MUHAMMED HÜSEYİN (R.A.)

İHSAN

" İhsan Allah'ın Huzurunda Olduğunu Tatmaktır, Yaşamaktır "

1.BASKI

Sorumlu: Serhat KAN
Editör: Şiyar ADIYAMAN
Düzenleme: Hasan ERGÜN
Basım Tarihi: 2017

DİYAR TV VE ERDEMİYETDER İLETİŞİM

Bağcılar Mah. Karanfil 7.Cad. No:3 (Nur Cami Bitişiği)
Bağlar/DİYARBAKIR

Tel: 0412 251 91 91 - 0412 252 12 91 - Fax: 0412 251 91 71

Web: www.diyartv.com.tr - www.erdemiyetder.org.tr

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ _____ 3
TAKDİM _____ 7
TEŞEKKÜR _____ 11
GİRİŞ _____ 13
İHSAN 1 _____ 35
İHSAN 2 _____ 71
İHSAN 3 _____ 103
İHSAN 4 _____ 135
İHSAN 5 _____ 147
İHSAN 6 _____ 155
İHSAN 7 _____ 171

Önsöz

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

"İhsan; allah'ı görüyormuşçasına ona kulluk yapmak, âbd olmaktır."[1]

(Hadis-i Şerif)

Allah kendine yetendir. Dileseydi hiçbirimizi yaratmazdı, biz de onun gibi bir rabbimiz olduğunu bilmezdik ve Allah gibi saf aşk, saf güzellik olan subhan bir rabbimiz olduğundan habersiz bir şekilde ondan mahrum olurduk; ama Allah yine de merhamet etti "benim gibi bir ilahlarının var olduğunu bilsinler" deyip bizi yarattı, böylelikle Allah gibi güzel bir rabbimiz olduğunu öğrendik. Hayatta hiçbir şeyimiz olmasa da, bütün nimetlerden mahrum kalsak bile Allah'ın bizim rabbimiz olduğunu bilmek her şeye, cennete bile bedeldir. Onun sadece varlığı bile bizim için yeterdir. Bu yüzden en büyük nimet Allah'ın zatının kendisidir. Kendi kendine yettiği halde yine de onu bilmemiz için bizi yaratıp kendini bizimle tanıştıran, güzelliğini bizimle paylaşan, bizi sadece varlığını bilmenin verdiği muhabbetle bile sarhoş eden, bizlere

[1] Buhârî, İman, 1; Müslim, İman, 1

aşkından ötürü; "ya rabbi! Seni seviyorum. Senin gibi bir rabbimin olması bana şeref veriyor, seni ölümüne seviyorum ya rabbi" dedirten Allah'a onun hamdıyla, esmasıyla, efâliyle hamdolsun; çünkü o Mecid'dir, Muktedir'dir, Mütekebbir'dir.

Salat ve selam; Allah'ın nebisinin, resulünün, Fahri Kâinat Muhammed Mustafa (s.a.v.) Efendimiz'in, onun ehlibeytinin, ashâbının, Mürşid-i Kâmillerin ve bütün irşad ehlinin üzerine olsun.

Allah'ın bizi sevmesini istiyorsak yapmamız gereken şey Allah'ın kimleri sevdiğini bilmektir; çünkü Allah'ın kimi sevdiğini bilirsek onların yaptığını yapar ve Allah'ın sevgisini kazanırız. Allah ayeti kerimede; **"Allah muhsinleri sever"**[2] buyurur. O halde Allah bizi sevsin istiyorsak muhsinlerin kim olduğunu bilmemiz ve onlardan olmamız gerekir ki Allah'ın sevgisini hak etmiş olalım.

Muhsin, ihsan sahibi olan demektir. İhsan da iyilikte, güzellikte bulunmak anlamına gelir. Allah ayeti kerimede; **"hayatı ve ölümü yarattık ki hanginiz güzel yaparsınız diye"**[3] buyurur. O halde güzel yapmak hayatın gayesi, Allah'ın kulları üzerindeki muradıdır. Bu durumda muhsinler, Allah'ın muradını üzerinde gerçekleştirenlerdir. İhsan da Allah'ın muradını gerçekleştirmek için kulda tecelli eden güzelliklerdir.

[2] Âli İmran / 134, Âli İmran /148, Bakara /195
[3] Mulk /2

İslam'la ihsan birbirinden ayrı değildir; çünkü İslam ihsanın zahiri tarafı, ihsan da islamın manevi tarafıdır, iman olmadan da bunların hiç biri meydana gelmez. Bunun için bir kulda iman, islam veyahut ihsandan biri eksik olursa dini yarım olur, eksik olur. Mesela; birinin İslamı olursa ama ihsanı olmazsa dini zahirden ibaret kalır ve bu din onun sadece bedenine amel işletir, gönlünü arşa çıkarmaz, onu kemale erdirmez. Aynı şekilde ihsanı olsa; ama islamı olmasa bu sefer de imanı onda amele dönüşmez, maneviyatı onda güzellik olarak tecelli etmez; yani var olan ihsanını da kaybeder. Bu yüzden İslamı İhsanı ve İmanı birbirinden ayırmak doğru değildir, bunları bir bütün olarak görmek gerekir. Eğer böyle olursa dini Allah'ın istediği, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in de yaşadığı şekilde yaşarız, böylelikle Allah'ın rızasını, dostluğunu ve muhabbetini kazanırız.

Bunun için ben mü'minim, Müslümanım diyen herkesin mutlaka imanı, islamı ve ihsanı bilmesi gerekir; çünkü bu, Müslümanın kimliğidir. Kardeşlerimiz İman İslam İhsan kitabını okuduklarında dinlerini yarım ya da eksik değil tam olarak öğrenecek, böylelikle kimliklerini bulacak, Allah'ı gönüllerinde nereye bıraktıklarını ve İmanı İslamı İhsanı ne şekilde yaşadıklarını öğrenecekler inşallah.

Takdim

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

İnsan, Allah'ın yeryüzündeki aynasıdır, halifesidir. İnsanın Allah'a halifelik yapabilmesi için rabbini esmasından doğru şekilde tanıması gerekir; çünkü rabbini tanımazsa Allah'ın esması üzerinde tecelli edemez, böylelikle Allah'a ayna olamaz, halifelik yapamaz. Kulun, Allah'ı tanıması için de önce sevmesi gerekir; çünkü Allah kendini sadece sevdiklerine tanıtır. Biri Allah'ı ne kadar seviyorsa o kadar tanıyabilir, ne kadar tanırsa da o kadar sevebilir; yani insanın marifetullahı, muhabbetullahı kadardır, muhabbetullahı da marifetullahı kadardır.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz imanı anlatırken; "iman Allah'ı ve resulünü her şeyden çok, canından çok sevmektir"[1] buyurur. Oysaki günümüze baktığımızda iman o kadar yanlış öğrenilmiş ve anlatılmış ki imanın sevmek olduğu unutulmuş, imanın inanmak olduğu öğretilmiştir.

"Cennet; Allah'ın, kuluna olan sevgisinin tecellisidir."

Pir Muhammed Hüseyin (R.A.)

[1] Buhârî, Îmân 8

İnsana cenneti kazandıran tek şey imandır; çünkü Resulullah (s.a.v.) Efendimiz kalbinde zerre kadar iman olan birinin bile cennete gideceğini söylemiştir.[2] Eğer zerre kadar iman bile bize cenneti kazandırıyorsa o halde iman çok önemlidir, bu yüzden olmazsa olmazımız olandır.

Biz de imanın inanmak olarak anlatıldığı, imanın asıl manasının unutulduğu bu zamanda kardeşlerimiz imanı Allah'ın vahyine göre, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in anlattığına göre anlasınlar diye İman İslam İhsan sohbetlerini hazırladık ve öncelik olarak imanın anlaşılması gerektiği için iman kitabını yayınladık.

Nasıl ki Resulullah (s.a.v.) Efendimiz İmanı İslamı İhsanı birbirinden ayırmadıysa bunları bir bütün olarak sahabelerine talim ettirdiyse biz de örnek olarak aldığımız Resulullah (s.a.v.) Efendimiz gibi yaptık ve imanı islamı, ihsanı bir bütün olarak kardeşlerimizin istifadesine sunduk; çünkü bu dinin peygamberi Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'dir ve o nasıl yaptıysa en güzeli, en doğrusu odur.

Bu yüzden kardeşlerimiz İman İslam ve İhsan kitaplarını okuduklarında şu ana kadar kendilerine İslam diye, iman diye sunulan dinin aslında Allah'ın vahyinde buyurduğu din olmadığını görecek ve okudukça Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in sahabelerine anlattığı dinle tanışacaklar. Böylelikle Allah'ın bizim için din olarak neden İslam'ı seçtiğini ve imanın neden çok kıymetli olduğunu, ihsanın nasıl kazanılacağını ayetlerle tek tek öğrenip bu vesileyle rabbini, dinini doğru

[2] Buhari, Tevhid 19, 31, 36, 37; Müslim, İman 322, 334; Muvatta, 1/212

tanıyan, doğru iman eden, İman, İslam ve İhsan sahibi kullar haline gelecekler inşallah.

Teşekkür

Aysun KAN

Derya AKKAYA

Elif ŞENOL

Fehime KERMOĞLU

Filiz ÖZ

Güler AYDIN

Muhsine AYDIN

Ronayi İSLAMOĞLU

Sabahat EKİN

Sibel KAN

Şadiye AKDENİZ

Yasemin SEVİM

Yüksel BARAN

Zeynep KAN

Ahmet Haydar KAN

Halis SUİÇER

Mazlum YAVUZ

Mehmet Arif ÖZCE

Mehmet ÖZ

Muhammed KAN

Sedat TEKİN

Remzi ŞENOL

Veysel ÖZCE

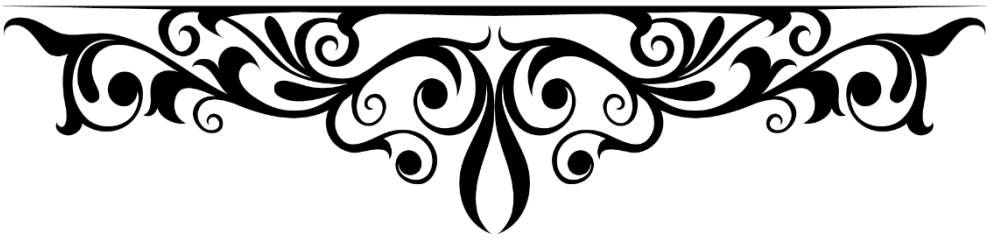
Yavuz TOPRAK

Yusuf PALTA

Emeklerinden ve katkılarından dolayı
Kardeşlerimize teşekkür ederiz.

GİRİŞ

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyayi vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Allah ayet-i kerimede; **"ey nefsini israf eden kullarım (ey haddini aşmış, kendini perişan eden, kendini, hayatını harcayan kullarım) Allah'ın rahmetinden umudunuzu kesmeyin. Allah bütün günahları affeder"**[1] buyurur. Bu ayet; haliniz, günahınız ne olursa olsun yine de bana dönün, sizi affederim, anlamına gelir. Allah bu ayette kullarına vaatte bulunmuştur.

Bu durumda günahımız ne olursa olsun eğer "Allah beni affetmez" dersek ayetleri inkâr etmiş, Allah'ın sözüne itiraz etmiş, güvenmemiş, hatta kendi günahımızı Allah'a şirk koşmuş oluruz. Eğer Allah'ın bizi affedeceğini düşünmüyorsak; "ben o kadar büyüğüm, o kadar çok şey yapmışım ki Allah bile beni affetmez, benim günahım Allah'ın rahmetinden, mağfiretinden, affından daha büyüktür" demiş oluruz. Zaten en büyük günah, bu günahtır, en büyük küfür, bu küfürdür.

Kul acziyetini bilmelidir. Eğer "ya rabbi ben senin aciz kulunum, hatalıyım, kusurluyum, günahkârım, ama sen

[1] Zumer /53

benim rahman ve rahim olan, gaffur ve gaffar olan, tevvab olan, vedud olan, vahid ve ehad olan, samed olan rabbimsin. Sen benim ilahımsın, mabudumsun, maşukumsun ben sana sığınıyorum, senden başka gidecek yerim mi var, beni af ve mağfiret et" dersek Allah'ın rahmeti, mağfireti, muhabbeti üzerimize tecelli eder. Zaten bütün mesele budur, acziyetimizi bilip rabbimize dönmemizdir.

Rağbeti rabbimize yapmamız lazım, rağbet Allah'ı istemek demektir. İsteyenler, rabbini bulur. Şimdiye kadar dini atalarımızdan, dedelerimizden, analarımızdan, babalarımızdan öğrenmiş olabiliriz. Onlar bize kendi öğrendikleriyle bir şeyler anlatmaya çalışmış olabilir; ama artık atalarımızdan öğrendiğimiz dinin Allah'ın dini olmadığını bilelim. Konuşanlar her kim olursa olsun adlarına âlim, hoca, vaiz, müftü hatta diyanet işleri başkanı da denilse bile fark etmez, eğer söyledikleri Allah'ın söylediği değilse yanlıştır, yalandır, Allah'a, Allah'ın dinine iftiradır. Bu yüzden Allah ne söylemişse doğru odur, hakikat odur. Bizim de Allah'ın bize dinimizi nasıl öğrettiğine, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in sahabesiyle birlikte bu dini nasıl yaşadığına bakmamız gerekir; çünkü Resulullah (s.a.v.) Efendimiz, sahabelerine dini nasıl yaşatmışsa Allah'ın dini öyledir.

Gerisi, Allah'ın dini değil, insanların kendi kendine ürettiği dindir. Allah'ın ayet-i kerimede buyurduğu gibi "ataların dinidir." Çünkü Allah ayet-i kerimede; **"(onlar, iman etmeyenler dediler ki) Biz atalarımızı, bizden önce gelenleri hangi yolda bulduysak onlara uyarız. Söyle onlara, ya ataları iman etmemişse, akıllarını kullanmamışlarsa da mı onlara**

uyacaklar"[2] buyurur. İman etmemişler, akıllarını kullanmamışlar, herkes öyle yapıyor diye onlar da öyle yapmış, bir de "herkes böyle yapıyorsa bu doğrudur" demişler. Hâlbuki öğrendikleri onlara göre din olsa bile Allah'ın dini değildir.

Allah "tevvâbur rahîm"[3] olduğunu söylemiştir. Kul, Allah'a dönünce Allah onun bu dönüşünü kabul eder ve ona rahmetiyle muamele eder. Allah bir kula eğer rahmetiyle muamele ederse onu rahmetinin içine alır.

Din, iman, islam hayali bir şey değildir. Bu yüzden "iman inanmak değildir. İman; Allah ve resulünü her şeyden çok, canından çok sevmektir" diyoruz. Çünkü Resulullah (s.a.v.) Efendimiz; *"sizden biri Allah ve resulünü her şeyden çok, canından çok sevmedikçe iman etmiş olmaz"*[4] buyurmuştur. Daha nasıl anlatsın! Resulullah (s.a.v.) Efendimiz imanı böyle anlattığı halde birileri hala imanın inanmak olduğunu söylüyorsa Allah'ın ve resulünün söylediğini kabul etmiyor demektir.

Evet, imanın mutlaka tadılması gerekir. Kulun, rabbini, rabbinin tecellisini, isimlerini, güzelliğini, aşkını, muhabbetini kendi gönlünde tatması gerekir. Öyle ki iman olsun. Yoksa iman gerçek bir iman olmaz, taklidi bir iman olur. Taklitten de iman olmaz, taklidi iman vehimdir, zandır; çünkü iman, akıl ile tasdik değil, dil ile ikrar, kalp ile tasdiktir. Bilmek veya inanmak değildir. Kalbin fiili sadece sevmek ve âşık olmaktır, kalp eğer tasdik ederse rabbini sever ve ona âşık olur.

[2] Bakara /170
[3] Bakara /37
[4] Kenzu'l-Ummal, H. No: 70

Allah mü'minleri anlatırken; **"mü'minlerin Allah'a olan muhabbetleri çok şiddetlidir"**[5] buyurur. Çok şiddetli muhabbet aşk demektir. O halde mü'minin vasfı Allah'a karşı şiddetli bir muhabbet beslemesidir. Aynı şekilde Allah başka bir ayet-i kerimede; "**de ki: Allah'ı seviyorsanız bana tabi olun ki Allah da sizi sevsin, günahlarınızı mağfiret etsin"**[6] buyurur. Yani Allah'ın resulüne tabi olmadıkça iman etmiş olmuyoruz. Tabi olmak; Allah'ın resulünü örnek almak, o nasıl yapmışsa öyle yapmaya çalışmak demektir; çünkü ona tabi olmak onun yaptığını yapmakladır.

Evet, işe temelden başlamak gerekir. Ümmetin, insanlığın hali ortadadır. Eksiğimiz, yanlışımız; iman etmemektir, inanmayı iman zannetmek, başka kitapları Allah'ın kitabının önüne koyup "bu kitaplardaki din Allah'ın dinidir" diyerek Allah'a iftira atmaktır.

Allah'ın dininin kitabı Kur'an'dır. Her mü'min Allah'ın kitabını mutlaka okumaya, okuyup anlamaya çalışmak zorundadır. Kimsenin Arapça bilmesi gerekmiyor. Herkes Kur'an'ı gücü yettiği kadarıyla bir sefer, beş sefer, on sefer mealinden okumalıdır. Çünkü önemli olan; kulun, Allah'ın kendisine ne söylediğini anlamaya çalışmasıdır. Kul bu çabayı, gayreti sarf ettiğinde Allah ona mutlaka öğretir. Biri Kur'an'ı okusa, biraz anlamaya, öğrenmeye çalışsa Allah'ın ona ne söylediğini anlar; çünkü Allah, Kur'an'ı kulunun anlayacağı seviyede anlatmış, izah etmiştir. Bu yüzden herkes dinini rabbinden, rabbinin kitabından öğrenmek zorundadır.

[5] Bakara /165
[6] Âli İmran /31

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz; *"Fatiha Kur'an'ın özüdür, özetidir, beynidir, iliğidir, kapısıdır"*[7] buyurur. Fatiha'yı öğrendiğimizde, anladığımızda namazımız miraç olur, bununla beraber Kur'an'ı özetle anlamış oluruz. Fatiha eğer Kur'an'ın kapısıysa bu durumda onu anlamadan kapıdan içeri giremeyiz, Kur'an'ı anlayamayız. Kur'an'ı önce genel itibariyle, özet olarak anlamamız, sonra da öğrendiklerimizi o özete göre anlamamız gerekir; yani bütünü görmemiz gerekir ki parçayı, ayetleri anlayabilelim. İşte, Kur'an'ın özeti de Fatiha'dır.

Allah her namazın rekâtında boşuna yedi ayeti; yani yedi cümle olan Fatiha'yı tekrar tekrar okutmaz. Allah bunu yaptırıyorsa kul Fatiha'yı iyice anlasın, idrak etsin, gereğini yapsın diyedir. Mü'min, Müslüman olduğunu iddia eden, namaz kılan herkes farzlar ve sünnetlerle beraber günde kırk sefer Fatiha'yı okur. Eğer biri buna rağmen hala Fatiha'yı anlamadıysa, bir de Fatiha'yı okuduğunu zannediyorsa kendini kandırıyor demektir.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz; *La selate ila fatiha:* "*Fatihasız namaz yoktur"*[8] buyurur. Bu; eğer Fatiha yoksa namaz da yoktur manasına gelir. Eğer Fatihasız namaz olmuyorsa, bu durumda Fatiha'nın manasını bilmeyen birinin de Fatiha'sı yoktur. Böyle biri Fatiha'yı sadece okur; ama ne dediğini bilmez, anlamaz. Fatiha'da ne söylediğini bilmeyen birinin namazdayken Fatiha'yı ya da başka bir sureyi okuması arasında ne fark vardır? -Hiçbir fark yoktur. Kişinin Fatiha'yı

[7] Darekutni, Salat, Babu Vucubi Kıraati Bismillah, Buhârî, Tefsîrü'l-Kur'ân, 1; Fezâilu'l-Kur'ân, 9

[8] Buhari 765, Müslim 394, Ebu Avane 2/124, Ebu Davud 822, Nesei 909, Tirmizi 247, İbni Mace 837

bilerek, iman ederek okuması gerekir; çünkü onu Allah'ın huzurunda Allah'a söylüyor, bu yüzden yalan söylememesi lazımdır. Biri Fatiha'nın manasını anlamamışsa, ne söylediğini bilmiyorsa Allah'ın huzurunda bilerek ve iman ederek Fatiha'yı nasıl okuyacak! Böyle birinin namazı olmaz. Eğer Fatihasız namaz olmuyorsa bu durumda Fatiha'yı bilmeyenin de Fatiha'sı dolayısıyla namazı olmaz.

Zaten bu yüzden öyleleri var ki; elli sene, altmış sene namaz kıldığı halde üstünde Allah'ın isimlerinden eser yoktur. Aradan geçen bunca yıla rağmen üzerlerinde güzelliğe dair hiçbir değişiklik yoktur. Neden? -Namaz kılmamışlar da ondan; çünkü Fatiha'ları yoktur, namazları miraç olmamıştır.

Resulululllah (s.a.v.) Efendimiz; *"namaz mü'minin miracıdır. Namazı olmayanın miracı olmaz. Miracı olmayanın da namazı olmaz"*[9] buyurmuştur. Yani kul namazda Allah'ın huzurunda duramıyor, rabbiyle birebir muhatap olduğunu tadamıyorsa namaz kılmamış, sadece eğilmiş ve kalkmıştır. Bu yüzden Resulullah (s.a.v.) Efendimiz; *"öyle kimseler var ki namaz kılarlar ama onlara sadece yorgunluk kar kalır, oruç tutarlar ama onlara sadece açlık kar kalır"*[10] buyurmuştur. Demek ki mesele namazın hareketlerini yapmak ya da ramazanda aç kalmak değilmiş. Bu yüzden Allah'ın, vahyinde ve emrettiği ibadetlerde neyi murad ettiğini anlamak gerekir.

Fatihayı okurken ne diyoruz?

İhdinâs sırâtel mustakîm Sırâtallezîne en'amte aleyhim:[11] "Bizi sırat-el mustakime hidayet et. Kendisine

[9] Taberi Mucemu's-Sağir 60, El-Kenz 21618
[10] İbn Mace, Sıyam, 21
[11] Fatiha /5-6

nimet verdiğin kullarla beraber eyle. (Yolu onlarla beraber yürümeyi nasip eyle, ikram eyle. O yolu bana göster, ben de o yolda onlarla beraber yürüyeyim)" diyoruz. Bu nedenle Allah bize o yolu gösterdiğinde eğer anlamamış gibi yaparsak nimet verilen kullarla beraber yürümemiş, Allah'a itaat etmemiş, dolayısıyla yalan söylemiş oluruz.

Allah başka bir ayet-i kerimede kendisine nimet verdiği kulları anlatırken; "nebiler, sıddıklar, şehitler, salihler"[12] buyurmuştur. Peki, onların hepsinin aldığı nimet nedir? - Elbette ki iman nimetidir, Allah'a teslimiyet nimeti, haşyet nimeti, edep nimeti, Allah yolunda canını, malını, her şeyini kurban edebilme nimetidir. Onlarla beraber olmadan bu nimeti, iman nimetini kazanmak mümkün değildir. Bu yüzden onlarla beraber sırat-el mustakimde yürümek lazım. Yoksa "gayril magdûbi aleyhim ve lâd dâllîn"[13] ayetinde buyrulduğu üzere delalette kalır ve gazaba uğrarız.

Tercihi her zaman kendimiz yaparız. Eğer "ben kendime yeterim" dersek Allah'a karşı kendimizi müstağni görmüş oluruz. Allah da; "**kendini müstağni görenler azar haddini aşar"**[14] buyurmuştur. Allah bize nimet verdiği kullarının yolunu gösterdiği halde kendimizi Allah'a karşı ihtiyaçsız görüp; "benim ihtiyacım yok" dersek olmaz; çünkü sırat-el mustakimde onlarla beraber Allah'a gideriz, onlarla beraber olunca, onlarla beraber yürüyünce dosdoğru yolda olmuş oluruz.

[12] Nisa /69
[13] Fatiha /7
[14] Alak /6-7

Evet, Kur'an'ı öğrenmemiz, okuyup tefekkür ederek iman etmemiz lazım. Allah bizi huzuruna alıp; "senin kitabın nedir" diye sorduğunda "kitabım Kur'an'dır" diyeceğiz ya, o anda Allah bize "Kur'an'ı anlat bakalım" derse ona ne cevap vereceğiz, ne anlatacağız! Kaç tane, kaç yüz tane ayet biliyoruz! Ya da bildiklerimiz yeterli olur mu? -Olmaz, Kur'an'ın bir kısmını bilmek yetmez. Söyledim; Kur'an'ı, Fatiha'dan özetle, toptan bilmek gerekir.

Allah ayet-i kerimede; "**yaratan yarattığını bilmez mi"**[15] buyurur. Allah herkesin Kur'an'ı tek tek öğrenmeye güç yettiremeyeceğini, herkesin bu imkâna sahip olmadığını biliyordu. Bu yüzden Fatiha tam olarak inen ilk suredir; çünkü Allah bütün Kur'an'ı yedi ayette özetlemiş; "önce bunu anla" demiştir. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz de zaten Mekke ve Medine dışından gelip iman edenlere önce Fatiha'yı öğretmiş, "namaz kılarken bunu okumanız lazım, bunu bilmeden, anlamadan namaz olmaz" demiş, bununla beraber onlara Fatiha'nın manasını izah etmiştir. Bu zamanda da hiç kimse mazeret üretip; "vaktim yoktu, zamanım yoktu, aklım almadı bu yüzden Fatiha'yı öğrenemedim" diyemez. Aslında herkes Fatiha'yı biliyor, zaten Fatiha'daki çoğu kelimeler Arapça'dan dilimize geçmiştir.

İsterseniz hep beraber Fatiha ayetlerini kısa bir şekilde öğrenmeye çalışalım.

El hamdu lillâhi rabbil[16] âlemin derken "el hamdu" kelimesinin hamd kelimesi olduğunu bu sözle hamd edildiğini biliyoruz. "Lillâh" da; "Allah içindir. Allah'a aittir, Allah'a

[15] Mulk /14
[16] Fatiha /1

mahsustur, sadece onun içindir" manasına gelir. İki kelimeyi beraber düşündüğümüzde "övme ve övülme, hamd sadece ona aittir" manasına gelir. "Rabbil âlemin" kelimesinin de "âlemlerin rabbi" demek olduğunu biliyoruz. **Er rahmânir rahîm**[17] ise: "O rahmandır, rahimdir" anlamına gelir. Bu durumda düşündüğümüzde aslında Fatiha'nın manasını bilmeyen, anlamayan hiç kimse yoktur. Hepimiz Fatiha'nın manasını biliyoruz. Mesele; anlamaya çalışmak, Fatiha üzerinde tefekkür etmektir.

Mâliki yevmid dîn:[18] "(O) Din gününün sahibidir." Malik kelimesini biliyoruz, sahip demektir. "Yevm" ise gün manasına gelir. Din kelimesini zaten bilmeyen yoktur. Bu durumda yevm, din ve malik kelimeleri yan yana gelince "din gününün sahibi" anlamı çıkar. Görüldüğü gibi aralarında Arapça olarak bilmediğimiz, bize yabancı gelen kelime sadece "yevm" kelimesidir.

İyyâke na'budu ve iyyâke nestaîn:[19] "Yalnız sana âbd oluyoruz ve yalnız seni istiyoruz." Kul sözcüğü âbd kelimesini karşılamaz. Âbd kelimesi; sevmek, sevdiğinin sevgisini kazanmak için peşinden koşmak, gereğini yapmak manasındadır. Bu durumda ayet; "senin rızanı, dostluğunu, cemalini istiyoruz, seni senden istiyoruz. Yalnız sana âbd oluyor, sana kul oluyoruz. Yalnız seni seviyor, seni senden istiyoruz. Seni sevdiğimiz için istiyoruz" anlamına gelir.

Evet devam ediyoruz; **İhdinâs sırâtel mustakîm:**[20] "Bizi sırat-el mustakime hidayet et." Hidayetçiyle beraber hidayet

[17] Fatiha /2
[18] Fatiha /3
[19] Fatiha /4
[20] Fatiha /5

et. Sırat-el mustakime girdiğimizde orda bir hidayetçinin olması gerekir. Hidayetçi; hidayete ermiş, hidayete davet eden, hidayete erdiren demektir. Allah hidayetçiyi ayetin devamında zaten beyan eder. **Sırâtallezîne en'amte aleyhim:**[21] "Nimet verdiğin kullarının yoluna." Bu durumda hidayetçinin Allah'ın kendisine nimet verdiği kullardan olması gerekir. Gerisi gayril magdûbi aleyhim ve lâd dâllîn[22] gazaba uğramış, delalete kalmıştır.

Kur'an ise Fatiha'yı tefsir eder. Allah'a nasıl hamd edilmesi, nasıl şükredilmesi gerektiğini anlatır, rahman ve rahim olan âlemlerin rabbini tanıtır. Kulluğu anlatır, nasıl âbd olacağımızı, onu nasıl sevmemiz, nasıl istememiz gerektiğini anlatır. Allah'ın mülkün, bununla beraber ahiretin de, dünyanın da sahibi olduğunu,[23] yaptığımız her amelden din gününde bizi onun hesaba çekeceğini anlatır. Allah'ın kendisine nimet verdiği kulları; peygamberleri, sıddıkları, şehitleri, (şahitleri) salihleri anlatır. Sadece kendisine nimet verdiği kulları anlatmaz, bir de onların karşısında düşmanlık yapanları anlatır. Hem cennetin hem de cehennemin yolunu, hem imanı hem de küfrü anlatır. Aynı şekilde hidayette olanları, azaba uğrayanları ve delalete kalanları anlatır.

Allah'ın Kur'an'da anlattığı her şey Fatiha'da mevcuttur. Dediğim gibi; Allah Kur'an'ı Fatiha'da özetlemiştir. Bize de her gün sünnetlerle beraber kırk sefer okutur ve tekrar ettirir. Eğer biri buna rağmen Fatiha'yı düşünmeye, anlamaya, tefekkür etmeye tenezzül etmezse

[21] Fatiha /6
[22] Fatiha /7
[23] Necm /25

Allah ona; "kulum, Fatiha'yı ben sana indirdim; ama sen beni dinlemedin, ciddiye almadın, sen nasıl kulsun" demez mi!

Evet, sorunumuz; iman sorunu, rabbimizi dinlememe sorunudur. Kendi kendimize din üretme gibi bir sorunumuz vardır.

Allah'ın, kulları üzerinde hakkı vardır. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in buyurduğu gibi; *"Allah'ın kulları üzerindeki hakkı; kulun Allah'a hiçbir şeyi şirk koşmamasıdır (sadece Allah'a âbd olmasıdır, Allah'ı sevmesidir)."*[24] Yani Allah'a sevgide ortak koşmamaktır. Hiç bir şeyi, hiç kimseyi Allah'ı sever gibi sevmemektir.

Biri başkalarını veya başka şeyleri Allah'ı sever gibi severse kâfir olur, Allah onun imanını kabul etmez.

Kul, dünyayı ahiretten daha çok sevmemeli, ahireti dünyadan daha çok sevmelidir, yoksa ahirete değil dünyaya iman etmiş olur. Meleki şeyleri; yani ibadeti, hamdi, tesbihi, tekbiri, Allah'ın emrini yerine getirmeyi şeytani şeylerden daha çok sevmelidir ki meleklere iman etmiş olsun. Allah'ın kelamını her kelimeden, her sözden, her bilgiden daha çok sevmesi lazım ki Kur'an'a iman etmiş olsun. Allah'ın resulünü, resulleri kendisine örnek alması, resulleri diğer insanların önüne koyup onlara tabi olması lazım ki resullere iman etmiş olsun. Yoksa iman olmaz.

Bu yüzden imanın inanmak olmadığını söyledik. Eğer iman etseydik, Allah'ı sevmiş, birbirimizi sevmiş, Allah'ın hesabını yapmış olsaydık karıncayı bile incitemezdik. Değil bir insana ağırlık vermek, sıkıntı vermek, ona zulmetmek, onu

[24] Mecmau'z-zevaid, 1/50

öldürmek, onun hakkında hüküm vermek; onun kalbini bile kıramazdık. Çünkü mü'min, insanın kalbinin beytullah olduğunu, Allah'ın arşı olduğunu Allah'ın rahmetini de, gazabını da insanın gönlünden hak ettiğini, Allah'ın insanı birbiriyle imtihana tabi tuttuğunu bilir.

Kendisi için istediğini kardeşi için de istemedikçe kimse mü'min olmaz. Önce insan olmak gerekir. İnsan olmadan kimse Müslüman olamaz. Öyleleri var ki; daha insan olamamış, buna rağmen "ben mü'min ve Müslümanım" deyip kendini Allah'ın yerine koyarak Allah'ın kulları hakkında Allah adına hüküm verir. Bunu da cehaletinden dolayı yapar, imanı yok ya imanı olmayınca kişinin merhameti de olmaz.

Allah, insanı niçin yarattığını beyan etmiştir. O halde kulun, Allah'ın muradı üzerinde gerçekleşiyor mu diye kendisine bakması gerekir. Allah, insanı kendisine âbd olması için yaratmıştır. Âbd olmak; sevmek, Allah'ın sevgisini kazanmak için peşinden koşmaktır. Peki, Allah'ın sevgisini nasıl kazanırız? -Allah'ın sevgisini, Allah'ın sevdiği şeyleri yaparak kazanabiliriz. Allah ayet-i kerimede; **Ve mâ halaktul cinne vel inse illâ li ya'budûn:**[25] "Ben cinleri ve insanları sadece bana âbd olsunlar diye yarattım" buyuruyorsa bu durumda bizim de âbd olup olmadığımıza, âbd olmanın ne demek olduğunu anlayıp anlamadığımıza, gereğini gerçekten yapıp yapmadığımıza bakmamız gerekir. Eğer âbd olmak için gerekeni yapmıyorsak Allah'ın muradı üzerimizde gerçekleşmez.

Allah, bizi başka ne için yaratmıştır?

[25] Zariyat /56

Allah'ın bizi yaratmasının beş sebebi vardır. Bunlardan dört tanesi asıl yaratma sebebidir. Beşincisi ise bunlarla ilişkilidir. Şimdi bunların neler olduğunu anlamaya çalışalım hep beraber.

Allah ayet-i kerimede; "**Allah ölümü ve hayatı yarattı ki hanginiz güzel yaparsınız diye"**[26] buyurur. Allah bizden güzel yapmamızı ister. Güzel yapmak, Allah'ın güzel dediğine güzel deyip bu doğrultuda, Allah'ın resullerinin yaptığını yapmaktır; çünkü güzel olan onların yaptığıdır. Kim ne yaparsa yapsın bize düşen güzel yapmaktır. Allah mü'minleri anlatırken; **"kendini bilmezler onlara laf attığında onlar laf atanlara selam deyip geçerler.**[27] **Onlar kötülüğü iyilikle savarlar.**[28] **Onlar kardeşlerini kendi nefislerine tercih ederler. İhtiyaçları olduğu halde yemez, onlara yedirirler**.[29] **Bunları da Allah rızası için yaparlar yardım ettiklerinden bir teşekkür bile beklemezler."**[30] Allah, mü'mini anlatıyor, iman sahibini anlatıyor.

Başka ne için yaratmıştır?

"İnsanlar tek bir ümmetti. Allah vahyini indirince aralarındaki haset yüzünden ayrılığa düştüler (birbirleriyle tartıştılar, mizalaştılar)."[31] Ayrılığa düşüp farklı farklı hüküm vermeye başladılar; ama ayrılığa düşmeyenler Allah'ın rahmetini tercih ettiler. Hem kendilerine rahmet ettiler, hem kardeşlerine haset etmediler. Tartışmaya girmeden kavga

[26] Mulk /2
[27] Furkan /63
[28] Kassas /54
[29] Haşr /9
[30] İnsan /9
[31] Bakara /213

etmeden birbirlerini cennete davet ettiler. Allah da onlar için; **"o gün, kıyamet günü Allah aralarında hükmü verecek, onlar rahmeti tercih ettiler. Onlar zaten buna layıktı"** buyurdu. Allah zaten onları bunun için yaratmıştı.

Allah Resulullah (s.a.v.) Efendimiz için; **"seni âlemlere rahmet olasın diye gönderdik"**[32] buyurmuştur. Kendimizi Allah'ın resulüne göre anlamamız gerekir. Eğer ona tabi olduysak o halde bizim de rahmet olmamız lazımdır. Kendine, başkalarına mahlûkata rahmet edenler Allah'ın rahmetinin içine girer, Allah'ın rahmetiyle rahmet eder. Peygamberine, âlemlere rahmet olana tabi olmuş olur. Böylelikle o da âlemlere, kendine, ulaşabildiği herkese rahmet olur. Demek ki Allah, insanı bir de rahmet olsun diye yaratmıştır.

Rahmet olanlar kazanmış, onların dışındakiler; tartışanlar, kavga edenler, tefrikaya düşenler, ayrılığa düşenler de kaybetmiştir. Bunu Allah söylüyor. Kim olursa olsun fark etmez, Herkes Allah'ın kuludur ve Allah, kullarını peygamberiyle imana davet eder.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz kıyamete kadar gelecek olan bütün insanlığın peygamberidir ve gelecek olan bütün insanlar onun ümmetidir. Bir kısmı icabet eder, rahmet olur, bir kısmı icabet etmeyerek kendi tercihini cehenneme yapar. Rahmet olmadan kimse kurtulamaz; çünkü Allah'ın muradı üzerinde gerçekleşmez.

Evet, Allah'ın, kullarını niçin yarattığını anlamaya çalışıyorduk. Allah ayet-i kerimede; **"eğer duanız olmasaydı**

[32] Enbiya /107

Allah size neden kıymet, değer versin"[33] buyurur. Allah insanları bir de dua olsun, dua etsin diye yaratmıştır. Beddua olması için değil rahmet duası, muhabbet duası, ikram duası, cennet duası olması için yaratmıştır. Neye göre? -Elbette ki Allah'a göre. Allah, kuluna "benden iste, benimle ol, beni zikret" diyor. Bizi huzurunda görmeyi istiyor. "Senin için seviyorum, senin için böyle yapıyorum" dememizi, huzuruna çıkmamızı, huzurunda olduğumuzu tatmamızı istiyor. Onun için rahmet olduğumuzu, onun için sevdiğimizi, ona âbd olduğumuzu görmek istiyor. Bu, Allah'ın hakkıdır. Yoksa kendi kendimizi kandırmış oluruz. Kul, Allah'ın hakkını ödemeden ben bütün hakları yerine getirmişim dese de hiç bir hakkı yerine getirmiş olmaz.

Allah'ın insan üzerinde insanın da Allah üzerinde hakkının olmasının yanında bir de insanın kendi kendisi üzerinde hakkı vardır. Allah, kulunu nereye koymuşsa kulun orada durması gerekir. İnsan, meleklerin secde ettiği varlıktır, Allah'ın yeryüzündeki halifesidir, rabbini onun isimleriyle temsil eder, Hz. İnsandır.

Bu yüzden Allah'ın isimlerinin kulda tecelli etmesi gerekir. Buna da kısaca güzel ahlak denir. Bundan dolayı Resulullah (s.a.v.) Efendimiz; *"ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim"*[34] buyurmuştur. Güzel ahlak; Allah'ın isimlerinin tecellisidir. Mesela; merhametli olmak Rahman ve Rahim isminin, cömert olmak Kerim isminin, Vehhab isminin, hoş görülü olmak, affetmek Allah'ın Ğafur, Gaffar, Tevvab isminin, sevmek de Allah'ın Vedud ve İlah isminin tecellisidir. Yani ne kadar güzellik varsa hepsi kesinlikle Allah'tandır,

[33] Furkan /77

[34] Muvatta, Husnü'l Halk, 8; Müsned, 2/381

Allah'ın isimlerinin tecellisidir. Zaten bu yüzden Allah ayet-i kerimede; **"El Esmau'l Husna (bütün güzellikler, güzel isimler) Allah'ındır"**[35] buyurmuştur. Bu isimler kulda ne kadar tecelli ederse o kul, Allah'a o kadar yakın olur, halife olur, ayna olur, Hz. İnsan olur. Bunu anlamayan bir kul da hiçbir şey anlamamış olur.

Bunları anlatmaktaki maksadımız birbirimize hatırlatmaktır; çünkü Allah ayet-i kerimede; **"hatırlat çünkü hatırlatmak mü'minlere fayda verir"**[36] buyurmuştur. Bizim de birbirimize, hatta kendi kendimize hatırlatmamız gerekir. Her gece yatarken, her sabah kalkarken "nerden geldim, neye gelmişim, rabbim benden ne istiyor, nasıl yapmam lazım" deyip düşünmemiz sonra bu doğrultuda çaba, gayret göstermemiz gerekir. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz her gece uyumadan önce; *"ya rabbi, beni yarın tekrar diriltirsen inşallah yarınım bugünümden daha güzel, daha hayırlı olacak"* derdi. Sabah uyandığında ise bu sefer; *"beni tekrar dirilten Allah'a hamd olsun"* der ve işe koyulurdu.

Bu dünyaya, bu âleme sevmeye gelmişiz. Bu nedenle Resulullah (s.a.v.) Efendimiz; *"sevmeyen ve sevilmeyende hayır yoktur.*[37] *Kişi güzel ahlakıyla gece sabaha kadar ibadet, gündüz oruçlu sevabı alır.*[38] *Sizin Allah'a en sevgili olanınız ahlakça en güzel olanınızdır, ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim"*[39] buyurmuştur.

---

[35] Araf /180
[36] Zariyat /55
[37] Hâkim, el-Müstedrek, 1/53; Bezzâr, Müsned, 15/349; Taberânî, el-Evsat, 6/58; Beyhakî, Şuabu'l-îmân, 10/441
[38] Ebû Dâvûd, Edeb 7; Tirmizî, Birr 62
[39] Muvatta, Husnü'l Halk, 8; Müsned, 2/381

Aslında herkes güzelliğin ne olduğunu, nasıl olduğunu bilir. Bunu bilmeyen hiç kimse yoktur. Ölçü basittir; "sana nasıl muamele edilmesini istiyorsan etrafına da öyle muamele et." Sevgi ve saygı görmek istiyorsan senin de öyle yapman lazım. Kişi sevgiyi de, saygıyı da kendisi kazanır. Yoksa hiçbir şey yapmadan oturup "beni böyle sevin" demekle kimse kimseyi sevmez. Ne kadar sevgi gösterdiysen sevilmeye o kadar layık olur, ne kadar saygı gösterdiysen, o kadar da saygı görmeye layık olursun. Bunu yapan Allah'tır. Allah'tan göreceğin muamele de senin insanlara, mahlûkata yaptığın muameledir. İnsanlara, mahlûkata rahmet ettiysen Allah'ın rahmetine layık olursun, ikram ettiysen ikramına, affettiysen affına, mağfiretine, sevdiysen Allah'ın sevgisine layık olursun. Yani herkes neyi yapmışsa onu hak eder, ona layıktır; çünkü ona layık olmasa öyle yapamazdı, öyle yapıyorsa o davranışını seviyor, dolayısıyla ona layıktır ve Allah'tan öyle de muamele görür.

Bu yüzden Allah ayet-i kerimede; **"zerre kadar hayır, zerre kadar şer, Allah katında kaybolmaz. İster gökte olsun, ister yerin dibinde olsun, ister kayanın içinde olsun, Allah onu mutlaka karşınıza getirir"**[40] buyurmuştur. Hiçbir şey kaybolmaz, neyi yaparsan onun karşılığını görürsün. Biraz önce hesap konusunda anlatmıştım, işte hesap böyle görülür.

Bununla ilgili olarak Resulullah (s.a.v.) Efendimiz; *"Kıyamet günü her bir kişi için gözün görebildiği kadar yükseklikte 99 kitap konur. Kulların amelleri onda yazılıdır"* buyurur. 99 kitap olmasının bir hikmeti vardır. Bunun sebebi; Allah'ın 99 isminin karşılığı olmasıdır. Sadece

[40] Lokman /16

yaptıklarımızdan değil bir de yapmadıklarımızdan hesaba çekiliriz.

Mesela; biri düşerse onu kaldırmamız gerekir, kaldırmazsak Allah; "kulum düşmüştü, neden onu kaldırmadın, sana imkân vermiştim, güç, kuvvet vermiştim, tutup kaldırabilirdin, neden yapmadın" diye hesabını sorar. Biri açsa biz de onu doyurmazsak "sana ebedi hayatını kazanman için imkân vermiştim neden kulumu doyurmadın" diye hesap sorar. Bu yüzden; "Allah sadece yaptıklarımızdan değil yapmadıklarımızdan da bizi hesaba çeker" dedim.

Evet, Kıyamet günü göreceğimiz o 99 kitap Allah'ın ismidir. Anlaşılması için örnek vereyim;

O kitaplardan biri Allah'ın Rahman, Rahim ismidir. Hayatı yaşarken rahmete muhtaç kaç kişiyle muhatap olursak Rahim ismiyle ilgili hesabımız o kadar olur. Diyelim ki rahmete muhtaç yüz kişiyle karşılaştık ve altmış sefer rahmetle muamele ettik, bu durumda Allah'ın Rahman ve Rahim ismi olan kitap mizanda ağır gelir ve o isimlerde kazanırız. Yani bizdeki Allah'ın her bir isminin mizanda ağır gelmesi için o ismi muhatap olduklarımızın üzerinde en az yarısı oranında göstermemiz gerekir.

Diyelim ki Kerim ismi kitabının ağır gelmesini istiyoruz. Bu durumda Allah bizi Kerim ismiyle bin defa imtihana tabi tuttuğunda, o isimle karşılaştırdığında en az beş yüz sefer gerekeni yapıp ikram etmemiz gerekir. Öyle ki kazanabilelim; çünkü imtihan demek kazanma imkânı demektir. Eğer yarısından az yaparsak bu durumda Allah'ın Kerim ismi kitabı ağır gelmez, hafif kalır ve kaybederiz. İşte mizanda sevap ve günahların tartılması demek aslında Allah'ın isimlerini

üzerimizde ne kadar gösterdiğimizin tartılması demektir. Eğer karşılaştığımız isimlerinin en az yarısında gerekeni yapmışsak o ismin sevap tarafı ağır gelir ve kazanırız; yarısından az yaparsak bu kez de eksik yaptığımız için günah tarafı ağır gelir.

İşte hesap böyle görülür; yani sadece yaptıklarımızdan değil yapmadıklarımızdan da hesaba çekiliriz. Yani ne kadar yaptığımız ve yapmadığımız önemlidir. Elbette ki her birine nasıl bir karşılık vereceğini sadece Allah bilir. Bize düşen; hesabı bilmektir, yoksa "kıldığımız namaz, tuttuğumuz oruç mizana konacak biz de cennete gideceğiz" dersek hesabı hiç anlamadık demektir.

Evet, tek kelimeyle durum vahimdir. Hep söylüyoruz; hiç kimse ibadetiyle cennete gidemez. Allah ayet-i kerimede; **"Allah mü'minlerden cennet karşılığında mallarını ve canlarını satın almıştır"**[41] buyurur. Bu, Allah'ın dinidir, Allah'ın dininde bu böyledir. Yoksa cennete kendi ibadetimizle gideceğimizi zannediyorsak bu zannımız Allah'ın dini olmaz. Bütün peygamberler malını, canını Allah için vermiştir, cenneti öyle hak etmiş, öyle layık olmuştur.

Evet, demek ki Allah cenneti satıyormuş. Kime? -Tabi ki mü'minlere. O halde cenneti alabilmek için önce imanının olması gerekir. Allah'ı her şeyden, canından, malından çok sevmen gerekir ki malını ve canını Allah yolunda verebilesin. Allah yolunda canını ve malını verebiliyorsan mü'minsin, bunun karşılığında da Allah sana cenneti satar; çünkü Allah kimseye cenneti öylece vermez.

[41] Tevbe /111

Cennet bayağı pahalıdır. Mesela etrafımızda görüyoruz öyleleri var ki; “ben kimsenin hakkını, malını yemedim, namazımı da kılıyorum, cennete giderim” diyor. Sen cennetin kokusunu alamazsın. Önce dinini doğru anlaman, Allah’tan öğrenmen lazım. Sahabenin yaşadığını yaşamadıkça kimse cennete gidemez.

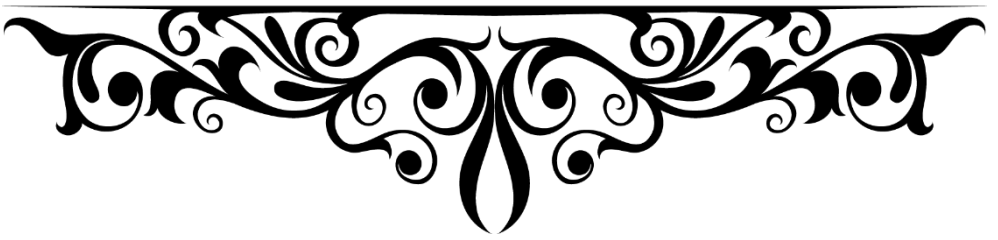
Kendimize, halimize bakalım. İman ispat ister, Allah’ı sevmek, sevgi ispat ister. Allah için ne yapabiliyorsan imanın o kadardır. Nasıl ki biri bize “seni seviyorum; ama senin için bir şey yapamam, bir fedakârlıkta bulunamam” dese, biz de ona “yalan söylüyorsun, sevseydin gerekeni yapardın” diyor ve sevgisini kabul etmiyorsak aynı şekilde Allah’a “seni seviyorum ya rabbi” dediğimizde gerekeni yapmamız gerekir, yoksa yalan söylemiş oluruz. Allah da yalan bir imanı bizden kabul etmez.

Allah bizi hesabı doğru anlayanlardan, hesap günü gelmeden hesabını Allah’a göre yapıp kazananlardan eylesin. Allah bizi kendini, hesabı unutanlardan eylemesin. Dini atalarından değil Allah’tan, onun kitabından, resulünden öğrenenlerden, Allah’ın resulünün iman ettiği iman edenlerden eylesin. Allah bizi “ya rabbi seni seviyorum” diyenlerden ve bu uğurda gerekeni yapanlardan eylesin. Allah bizi imanında, Allah’a verdiği sözde yalancılardan eylemesin.

Allah hepinizden razı olsun.

İHSAN 1

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyayi vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Daha önce hep beraber İmanı ve İslam'ı anlamaya çalıştık. İnşallah bu sohbetimizde de İhsanı anlamaya çalışacağız.

Sahabeler anlatır;

"Biz hep beraber bir yerde oturuyorduk, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz de bize sohbet ediyor, vaaz veriyordu. O sırada beyaz elbiseli bir adam geldi; ama üzerinde yolculuktan bir eser görünmüyordu ve hiçbirimiz de o adamı tanımıyorduk. Sonra o kişi, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in karşısına dizi onun dizine değecek kadar yaklaşarak oturdu ve Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e;

-İman nedir ya Resulullah, diye sordu.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz bu soru üzerine; Allah'a, meleklere, kitaplara, resullere, ahirete ve Allah'a likaya (kavuşmaya) iman'ı anlattı.

Sonra o yabancı; "İslam nedir" diye sorduğunda Resulullah (s.a.v.) Efendimiz;

-Allah'a hiçbir şeyi şirk koşmadan Allah'a âbd olman, namazı ikame etmen, zekâtı vermen ve farz olan ramazan orucunu tutmandır, diye cevap verdi." Daha hac farz olmadığı için Resulullah (s.a.v.) Efendimiz haccı söylemedi.

"O adam daha sonra; 'İhsan nedir' diye sorduğunda Resulullah (s.a.v.) Efendimiz buyurdu ki;

-İhsan; Allah'ı görüyormuşçasına ona âbd olmandır. Sen, Allah'ı görmüyorsan da Allah'ın seni gördüğünü, seni bildiğini bilmen, onun huzurunda olduğunu tatmandır.

O zat son olarak;

-Ya Resulullah, kıyamet ne zaman kopacak, diye sordu.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz bu soru üzerine;

-Bu konuda kendisine sorulan, sorandan daha bilgili değildir, diye cevap verdi."

Bu; "sen kıyamet hakkında ne kadar biliyorsan ben de o kadar biliyorum" anlamına gelir. Bu arada Resulullah (s.a.v.) Efendimiz kendisine sorulan kıyamet sorusu üzerine kıyametin bir kaç alametini saydı.

Sahabe anlatır;

"Yalnız bizim şaşırdığımız bir durum vardı. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz her soruya cevap verdikten sonra o zat da; 'doğru söylüyorsun ya Resulullah' deyip Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'i tasdik ediyordu. Biz de hem soruyor hem de tasdik ediyor, diye şaşırıyorduk. Sonra o zat, sorularını bitirince kalktı ve gitti. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz ise o zat gidince bize;

-Onu bana getirin, buyurdu.

Biz de dışarı çıkıp adamı aramaya başladık; ama bulamadık. Sonra gelip Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e;

-Bulamadık ya Resulullah, dedik. Bunun üzerine Resulullah (s.a.v.) Efendimiz buyurdu ki;

-O soru soran zat Cebrail (a.s.)'dı, size dininizi öğretmeye gelmişti."[1]

Demek ki dini öğrenmek için İmanı, İslamı ve İhsanı bilmek ve anlamak gerekiyormuş. Kıyametin ne zaman kopacağını da hiç bir zaman hiç kimsenin bilemeyeceğini anlamamız ve böyle iman etmemiz gerekiyormuş. Eğer İman, İslam ve İhsandan biri eksik olursa o zaman bu din Allah'ın dini olmaz.

Allah'ın buyurduğu din, Cebrail (a.s.)'ın getirdiği din, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in davet ettiği din; İman, İslam ve İhsandan ibarettir. Bunlardan biri eksik olursa dinin bir parçası yok demektir; çünkü bunların hepsi bir bütündür ve asla parçalanamaz, bölünemez.

İman ve İhsan, insanın iç âlemini ilgilendirir. İslam ise insanın dıştaki, ameldeki imanı ve ihsanıdır; çünkü insanın ameli, imanından, ihsanından, niyetinden kaynaklanır.

Sahabelerin rivayet ettiği bu hadis, hadis kitaplarında mevcuttur. Onun için biz de Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in buyurduğu üzere önce İmanı ve İslamı anlamak için sohbetler yaptık. Allah nasip etti, İman ve İslam sohbetlerini

[1] Buhârî, İman, 1; Müslim, İman, 1

tamamladık. Şimdi ise sıra İhsanı anlamaya geldi. İnşallah hep beraber ihsanı anlamaya çalışacağız.

Mü'min ve Müslümanlar tarafından İslam denince genel olarak fıkıh, ihsan denince de tasavvuf anlaşılmıştır; oysaki İman, İslam ve İhsan bir bütündür. Bunlardan biri olmayınca dinin içi boş olur; yani o din, din olmaz. Nasıl ki herhangi bir aletin bir parçası olmadan o alet çalışmaz, işe yaramazsa dinde de İman, İslam ve İhsandan herhangi biri eksik olursa o din Allah'ın vahyettiği din olmaz.

Sadece iman etsek; ama ihlasımız ve amelimiz olmasa olur mu?

Elbette ki olmaz; çünkü iman eden birinin mutlaka ihlasının ve amelinin olması gerekir. Sadece amel olsa; ama iman ve ihlas olmasa yine olmaz. Onun için din de insan da bir bütündür. İnsan sadece dışıyla, görüntüsüyle kulluk yaparsa Allah bu kulluğu ondan kabul etmez. Sadece içiyle, kalbinde kulluk yaparsa ve ameline bu kulluğu yansıtmazsa da Allah bunu yine kabul etmez; çünkü kişinin içinde Allah'a âbd olmak varsa, o kişinin imanı ölü bir iman değilse, gerçekten imanı ve ihlası varsa bu mutlaka onun ibadetine, ameline yansır ve imanı o kişiyi harekete geçirir.

İhsan; Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in buyurduğu gibi Allah'ı görüyormuşçasına ona âbd olmaktır. Bu bir gönül bakışıdır; yani manevi bir bakıştır, yoksa baş gözüyle bakmak değildir, baş gözüyle herkes bakar; ama mesele bakmak değil, görmektir.

Peki, Allah'a nasıl bakılmalıdır?

Kul, Allah'ı bildiği ve tanıdığı kadarıyla Allah'a bakabilir. "Ben beni yaratan rabbimin huzurundayım" diyen biri Allah'ı ne kadar tanımışsa gönül itibariyle de huzurda olduğunu o kadar tadar. Allah'a bakabilmek için önce Allah'a iman etmek gerekir; çünkü biri Allah'ı her bir ismiyle tanıyıp anlamadıkça Allah'a bakmak isterken yarım yamalak bir iman ile bakmış olur, bu durumda onun baktığı da aslında Allah olmaz, kendi kendine ürettiği bir vehim olur.

Allah böyle bir bakışı kabul eder mi?

Allah ayet-i kerimede; **Subhânallâhi ammâ yuşrikûn:**[2] "Allah onların şirk koşmalarından münezzehtir." **Subhânallâhi ammâ yasifûn:**[3] "Allah onların vasıflandırmalarından münezzehtir" buyurur. Eğer sen, Allah'ın kendisini vasıflandırdığı vasıfla Allah'ı bilmez ve tanımazsan Allah'ı kendine göre vasıflandırmış olursun ki Allah bu tür vasıflandırmalar için ayetinde; "Allah bunlardan münezzehtir" buyurur. Yani "senin Allah'a yakıştırdığın bu vasıf aslında Allah'ta yoktur, Allah senin o hayal ettiklerinden, zannından münezzehtir ve Allah bunu kabul etmez" buyurur.

Bu yüzden Allah'ı onun kendisini tanıttığı gibi tanımak ve Allah'ı kendimize göre vasıflandırmamak için önce Allah'ın El Esmau'l Husna'sını; yani Allah'ın isimlerini, vasıflarını anlamaya çalıştık. Yaklaşık iki sene boyunca yaptığımız "El Esmau'l Husna" sohbetleriyle rabbimizi kendini bize tanıttığı gibi tanımaya çalıştık. Allah'ın bu güzel isimleri sohbet olarak internet adresimizde kayıtlıdır. Eğer arkadaşların bu sohbetlere katılma imkânı olmamışsa bir imkânını bulup bu

[2] Tûr /43
[3] Sâffât /159

sohbetleri internet üzerinden izlemeleri dinlemeleri ve anlamaya çalışmaları gerekir. Aynı zamanda arkadaşların Esmau'l Husna'yı öğrenme imkânları artsın diye esma sohbetlerimizi kitaplar haline getirdik. Sohbetleri izleme ve dinleme imkânı olmayan arkadaşlarımız "El Esmau'l Husna" kitaplarını alıp okuyabilirler.

Öncelikle Allah'ı bilmemiz ve tanımamız lazım, sonra ise bildiğimiz ve tanıdığımız rabbimizin huzurunda durmaya, onun huzurunda olduğumuzu onun esmasıyla tatmaya çalışmamız lazım.

Allah'ın isimleriyle, Allah'ın huzurunda olduğunu tadan biri Allah'a nasıl bakar?

El Esmau'l Husna'nın, bütün güzelliklerin kendisine ait olduğu, kendisini yaratan rabbine bakar. Kendisine ve mahlûkata, imtihana, olaylara ve meselelere bakarken de Allah ile bakar, güzel bakar. İman etmiş bir kul, Allah emretmeden bir ağaçtan bir yaprak bile düşmediğini, hiç kimsenin kıpırdayamayacağını, bir yere gidemeyeceğini, konuşamayacağını, dileyemeyeceğini bilir.

İhsanın bir kulda olması için Allah'ın; **"de ki: Size tek bir nasihatim var; nerde olursanız olun, ister tek başınıza olun ister başkalarıyla beraber olun, Allah'ın huzurunda olduğunuzu unutmayın"**[4] ayeti kulda tecelli etmelidir. Kulun Allah ile arasında böyle bir beraberliğin ve yakınlığın olması gerekir. Bu, ihsandır; yani Allah'ın huzurunda olduğumuzu unutmamaktır.

[4] Sebe /46

İhsanın kelime manası aynı zamanda güzellik demektir. Onun için bundan yirmi sene önce Allah'a davet etmeye başlarken aslında ihsandan başlamıştık. Önce rabbimizi güzelliğinden bilelim ve gönlümüzün meyli, rağbeti rabbimize olsun, gerisini sonra yavaş yavaş öğrenelim diye ihsandan başlamıştık.

İhsanı, Allah'tan öğrenince Allah'ın aslında baştan sona söylediği tek şeyin güzellik olduğunu göreceğiz. Allah, kullarına baştan sona; "güzel olan benim ve sen de bir kul olarak benimle güzelsin. Bütün varlık benim güzelliğimin, esmamın tecellisidir. Sana ise irade vermiş, güzel olup olmama tercihini sana bırakmışım ve ben senden güzellik istiyorum, güzel olmanı istiyorum" demiştir.

Din, saf güzelliktir. Yoksa birilerinin böyle kendine göre; "Allah bizden şunu istiyor, bunu istiyor, bunun karşılığında cenneti alırız" deyip, kendini ve başkasını kandırmasını Allah kabul etmez. Allah; "güzel benim, güzel olan benim vahyimdir, en güzel söz, benim sözümdür.[5] En güzel kullar, en güzel olanlar benim nebilerim ve resullerimdir. En güzel yapanlar, güzellikle onlara tabi olup onlar gibi yapanlardır. En güzel yer, Allah katındadır, en güzel yer cennettir. Güzel olanlar güzel yere layıktır,[6] güzel olamayanlar da cehenneme yuvarlanır" der. Allah tercihi bütünüyle insana bırakmıştır. Onun için önce bakışımızı güzel yapmamız gerekir; çünkü Allah, "gözlerin hain bakışını bilir"[7] buyurur.

[5] Nisa /122
[6] Rad /29
[7] Mu'min /19

Güzelliğin zıddı çirkinliktir, münkerdir, münker bakış, çirkin bakıştır. İçi güzel olan kişi güzel bakar, güzel görür, güzel anlar, güzel yorumlar, güzel yapar; ama birinin içi çirkinse, içi çöplüğe dönmüşse onun bakışı da çirkin olur ve neye bakarsa baksın baktığı her şeyde bir çirkinlik, bir kusur görür ve ona güzel dememek için hep bir bahane arar. Böyle biri en güzele bakarken bile bir çirkinlik arar. Hatta öyle ki Allah'a bakarken de böyle bakar. Bu yüzden Allah böylelerini anlatırken ayet-i kerimede; **"onlar Allah hakkında bile su-i zanda bulundular"**[8] buyurur. Çirkin bakışlarından dolayı Allah hakkında bile su-i zanda, kötü bakışta, kötü fikirde, kötü düşüncede bulundular. El Esmau'l Husna'nın sahibi olan, bütün güzelliklere sahip olan Allah hakkında bile su-i zanda, kötü fikirde, kötü düşüncede bulundular. Allah böylelerine lanet eder.[9] Allah'ın lanet etmesi, onları rahmetinden mahrum etmesidir.

Peki, Allah'ın rahmetine yakın olanlar kimlerdir?

Allah'ın rahmetine yakın olanlar güzel olanlardır, muhsinlerdir. Allah bu yüzden ayet-i kerimede; **"muhsin olanlar, güzel olanlar benim rahmetime yakındır"**[10] buyurur. Onun için bütün kardeşlerimizi daha doğrusu bütün insanları güzel bakmaya, güzel görmeye, güzel anlamaya, güzel yer olan cennete davet ediyoruz. Güzel olmayanlar güzel yere lâyık olmaz. Herkese düşen, güzelliğini arttırmaya çalışmaktır. Güzel olan Allah'tır, ancak Allah'ın güzelliğiyle güzelleşirsek bizler de güzel oluruz.

[8] Fetih /6
[9] Fetih /6
[10] Lokmân /3

Birkaç ayetle ihsanı, hüsnü, muhsini anlamaya çalışacağız, sonra ihsanı anlatmaya devam edeceğiz inşallah! Bundan sonra anlatacağımız şey sadece ihsan ve güzelliktir.

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Allâhu lâ ilâhe illâ huv, lehul esmâul husnâ:[11] "Allah odur ki kendisinden başka ilah olmayandır. En güzel isimler onundur." İlah demek; sevilen, seven, sevilmeye layık olan, sevgisi kazanılmaya ve istenilmeye layık olan demektir. En güzel isimler onundur.

Neden Allah'tan başka ilah yoktur?

En güzel odur da ondan. En güzel isimler, en güzel vasıflar, en güzel sıfatlar onundur da ondan. En güzel isimler onunsa onun fiilleri de en güzel olandır; yani Allah en güzel muameleyi yapandır. Kul, rabbine ne kadar halife olursa, onun ismiyle ne kadar isimlenirse onun güzelliği de o kadar olur. Yani kulun güzel olması Allah'ın isimlerinin onda tecelli etmesine göredir.

Onun için ihsan; güzel olan, Esmau'l Husna'nın sahibi olan Allah'ın huzurunda olduğunu bilmek, anlamak ve tatmaktır. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz ihsan sorusuna "Allah'ı görüyormuşçasına ona âbd olmak; yani Allah'a olan âşıklığı Allah'ı görüyormuşçasına ortaya koymaya çalışmak"

[11] Tâhâ /8

yerine başka bir cevap da verebilirdi; ama bu cevabı vermesinin nedeni; Allah'ın en güzel olması, kulun en güzele âşık olmasından dolayıdır; çünkü seven bir kul, rabbine âşık olan bir kul demektir. Demek ki âşık bir kul, maşukunun huzurunda kendisini gördüğünü bilerek yaşayanmış. Böyle biri ihsan sahibi, güzel olan bir kulmuş.

Huvallâhullezî lâ ilâhe illâ huv: "Allah odur ki ondan başka ilah yoktur." **Âlimul gaybi veş şehâdeh:** "O, gizliyi de şehadeti de bilendir." Görüneni de görünmeyeni de bilendir. **Huver rahmânur rahîm:**[12] "O, rahman ve rahimdir."

Allah ayetin devamında önceki ayeti bir daha tekrar eder; **Huvallâhullezî lâ ilâhe illâ huv:** "Allah odur ki ondan başka ilah yoktur." **El melikul kuddûsus selâmul mu'minul muheyminul azîzul cebbârul mutekebbir:**[13] "(O) Meliktir, kuddüstür, selamdır, mü'mindir, müheymindir, azizdir, cebbardır, mütekebbirdir."

O, meliktir; mülkün sahibidir, mülkü idare edendir; yani seni de kâinatı da, bütün varlığı, bütün mahlûkatı da idare eden odur. O, kuddustür; her türlü noksanlıktan beridir, münezzehtir. O, selamdır; selamete erdirendir. Kullarına selamet yurdu olan cenneti hazırlayandır. O, mü'mindir; imanı ikram eden, ihsan edendir. Kendisinden emin olunan, güvenilmeye layık olan, güvenilen, aynı zamanda yarattığı kuluna güvenendir. O, müheymindir; kulunu koruyan ve

[12] Haşr /22
[13] Haşr /23

gözetendir. Kuluna iman verdikten sonra onu öyle başıboş bırakmayandır. O, azizdir; bütün güç, kudret ve şeref kendisine ait olandır. O, cebbardır; istediğini zorla yaptıran, kulunu iman etmeye, Hz. İnsan olmaya mecbur bırakandır. Kul, kendine gelsin, ona dönsün ve tövbe edip iman etsin diye Cebbar ismiyle tecelli edip kuluna bir musibet vererek verdiği o musibetle kulunu iman etmeye zorlayandır. O, mütekebbirdir; büyüklük, azamet bir tek ona aittir. Büyük olan, azamet sahibi olan bir tek odur.

Subhânallâhi ammâ yuşrikûn:[14] "Allah, şirk koşanların şirk koştuklarından münezzehtir." Yani Allah'ı; isimleri ve sıfatları ile bilmeden, anlamadan, kendi kendine Allah'a bir vasıf verenlerin vasıflandırmalarından, şirklerinden Allah münezzehtir.

Ayet devam eder; **Huvallâhul hâlik:** "O Allah, hâlıktır (yaratandır.)" **El bâriul musavviru lehul esmâul husnâ:** "Yoktan yaratandır, her şeye suretini, şeklini verendir. En güzel isimler onundur." **Yusebbihu lehu mâ fîs semâvâti vel ard:** "Göklerde ve yerde her ne varsa hepsi onu (hamd ile) tesbih eder." **Ve huvel azîzul hakîm:**[15] "O, aziz ve hâkimdir." Allah her neyi yaratmışsa onun bir hikmeti vardır, Allah her şeyde azizdir ve yarattıklarına şerefini bahşetmiştir. Senin de göklerdeki ve yerdeki her şeyin Allah'ı nasıl hamd ile tesbih ettiğini, övdüğünü görmen, neye bakarsan bak, baktığın her

[14] Haşr /23
[15] Haşr /24

şeyi Allah'ın bir ayeti olarak okuman gerekir; çünkü o baktığın varlıkta mutlaka Allah'ın kudreti ve bir esması tecelli etmiştir.

Kulid'ûllâhe evid'ûr rahmân: "De ki: İster Allah diye ister Rahman diye (Allah'ı) davet edip dua edin." **Eyyen mâ ted'û fe lehul esmâul husnâ:**[16] "Bütün güzel isimler Allah'a aittir, hangisiyle dua etseniz olur."

Ve lillâhil esmâul husnâ fed'uhu bihâ: "En güzel isimler Allah'ındır, (o isimlerle) onu davet edin, ona dua edin." **Ve zerûllezîne yulhıdûne fî esmâihî:** "Onun isimlerinde sınırı aşanları (haddi aşanları, yolunu şaşıranları) bırakın." Yani Allah'ın zatına yakışmayan, Allah'ın kendisini isimlendirmediği şekilde ona isim verenleri bırakın. **Se yuczevne mâ kânû ya'melûn:**[17] "Onlar mutlaka yaptıklarının cezalarını çekecekler." Onları bırakın, onlardan uzak durun, onlar mutlaka cezalarını çekecekler.

Demek ki en güzel Allah'mış ve en güzel isimler ona aitmiş. Birinin; "beni yaratan rabbim" dediğinde güzellikten başka bir şeyi hatırlamaması gerekir. Allah dediğinde aklına, fikrine, gönlüne güzellikten, hayırdan, ikramdan başka bir şey gelmemelidir, eğer geliyorsa o aklına gelen, Allah değildir, Allah hakkında o kişi su-i zanda bulunmuştur.

Bütün olaylarda, meselelerde, işlerde ve hayatımızın her anında Allah'ın bize yaptığı her muameleyi mutlaka

[16] İsra /110
[17] Araf /180

Allah'tan bilip onu güzel görmemiz gerekir; çünkü o muamele ya bizatihi güzeldir ya da bizim güzel olmamız içindir ve Allah, güzelliği kazanmamız için o muameleyi yapıp bizi imtihana tabi tutmuştur. Muamele ne olursa olsun o, güzel olan Allah'tan gelmiştir ve Allah, güzelliğini ya hemen verir ya da ondan sonra verir. Eğer o nimetse güzellik hemen gelmiştir; ama musibetse bu sefer Allah'ın güzelliği o musibetin arkasından gelir. Allah verdiği musibetle bizi bizden, nefsimizden, şeytandan, dünyadan kurtarır ve bizi Hz. İnsan yapmak için, güzelliğiyle güzelleştirmek için o musibeti bize yaşatır. Demek ki en güzel olan ve en güzel yapan Allah'mış.

Güzel olarak başka neyi anlamak gerekir?

Allah ayet-i kerimede; **Lekad halaknâl insâne fî ahseni takvim:**[18] "Hakikat şu ki biz insanı en güzel şekilde (en güzel kıvamda) yarattık" buyurur. Demek ki Allah insanı en güzel kıvamda, en güzel şekilde yaratmıştır. Allah başka bir ayet-i kerimede; **Nefahtu fîhi min rûhî:**[19] "Ben ona ruhumdan nefhettim" buyurur. O halde Allah'ın, insanı en güzel kıvamda yaratması insana ruhundan nefhetmesi demekmiş.

Ruhta Allah'ın El Esmau'l Husna'sının tecellisi vardır. İnsan varlık ve hakikat itibariyle Allah'ın kendisine nefhettiği ruhtur. Allah'ın isimleri onda kıvamında tecelli etmiştir;

[18] Tîn /4
[19] Hicr /29

çünkü Allah Rabb isminin tecellisiyle kulunu terkip etmiş ve onu en güzel kıvama getirmiştir.

Evet, ayet devam eder; **Summe radednâhu esfele sâfilîn:**[20] "Sonra onu en aşağıya indirdik." En aşağıya indirdik demek ne demektir? -Allah her şeye kaderini koymuştur. İnsana da Allah'a âbd olma, Hz. İnsan olma, Allah'a halife olma, ayna olma kaderini koymuş, bunları takdir etmiştir. Yani Allah'ın, insanı en güzel kıvamda yarattıktan sonra onu en aşağıya indirmesi; Kendisine Hz. insan olarak, halife olarak yarattığı kulunu dünyaya gönderip onu sıfırdan yetiştirmesi, onun Allah'a kul olması, esmayı kazanması için en başından başlaması demektir; çünkü kulun Allah'a ayna olması, ona halife olması insanın kaderidir, Allah'ın kulları için takdiridir. Allah, bu kaderi, bu takdiri kulunun içine koyduktan sonra onu dünyaya, en aşağıya; yani başlangıç noktasına indirmiş ve ona; "haydi şimdi en baştan başla ve bana halife ol" demiştir. En aşağıya indirdik demek bu demektir.

Bu ayet ilk inen ayettir; **İkra' bismi rabbikellezî halak:**[21] "Seni yaratan rabbinin adıyla (adına, adını) oku!" İnsan, yaratan rabbinin adını nerde okuyacak? -Kendisinde okuyacak, kendisini ve insanı ayet olarak okuyacak. Nasıl ki Allah'ın inzal ettiği, indirdiği ayetler varsa aynı şekilde afakta

[20] Tîn /5
[21] Alak /1

ve enfüste de her ne varsa Allah hepsi için "ayet"[22] demiştir; yani bütün varlık ayettir, ayet olmayan hiç bir şey yoktur.

Ayet demek delil demektir, ayetler Allah'a ve Allah'ın El Esmau'l Husna'sına delildir. Ayet bir de Allah'ın güzelliğinin üzerinde gösterildiği ayna demektir. Nasıl ki Allah bir çekirdeğe bir ağacı sığdırmışsa o çekirdek toprağa düştüğünde büyüyüp filizleniyor ağaç olup meyve veriyorsa insan da aynen böyledir. **Summe radednâhu esfele sâfilîn**: "Sonra onu en aşağıya indirdik." Allah, insanı çekirdek halinde ama Hz. İnsan olma çekirdeği halinde en aşağıya, dünyaya indirmiştir. Arapçada "denî" kelimesi "aşağı" demektir. Allah insanı en aşağıya indirdikten sonra ona "gel büyü, sana irade vermişim, bu tercih sana aittir" demiştir. Eğer insan, kâmil insan olmaya karar vermez, güzel olmayı kabul etmezse yeşermeyen bir çekirdek gibi çürür gider.

Ayet devam eder; **İllellezîne âmenû ve amilûs sâlihât:** "İman edip salih amel işleyenler müstesna!" Allah herkesi aşağı indirmiştir, aşağıda kalmayan hiç kimse yoktur; çünkü Allah, insanı en aşağı indirmiştir. Nasıl ki Allah Asr Suresi'nde; "**bütün insanlar hüsrandadır. İman edenler, salih amel işleyenler, hakkı ve sabrı tavsiye edenler müstesna"** demişse burada da aynı şekilde; "iman edip, salih amel işleyenler müstesna" der. İman edip salih amel işleyenlerin istisna olması onlar aşağıda kalmayacaklar, demektir.

[22] Fussilet /53

Peki, iman edip salih amel işleyenler neyi kazanır?

Fe lehum ecrun gayru memnun:[23] "Onlara bitmesi ve tükenmesi olmayan bir karşılık vardır." Akla ve hayale gelmeyen bir karşılık vardır. Yani Allah'ın güzelliğinin tecellisi, ebedi cennet vardır. İman edip salih amel işlemeyenler ise aşağıda kalır. Bir tek iman yetmez bir de salih amel işlemek gerekir. Aşağıda kalmayanlar imanı ve salih ameli nispetinde Hz. İnsan olmaya, Allah ile güzelleşmeye doğru yol alır.

Ve men ahsenu minallâhi sıbgaten: "Allah'tan daha güzel rengi kim verebilir?" Allah'ın rengi; Allah'ın güzelliğinin tecellisi demektir. Eğer biri Allah'ın boyasıyla boyanmaz, rengi ile renklenmez, Allah'ın isimlerinin güzelliği ile güzelleşmezse güzelliği bulamaz. Güzellik Allah'a aittir, güzelliğini Allah'tan alan güzel olur, alamayanlar ise kaybeder. Güzelliği alamadıkları için de en aşağıda; yani esfeli safilinde kalırlar ve ebediyen kaybederler. **Ve nahnu lehu âbidûn:**[24] "Ve (onlar derler ki) biz ona âbd olanlarız." Demek ki Allah'ın güzelliği ile güzelleşmek için ona âbd olmak gerekiyormuş.

İhsan sahipleri kimlerdir, muhsinler kimlerdir, Allah onu beyan eder.

[23] Tîn /6
[24] Bakara /138

Selâmun alâ nûhın fîl âlemin:[25] "Bütün âlemlerden Nuh'a selam olsun." **İnnâ kezâlike neczîl muhsinîn:**[26]"İşte biz güzelleri (güzel olanları) böyle mükâfatlandırırız." Hz. Nuh, Allah ile güzel olmuş, muhsin olmuştur.

Fe lemmâ belega meahus sa'ye: "Ne zaman ki (İsmail) büyüdü, yürüme ve koşma çağına geldi." **Kâle yâ buneyye innî erâ fîl menâmi ennî ezbehuk:** "(İbrahim, İsmail'e) Dedi ki: Yavrucuğum! Ben rüyamda seni kestiğimi görüyorum (kurban ettiğimi görüyorum)." **Fanzur mâzâ terâ:** "Bak sen ne göreceksin?" **Kâle:** "(İsmail) Dedi ki." **yâ ebetif'al mâ tu'meru**: "Babacığım! Emrolunduğun şeyi yap." Allah sana neyi emretmişse onu yap. **Se tecidunî inşâallâhu mines sâbirîn:**[27] "İnşallah beni sabredenlerden bulursun" dedi.

Fe lemmâ eslemâ: "Ne zamanki ikisi teslim oldu." **Ve tellehu lil cebîn:** "(İbrahim) Onu yanı üzere yatırdı." **Ve nâdeynâhu en yâ ibrâhîm:** "Biz ona: 'Ey İbrahim!' diye nida ettik." **Kad saddakter ru'yâ:** "Gerçekten sen gördüğünü (sana emredileni tasdik ettin, gereğini) yerine getirdin." **İnnâ kezâlike neczîl muhsinîn:**[28] "İşte biz güzel yapanları (güzel olanları) böyle mükâfatlandırırız."

Allah bir kulundan bir şey isterken onu almak için değil, ona daha fazlasını, daha güzelini vermek için ister. Eğer Allah

[25] Sâffât /79
[26] Sâffât /80
[27] Sâffât /102
[28] Sâffât /103-105

bir kula; “malını ver” diyorsa ona ebediyen cenneti vermek ve rızasını kazandırmak için ondan malını vermesini ister. “Canını ver” diyorsa da canını almak için değil, hakiki varlığından ona tecelli etmek ve onu güzelleştirmek için canını vermesini ister. Allah neyi isterse istesin, Allah yolunda ne verilirse verilsin o sadece Allah'ın güzelliğiyle güzelleşmek içindir ve Allah, kullarını güzelleşsinler diye imtihana tabi tutar.

Hz. İbrahim (a.s.) ve Hz. İsmail (a.s.) güzel yaptı. Biri canını, öteki ise evladını kurban etti. Allah da onlar için; “işte güzel yapanlar böyle yapar. Biz de böyle güzel yapanların ne canını ne de evladını alırız. Zaten almak için değil vermek için istemiştik” buyurur.

Ayet devam eder; **İnne hâzâ le huvel belâul mubîn:**[29] “Muhakkak ki bu, (onlar için) apaçık bir imtihandı.” Yani biz onlara vermek için onları imtihana tabi tuttuk. Onlar da sadakatlerini ispatladılar.

Selâmun alâ mûsâ ve hârûn: “Musa'ya ve Harun'a selam olsun.” **İnnâ kezâlike neczîl muhsinîn:** “Biz muhsinleri (güzel olanları) böyle mükâfatlandırırız.” Allah'ın selamını hak edenleri Allah mükâfatlandırır; çünkü Allah “kuluma selam olsun” demiştir. **İnne humâ min ibâdinâl mu’minîn:**[30] “İkisi de bizim mü’min kullarımızdandı.” Yani güzel olana âşık olan

[29] Sâffât /106
[30] Sâffât /120-122

kullarımızdı. İman sevmek demekti ya onlar da en güzeli seviyor; çünkü en güzelin güzelliğiyle güzelleşiyorlardı.

Selâmun alâ ilyâsîn: "İlyas'a selam olsun." **İnnâ kezâlike neczîl muhsinîn:** "Biz güzel olanları (güzel yapanları) böyle mükâfatlandırırız." **İnnehu min ibâdinâl mu'minîn:**[31] "Gerçekten o, bizim mü'min kullarımızdandı." Allah, mü'minlere "güzel" der, "onlara selam olsun" der.

Ve lâ tufsidû: "Fesat çıkarmayın." **Fîl ardı ba'de ıslâhıhâ:** "Islah olduktan sonra yeryüzünde (bozgunculuk yapmayın)." Bu bozgunculuk genel olarak yeryüzünde yapılan bozgunculuktur. Bir de insanlar arasında bozgunculuk yapmak vardır. Allah, kullarına; "sen topraktansın, kendi nefsini ıslah ettikten, güzellikler kazandıktan, güzel olduktan sonra onu bozma, bozgunculuk yapma. Islah olduktan sonra onu fesada verme ve o güzelliğini bozma" der. **Ved'ûhu havfen ve tamaâ:** "Korku ve ümitle ona dua et (ondan iste)." Allah'tan isterken korku ve ümit arasında ol. **İnne rahmetallâhi karîbun minel muhsinîn:**[32] "Allah'ın rahmeti muhsinlere yakındır." Güzel olanlara, güzellik yapanlara, güzel konuşanlara, güzel düşünenlere, güzel yapmaya çalışanlara Allah'ın rahmeti yakındır. Yanlış yapanlara, yanlış düşünenlere, yanlış konuşanlara ise Allah'ın rahmeti yakın değildir. Bunlar, Allah'ın rahmetinden, güzel olan Allah'tan uzaklaşmıştır.

[31] Sâffât /130-132
[32] Araf /56

İnnallâhe meallezînettekav: “Muhakkak ki Allah takva sahipleriyle beraberdir.” Allah'a karşı sorumluluğunu yerine getirmeye çalışan, Allah'a âbd olmaya çalışanlarla Allah beraberdir. **Vellezîne hum muhsinûn:**[33] “Çünkü onlar güzel (muhsin) olanlardır.” Allah'a karşı sorumluluğunu yerine getirmeye çalışanlarla Allah beraberdir; çünkü onlar güzeldir, Allah'ın güzelliğiyle beraberdir. Rablerini güzel olarak bilmiş, tanımış, iman etmişler, bu yüzden güzel olanla beraberdirler. Onlar güzel olmaya, güzel yapmaya çalıştıkları için Allah da onlarla beraberdir.

Ve enfikû fî sebîlillâh: “Allah yolunda infak edin.” **Ve lâ tulkû bi eydîkum ilet tehlukeh:** “Kendi elinizle kendinizi tehlikeye atmayın.” Yani sen Allah yolunda infak etmezsen kendi elinle kendini tehlikeye atmış olursun. **Ve ahsinû:** “Güzel olun.” Güzellik yapın. Allah buradaki güzelliği Allah yolunda infak etmek olarak anlatmış, infak etmek güzelliğin gereğidir, güzel olanların işidir, demiştir. **İnnallâhe yuhıbbul muhsinîn:**[34] “Allah güzel olanları (güzellik yapanları) sever.”

Fe âtâhumullâhu sevâbed dunyâ ve husne sevâbil âhireh: “Allah onlara (muhsinlere) hem dünyada hem de ahirette güzellik verir.” Hem dünyada ödül olarak kendinden güzellik verir hem de ahirette güzel olan cennet yerini ve

[33] Nahl /128
[34] Bakara /195

güzelliğini verir. **Vallâhu yuhibbul muhsinîn:**[35] "Çünkü Allah muhsinleri (güzel yapanları) sever."

Allah başka kimlere güzel der?

Ellezîne yunfikûne fîs serrâi ved darrâi: "O kimseler ki hem genişlikte hem de darlık zamanında infak ederler." **Vel kâzımînel gayz:** "(Onlar aynı zamanda) kızdıklarında öfkelerini yutanlardır." Mesela birine kızarlar; ama Allah için o öfkelerini ve kızgınlıklarını yutarlar. **Vel âfîne anin nâs:** "İnsanları affederler." İnsanların yaptıkları kusurları, yanlışları affederler. **Vallâhu yuhibbul muhsinîn:**[36] "Muhakkak ki Allah muhsinleri sever."

Hem genişlikte hem darlıkta infak edenleri, öfkelerini yutanları ve insanların yanlışlarını, kusurlarını affedenleri Allah sever; çünkü onlar güzeldirler. Allah böyle güzel olanları sever. Yoksa; "haydi şeriatı kuralım, haydi asıp keselim, insanları öldürüp cehenneme gönderelim, falanca münafıktır, falanca kâfirdir" demekle kimse güzel olmaz. Eğer böyle yaparsan kötü bir bakışa, kötü bir gönüle sahipsin, senin gönlün çöplüğe dönmüş ve sen, Allah'ın güzelliğinden nasibini almamışsın demektir.

Fe bimâ nakdihim mîsâkahum leannâhum: "(Allah'a) Verdiği sözleri bozduklarından dolayı biz de onları lanetledik." Onlar, Allah'a hangi sözü vermişlerdi? -Allah

[35] Âli İmran/148
[36] Âli İmran/134

Kur'an'da neyi vahyetmişse ona uyacaklarına dair söz vermişlerdi. "Ben iman ettim" diyen herkes de her bir ayet için Allah'a; "bu vahyini alıp iman edeceğim, ahlaka ve amele dönüştüreceğim" diye söz vermiştir. Kim bu sözünü bozarsa sözünü bozduğundan dolayı Allah da ona lanet eder. **Ve cealnâ kulûbehum kâsiyeh:** "Onların kalpleri de kas katı kesilmiştir." Onlar, sevmeyi ve merhamet etmeyi bilmezler. **Yuharrifûnel kelime an mevâdîh:** "Kelimeleri yerinden oynatarak tahrif ederler." Kelimeleri yerinden oynatarak Allah'ın ayetlerini tahrif ederler.

Allah'ın ayetlerini nasıl tahrif ederler?

Allah'ın ayetinin yarısını okur, yarısını okumazlar ya da manayı bağlamından koparıp öyle söylerler. Kelimeyi bağlamından koparak bütünlük içinde anlamaya çalışmak yerine bir parçasını alıp "bak Allah böyle söylemiş" derler. Böyle yapanlara Allah lanet eder. Böyle yapanlar rabbinin vahyinin ne demek istediğini anlamaya çalışmak yerine vahyi kendi fikrine uydurmaya çalışıp; "bakın Allah da böyle söylemiş" derler. Böylelerine; "sen de bunu bile bile yaptığını biliyorsun, Allah da biliyor. Bu durumda sen Allah'ı nasıl kandırmaya çalışıyorsun" diye söylemek gerekir.

Ve nesû hazzan mimmâ zukkirû bih: "Onlara anlatılan o hakikatlerden (Allah'ın anlattığı hakikatlerden) pay almayı unuttular." Neyden pay almayı unuttular? -Allah'ın güzelliğinden pay almayı unuttular. **Ve lâ tezâlu tettaliu alâ**

hâınetin minhum illâ kalîlen minhum: “Pek azı müstesna, sen onlardan sadece hainlik görürsün.” Onlar haindir; çünkü hainlik yapan hainliğini bile bile yapar. “Allah ayette pek azı müstesna” dedi; yani onlara bilmeden öyle takılmış olanlar da vardır. **Fa’fu anhum:** “Onları affet.” **Vasfah:** “Aldırış etme.” Onları öyle ciddiye alma. **İnnallâhe yuhıbbul muhsinîn:**[37] “Çünkü Allah güzel olanları (güzel yapanları) sever.” Demek ki güzel yapmak neymiş? -Hainleri bile affetmek, ciddiye almayıp aldırmamak, Allah’a verdiği sözü bozanları ciddiye almamak, Allah’ın; “nasibini al” dediği güzellikten nasibini almayanları da affetmek, ciddiye almamakmış; yani “onları ciddiye alma, onlara düşmanlık yapma, onları affet” dedi Allah.

Leyse alâllezîne âmenû ve amilûs sâlihât cunâhun fîmâ taimû: “O iman edip salih amel işleyenler için daha önceden yaptıklarından dolayı bir günah (bir zorluk, bir korku, bir endişe) yoktur.” **İza mettekav ve amenu ve amilussalihat:** “Allah'a karşı sorumluluğunu yerine getirmek için bir daha iman edip, bir daha salih amel işlediklerinden dolayı.” **Summettekav ve âmenû summettekav ve ahsenû:** “Sonra (onlar) bir daha Allah'a karşı sorumluluğunu yerine getirmek için bir daha iman eder, bir daha salih amel işler ve güzel olurlar.” Artık bütünüyle güzel olmuşlardır. **Vallâhu yuhibbul muhsinîn:**[38] “Muhakkak ki Allah güzel olanları sever.”

[37] Mâide /13
[38] Mâide /93

Allah, iman etmeyi ve salih amel işlemeyi üç defa peş peşe tekrar edip ardından "Allah'a karşı sorumluluklarını yerine getirmek için Allah'ın güzelliğiyle güzelleşirler" dedi. "İşte Allah, güzel olanları sever, bunlar için geçmişte yaptıklarından dolayı herhangi bir günah, herhangi bir hesap da yoktur" dedi. Allah bu ayetle böyle olanlar için; "Allah onların geçmiş ve gelecek günahlarını affetmiştir" demiştir. Bunu Allah söylüyor.

Vellezîne câhedû fînâ le nehdiyennehum subulenâ: "Bizim uğrumuzda cehd edenlere (çaba, gayret sarf edenlere) mutlaka yollarımızı açarız." Bizim uğrumuzda, bizim yolumuzda iman etmek, anlamak ve tanımak için, sırat-el mustakimi bulmak için çaba, gayret sarf edenlere mutlaka yollarımızı açarız, dedi Allah. **Ve innallâhe le meal muhsinîn:**[39] "Çünkü Allah güzel yapmak isteyenlerle beraberdir." Allah hakkı, hakikati bulmak isteyenlerle beraberdir, onlara yolunu açar ve gösterir.

Ve men yuslim vechehu ilâllâh: "Kim varlığını Allah'a teslim ederse." **Ve huve muhsinun:** "O (Allah) güzel olduğu için." Allah'ın güzelliğini sevdiği, âşık olduğu için kendini Allah'a teslim ederse. **Fe kadistemseke bil urvetil vuskâ:** "En sağlam kulpa sarılmıştır." **Ve ilâllâhi âkibetul umûr:**[40] "Bütün işlerin sonu Allah'a varır."

[39] Ankebût /69
[40] Lokmân /22

Ve kulle insânin elzemnâhu tâirahu fî unukıhî: "Biz her insanın boynuna amelini (amel kitabını) asmışız." Her insanın kaderini, kendi takdir ettiğini, kendi kazandığını boynuna asmışız. Boynuna asmışız demek; onun güzelliği veya çirkinliği o her neyi kazanmışsa onun üzerindedir, demektir. **Ve nuhricu lehu yevmel kıyâmeti kitâbâ:** "Biz onu (o boynundakini) Kıyamet günü bir kitap olarak açarız." **Yelkâhu menşûrâ:**[41] "Açılmış, okunan (bir kitap) olarak açarız." Bu onun kendi kazandığı, boynundaki, üzerindeki amel kitabı olmuş olur.

Ve kul li ibâdî: "Kullarıma de ki." **Yekûlûlletî hiye ahsen:** "Sözün en güzelini söylesinler." En güzel söz neyse onu söylesinler. **İnneş şeytâne yenzegu beynehum:** "Şeytan onların aralarını bozmak ister." Bu; eğer kullar sözün en güzelini söylemezlerse araları bozulur, demektir. **İnneş şeytâne kâne lil insâni aduvven mubînâ:**[42] "Muhakkak ki şeytan, insanın açıkça düşmanıdır." Şeytanın düşman olduğu açıkça ortadadır. Allah; "kullarıma söyle: Eğer benim kulum bunu kabul ederse güzel konuşsun, en güzel söz neyse onu söylesin" dedi. Eğer güzel konuşmaz, en güzel sözü söylemezse apaçık düşman olan şeytan onların arasını bozar, onları birbirine düşürür. Onun için güzel konuşmayanlar, en güzel sözü söylemeyenler Allah'a itaat etmemiş, Allah'ı

[41] İsra /13
[42] İsra /53

dinlememiş, şeytanı dinlemiştir. İnsanların arasını konuşarak bozanlar şeytana tabi olmuştur.

Peki, en güzel söz nedir?

En güzel söz Allah'ın sözüdür. Onun için Allah ayet-i kerimede; **“rabbim Allah'tır diyenden, Allah'a davet edenden, ben Allah'a teslim oldum diyenden daha güzel sözlü kim vardır”**[43] buyurur. Allah'ın, kullarından bütün isteği güzel yapmaları, güzel konuşmaları, güzellik yapmalarıdır; dolayısıyla güzel olmalarıdır. Güzel yapanlar, güzel konuşanlar, güzel düşünenler Allah'ın güzelliği ile El Esmau’l Husnası ile güzel olurlar. Onun için güzel olanlar peygamberler ve resullerdir. Biraz önce okuduğum bütün ayetleri böyle anlamak gerekir.

SADAKALLAHUL AZİM

Ben peygamberler ve resullerle ilgili sadece birkaç tane ayet okudum. Allah; “onlara selam olsun; çünkü onlar, bizim güzel kullarımızdan, mü’min kullarımızdandır” buyurdu. Yani mü’min olarak, Allah’a âşık olarak güzeldiler. Bu yüzden “onlara selam olsun” dedi Allah. Eğer bir kul da peygamberine tabi olur, onun iman ettiği gibi iman eder ve güzel olursa Allah aynı şekilde ona da; “onlara selam olsun dediğim gibi sana da selam olsun, derim. Onun için buna layık

[43] Fussilet /33

ol, güzel ol, iman et, güzellik yap, güzel konuş, güzel bak, güzel düşün" der. Allah bu misalleri vermekle bize güzel olmamız gerektiğini öğretir; çünkü güzel bakan güzeli görür, güzelliği görür.

Müslüman ve mü'min olduğumuzu iddia ediyorsak örnek ve ölçü olarak kendimize Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'i almamız gerekir. Bununla ilgili sahabelerin anlattığı bir örnek vereyim; "Resulullah (s.a.v.) Efendimiz sahabesiyle beraber bir yere giderken yolda ölmüş bir köpek leşi görür. O köpek leşinden gelen kokudan dolayı sahabeler yolu değiştirmek isteyince Resulullah (s.a.v.) Efendimiz yoluna devam eder ve ölen köpeğin önüne geldiğinde; '*Allah onda ne güzel diş yaratmış'* buyurur."

Köpek leşinde güzellik görmek, işte peygamberin bakışı, Allah ile güzel olanın, güzel görenin bakışı böyledir. Hâlbuki bir insan o kokan köpek leşinden daha mı kötüdür ki biz ona bakarken güzellikle bakamıyoruz! Resulullah (s.a.v.) Efendimiz bize nasıl bakmamız gerektiğini öğretiyor. Ona tabi olmuşsak güzel bakıp güzelliği görmemiz gerekir. Bir insanda yüz tane halden doksan dokuz tanesi kötü olsa bile onda Allah'ın güzelliğinden bir güzellik vardır; yani daha onu kaybetmemiştir. Bir güzellik değil, yüz tane halinden en az yarısı güzeldir ve onu daha kaybetmemiştir. Onda o güzelliği görüp onu sevmek, sevip ona sarılmak, onunla kardeş olmak, ona yardım etmek gerekir. Ondaki güzelliğe bakıp onu sevmezsen ona yardım edemezsin.

Onun için şeytanın bakışıyla bakıp, hata, kusur ve yanlış görenler, yanlışa ve çirkine odaklı bir bakışla bakanlar hiç kimseye yardım edemez ve herkesi cehenneme göndermeye çalışır. Böylelerine; "peki, kim cennetliktir" diye sorulduğunda ise bir de "ben cennetliğim" der. Tabi o cennetlik olduğu için kendisi gibi olmayanların hepsi de ona göre cehennemliktir! Bu bakış, şeytani bir bakış, benlikle, kibirle bakılan bir bakıştır.

Onun için her zaman söylüyoruz; bütün insanlara bakarken mutlaka onlardaki güzelliği görmemiz lazım. Eğer kardeşlerimiz bize tabi olduğunu, uyduğunu söylüyorlarsa böyle bir bakışla insanlara bakmalıdır. Kendi bakışımı söyleyeyim ve bunu Allah'a yeminle söylüyorum; "biz baktığımızda bütün cemaatleri cennete lâyık görüyoruz. Kıyamet günü Allah hesaplarını görürse her biri kendine göre bir şeyler yapmaya çalışmış, bu yüzden hepsi cennete gider" diyoruz. Cemaatte olması da şart değildir, herhangi bir cemaatte olmasa da güzel yapmaya çalışanların Allah'ın rahmetiyle cennete gideceklerini düşünüyoruz; çünkü Allah, kullarını cennete göndermek için bahane arar. Bu yüzden Allah ayet-i kerimede; **"Allah size rahmet etmeyi diler"**[44] buyurur. Allah'ın dileği rahmet etmektir. Allah kullarının cehennemden kurtulmasını ve cennete gitmesini diler; çünkü o, rahman ve rahimdir.

[44] En'âm /12, 54

Cehenneme gidenler kendini, insanlığını, insan olmayı kaybetmiş olanlardır. Allah bir de ayet-i kerimede; **"nasıl ki dünyadayken malca ve mevkice sizi birbirinizden üstün kıldıysak bilmiş olun ki ahiretteki dereceler daha yüksektir"**[45] buyurur. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz de bir hadis-i şerifinde cennetteki dereceleri anlatırken; *"cennette bin derece vardır. Bir kul birinden bir derece üstün olsa aralarında yerle gök kadar fark olur"*[46] buyurur. Allah başka bir ayete bu konuyla ilgili olarak; **"yarışan cennet için yarışsın"**[47] buyurur. Cennete girmeye yarışmak için de güzel olmak, gönlün cennet olması, amelin cennetliklerin ameli; yani güzellikler olması gerekir.

Evet, bakışımız böyle olmalıdır. Hiçbir insana; "şu, şu kelimeyi kullandı kâfir oldu; bu, bunu kullandı münafık oldu; bu, burada bu ayeti şöyle yorumladı, o yüzden kâfir oldu" demiyoruz. Bir kere insana böyle bakmıyor, güzel bakıyoruz; ama herkes rabbini anlasın diye hakkı ve hakikati de olduğu gibi ortaya koyuyoruz. İnsana bakarken bir müşrik gözüyle, münafık gözüyle bakmıyor, bir mü'min olarak bakıyoruz. Biri; "ben Allah'a ve resulüne iman etmişim" dediyse ondaki güzellikleri görmeye çalışarak onu mü'min olarak kabul ediyor, etmeye çalışıyoruz. "İnşallah Allah onun bu yanlış halini, şu güzelliğinin hatırına verir" diyoruz. Sözde Allah yolunda olan; ama batağa, şirke ve nifaka batmış birine

[45] İsra /21
[46] Müsned: 21073
[47] Mutaffifin /26

baktığımızda onda bir güzellik görünüyorsa; "inşallah bu güzelliğinin hürmetine Allah onu affeder, ona kazanma imkânı verir, onu uyarır ve ona rahmetiyle muamele eder" diyoruz.

Hiç kimseye karşı gönlümüzde bir kin, bir ağırlık, bir nefret bırakmayalım, bırakmamamız gerekir; çünkü bu bir mü'mine yakışmaz. Allah cennete gidenler için ayet-i kerimede; **"onların kalbinden her türlü kini çekip çıkardık"**[48] buyurur. Allah bu ayette "ğil" kelimesini kullanır. Bu; "mü'minin kalbinde insanlara karşı hiçbir ağırlık bırakmayacağım ve hepsini sileceğim" demektir. Eğer biri bu dünyadayken gönlündeki ağırlığı, kini, nefreti, hasedi silerse zaten o cennete lâyık olmuştur. Demek ki Allah cennete gidenlerin gönlünden o ağırlığı siliyormuş.

Allah ayet-i kerimede; **"onlar (kendisine karşı yanlış yapan) insanları affederler"**[49] buyurur. İnsan beşerdir, yanlış yapabilir, nefsine ve şeytana uyabilir. O yüzden; "sen affet dedin ya, ben de affediyorum ya rabbi, benim işim seninledir. Hiç kimse bana beni kaybettiremez, yeter ki sen iste ben affederim ya rabbi" dememiz gerekir. Yanlış yapanlara iyilik ve güzellik yaptığımızda Allah'a bir kat daha yaklaşırız. Bu durumda yanlış yapanlar bizim için velinimettir. Yeter ki biz güzel yapalım, güzel olmak isteyelim, en güzel olana; yani

[48] Hicr /47, Araf /43
[49] Âli İmran/134

Allah'a yakın olmak isteyelim. Çünkü yakın olanlar Allah'la güzelleşir.

Bu, elbette ki zor bir şeydir. Bu, gerçekten iman gerektiren, aşk gerektiren bir şeydir; çünkü bu, aşığın maşuğu için yaptığı fedakârlıktır. Bu; "ya rabbi! Ben senin için her şeyi yutarım, senin için her şeye katlanırım" demektir. Bu, aynı zamanda imanın ispatıdır, sadakatidir; kulun, rabbine karşı sadık olduğunu, sıddık olduğunu ortaya koymasıdır. Bu halde olmayanlar Allah'a kenarından, köşesinden kulluk yapmaya çalışanlardır.[50]

İşin başını da sonunu da söylüyoruz. Biri adım atmaya başladıysa ona mü'min diyor, onu mü'min olarak kabul ediyoruz; ama "dur, bu kadarı senin için yeterlidir" demiyor, "önünde bir yol var, rabbine var, rabbine vasıl ol. Rabbin seni kendisine davet ediyor, onun bu davetine icabet et" diyoruz. Ben bu sohbetleri zaten bu yüzden yapıyorum. İnsanlar, rablerine yakın olsun, yakınlıkları daha da artsın, kâmil bir kul olsun, Allah'a dost ve halife olup Allah'ın güzelliğiyle güzelleşsinler diye bunları anlatıyorum.

Eğer kazanma imkânı varsa neden kazanmayalım! Allah'a neden en yakın olmayalım! Mü'minlerin, Allah'a en yakın olmak için yaptığı yarış; insanların kendi arasındaki yarışı ya da yakınlığı gibi değildir. Herkes Allah'a yaklaşır,

[50] Hacc /11

Allah'a yakın olurken kendisiyle, nefsiyle, dünyayla yarışır ve yarışı başkasıyla değil kendi kendisiyle yapar.

Herkesin Allah'a vasıl olduğu bir makam vardır. Bu makam, Allah'ın onu ilk yarattığı yerdir. Allah ayet-i kerimede vefat edip huzuruna gelenler için; **"and olsun seni yarattığım ilk günkü gibi tek başına huzuruma geldin"**[51] buyurur. Sen vefat ettiğinde ilk yaratıldığın yere gidersin ve Allah seni orada huzuruna kabul eder. Mesele; ölmeden evvel ölmek, o ilk yaratılan yere varmaktır. Oraya varanlar Allah'a vasıl olmuştur. O makam zaten sana aittir, ister gider, ister gitmezsin; yani senin yarışın başkasıyla değil, kendinledir ve bu yarışta güzel yapanlar da, yanlış yapanlar da senin için nimettir.

İmtihan senin için bir nimet, bir kazanma imkânıdır. Zaten imtihan, kazanma imkânı demektir. Güzel yapanları seversen, Allah'a yaklaşırsın. Güzelliği sevdiğinde onu sevdiğin için o güzellik sana da akseder. Güzel yapanı Allah'tan bildiğinde, güzelliğe vesile olanı, kardeşini sevdiğinde Allah'a bir daha yaklaşırsın. Kardeşin yanlış yaptığında; "senin hatırına bunu yutuyorum ya rabbi" deyince bir daha kazanır, Allah'a bir daha yaklaşırsın. Sana yanlış yaptığı halde, yanlış yapan için Allah'a "ya rabbi, senin için bir de buna güzellik ve iyilik yapıyorum" dediğinde Allah'a bir daha yaklaşırsın.

[51] En'âm /94

Hayatımızın her anına böyle baktığımızda hiç kimse bizi Allah'tan ayıramaz ve uzaklaştıramaz. Yeter ki biz Allah'a gitmeye niyetli olalım, samimi olup kendimizi kandırmayalım. Yoksa; "nefsim şunu şöyle söyledi, ben buna kızdım, buna küstüm, bu niye böyle söyledi" dersek kul olmamış oluruz. Kulluk iddiasında da hiç bulunmayalım, bir kere samimi değiliz; çünkü samimiyet böyle olmaz.

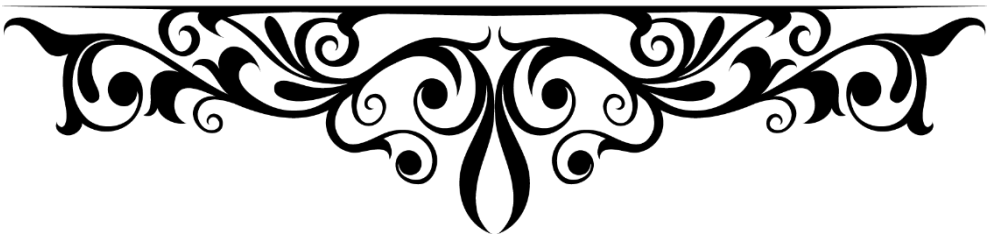
İhsan sahibi olmak; Allah'ın huzurunda olduğumuzu tatmak, onu unutmamaktır. Allah'ın huzurunda olduğunu tadanlar başka tarafa bakamaz, her anda rabbinin hesabını yapar. Mü'min, muhsin ve muttaki budur, Allah'a yakın olanlar, mukarrebun olanlar bunlardır. Eğer Allah'ın kulları arasında böyle güzeller olursa etrafa sadece güzellik saçarlar. Onlarla beraber olanlar da o güzelliği görür ve severler. Dolayısıyla mü'mini, imanı, onun üzerinden de Allah'ı sevmiş olurlar; çünkü mü'min, Allah'ın güzelliğini yansıtır.

Allah hepimizi muhsinlerden eylesin! En güzeli, Allah'ı, tanıyanlardan eylesin! Allah'ı El Esmau'l Husna'sından tanıyanlardan eylesin! Allah'ın isimleri ile isimlenenlerden, güzelliği ile güzel olanlardan, Allah'ın güzelliğini isteyenlerden eylesin!

Allah hepinizden razı olsun.

İHSAN 2

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyayi vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber ihsanı anlamaya çalışıyorduk. Bir önceki sohbetimizde Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in; "*ihsan; Allah'ı görüyormuşçasına ona âbd olmandır. Sen, Allah'ı görmüyorsan da Allah'ın seni bildiğini, seni gördüğünü bilmen, onun huzurunda olduğunu tatmandır*"[1] dediğini söylemiştik.

İhsan kelimesi Arapçada hüsn, ehsen kökünden gelir. Yani ihsan; güzel, güzellik, güzel olmak, ayrıca en güzelin huzurunda olduğunu tatmak demektir. Her Müslümanın, İslam'ı ihsanla birlikte anlaması gerekir; çünkü Allah'ın huzurunda olmak insanı güzelleştirir. Dolayısıyla ihsanı olmayanlar bu güzellikten mahrum kalır.

Kim neyi seviyor, neyin peşinden koşuyor, neyi kazanmak istiyorsa onun kıymeti, değeri ve şerefi de o istediği şeyle ölçülür. Herkesin en sevdiği şey aynı zamanda iman ettiğidir, taptığıdır; çünkü iman sevmek demektir. Bu nedenle insanın kıymeti ve değeri de taptığına göre ölçülür.

[1] Buhari, İman 1; Müslim, İman 1

Bu yüzden herkes neyi sevdiğine, neyin peşinden koştuğuna ve hayatının gayesinin ne olduğuna bakmalıdır. Eğer sevdiği Allah değil de herhangi biri ya da herhangi bir şeyse bu durumda kıymeti, değeri ve şerefi de ona göredir ve kişi o sevdiğini kaybettiğinde değerini ve şerefini de kaybeder. Unutmamak gerekir ki insan öldüğünde her ne olursa olsun Allah'tan başka her şeyi terk etmiş olur.

İnsan, beşerdir; ancak Allah'a iman etmekle, Allah'ı sevmek ve Allah'ın rızasını kazanmak için hayatını yaşamakla Hz. İnsan olur, Allah ile güzel olur. Allah'tan başka güzellik ve güzel yoktur. Bütün güzeller, bütün güzellikler ona aittir. İnsan, güzelliğini Allah'tan alır; ama insan ebedi ve baki olan Allah ile güzelleşmez de fani olan bir şeyle güzel olmaya çalışır, kıymetini, değerini ve şerefini ondan almaya çalışırsa öldüğünde onu bırakır ve onu terk eder.

Her akıl sahibi, öldüğü zaman kazandıklarını dünyada bırakacağını bilir. İster mevki, ister makam, isterse de başka bir güzellik olsun bu böyledir. Dünyayı terk edince onunla beraber her şeyini de kaybetmiş olur. Eğer insanın sevdiği, peşinden koştuğu, kazanmak istediği baki olan Allah değilse, Allah'ın rızası, Allah'ın kendisine nefhettiği ruh değilse öldüğünde onun bedeni toprak olur ve ona ait her şey de yok olur; ama Allah'ın nefhettiği ruh baki kalır.

Allah ayet-i kerimede; **“bütün güzellikler Allah’a aittir”**[2] buyurur. Peki, güzelliklerin Allah’a ait olması ne demektir?

Eğer Allah’a iman etmişsek bunu anlamaya çalışmamız gerekir. Allah, insanı en güzel surette ve en güzel kıvamda yaratmıştır. Demek ki insan güzelmiş. Kulun, Allah’ın rızasını kazanmak için yaptığı her ameli güzeldir; ama imanla beraber olursa güzel olur. Allah iman olmadan kulun işlediği hiç bir ameli güzel ve salih olarak kabul etmez; çünkü bu ameli ona fayda vermez. Başkaları onun amelinden istifade edebilir; ama ameli kendisine fayda vermez. Eğer bir insanın ameli kendisini ve rabbini bulmak için değil de başka bir şey içinse o kazandığı her ne olursa olsun o kişiye bir yarar sağlamaz. Sadece o amelden zahiri olarak nasibini alır; ama insanlığını, Allah’tan aldığı güzelliğini kaybeder.

İnsanların iki tarafı vardır; biri insanın beşeri tarafı, diğeri de manevi tarafıdır. Görünüş itibariyle herkes insan gibi görünür; ama manevi olarak Allah’a göre herkes insan olmayabilir. Beşer, insanın zahiri; yani maddi tarafıdır, dedik. Maddi tarafa hayvanlar ve bitkiler de sahiptir; çünkü onlar da canlıdır. İnsanın zahiri tarafı; yani yemesi, içmesi, arzularının, isteklerinin olması hayvanların da sahip olduğu taraftır; ama insanı insan yapan insanın beşeri tarafı değil, manevi tarafıdır. İnsanın manevi tarafı, Allah’ın Hz. İnsan olarak

[2] Nisa /79

muhatap aldığı tarafı, Allah'ın kendinden nefhettiği ruh tarafıdır.

Allah'ın, insana bu ruhu nefhetmesinin bir hikmeti vardır ve Allah bunu kullanma tercihini insana bırakmıştır. Allah insanlara; "istersen beşeri tarafını tercih eder, hayvanlar gibi olursun istersen de Allah'tan olan tarafını, meleki tarafını tercih eder, rabbinle beraber olur, Hz. İnsan olur, Allah'a ayna olur, halife olursun" deyip bu tercihi bütünüyle insana bırakmıştır.

Aklını kullanmayıp sadece gördüğüne inanmış olanlar, zahire bakıp Allah'ı kandırdığını zannedenler; "işte zahiri olarak şunu şöyle yapman, bunu böyle yapman lazım, ibadeti şöyle yapman lazım" derler. Böyle yaparlarsa kazanacaklarını zannederler. Oysaki herkes kendini bilir ve kendini bilmeyen hiç kimse yoktur. Yarın Kıyamet gününde herkesin içi dışına çıkar. O gün kişinin içindeki hali her ne ise dışarı çıkacak olan da odur.

Peki, böyle birinin içi dışına çıkınca onda ne görünür?

Böyle biri hayvan olmayı tercih etmiş, nefsine ve bedenine ait arzuları, istekleri tercih etmiştir ve o, hayvan suretinde görünür. Kimi at, kimi eşek, kimi köpek, kimi domuz, kimi yılan ve kimi de horoz gibi görünür. Bu hal sadece kıyamet yerinde değil aynı şekilde burada da aynen geçerlidir.

Bu konuyla ilgili olarak Hz. Hızır (a.s.)'dan bir örnek vereyim;

Zatın biri gece gündüz; "ya rabbi! Bana Hz. Hızır (a.s.)'ı göster" diye dua edip, yana yakıla onu görmeyi ister. Öyle bir an gelir ki Allah onun bu duasını kabul eder ve Hz. Hızır (a.s.)'a;

-Şu kulumu bir ziyaret et, seni görmek istiyormuş, diye buyurur.

Hz. Hızır (a.s.) gidip o adamın kapısını çalar ve adam Hz. Hızır (a.s.)'ı içeri alır. Hz. Hızır (a.s.) oturduktan sonra adama;

-"Ben Hızır'ım, beni görmek istemişsin. Rabbim emredip beni sana gönderdi, söyle ne istiyorsun? Beni bu kadar yana yakıla istediğine göre mutlaka bir şey isteyeceksin, buyur söyle" der.

Bunun üzerine o zat da;

-"Gelip benimle görüşmen bu kadar kolaysa kaç yıldır böyle yana yakıla ağlayıp feryat ediyorum, niye şimdiye kadar gelmedin, gelip o hasretimi, acımı niye dindirmedin" diye sorar.

Buna karşılık Hz. Hızır (a.s.);

-"Sen böyle söylüyorsun; ama bu iş böyle kolay değildir" diye cevap verir ve sarığını, cübbesini çıkarıp adamın önüne koyar, "sen bundan sonra Hızır'sın, ben de burada

oturacağım. Şöyle bir dışarıya çıkıp çarşıda, pazarda bir dolaş ve insanlara; 'ben Hızır'ım, ne istiyorsunuz' deyip onlara gerekeni yap" der.

Adam "tamam" deyip cübbeyi giyer ve sarığı da başına takar. Sonra çarşıya çıkıp bir pazar yerine gider. Pazara gidince orda hiç insan olmadığını görür. Orda bulunanların kimi manevi olarak köpek gibi, kimi yılan gibi, kimi eşek gibi, kimi de domuz gibidir. Tabi adam bu duruma şaşırır. Dalgın dalgın yürür ve kendi kendine; "bu ne biçim iştir" der. Sonra ileriden nur yüzlü bir zatın geldiğini görür ve ona yaklaşıp;

-"Amca ben Hızır'ım, benden istediğin bir şey var mı" diye sorar.

O amca da ona dönüp;

-"Yok evladım, sizinle işimiz yoktur. Eğer Hızır bize lazım olursa sizin eve uğrarız" diye cevap verir.

Tabi adam evine geri gider ve evdeki zatın gerçekten Hz. Hızır (a.s.) olduğunu o zaman anlar.

Hz. Hızır (a.s.) burada bize neyi öğretir?

Aslında o adama; "bana görün diyorsun; ama benim görünebilmem için muhatabımın insan olması lazım. Allah'ın seni bunca zamandır ağlatması da senin insan olman içindir" der. Onun için insan olmak kolay bir şey değildir. İnsanın, kıssada anlatılan o hayvan halinden, hayvani duygularından, sıfatlarından kurtulması gerekir. Bu her zaman için böyledir.

Mesela daha önce de anlatmıştım; kardeşlerimizden bir tanesi işten eve dönerken Allah ona minibüste perdeyi açıp minibüstekilerin halini göstermişti. O kardeşimiz de; "ben baktım ki hayvanların içindeyim, kendi kendime ne oluyor dedim, o anda aklımı kaybettiğimi zannettim. Baktım şoför de bir hayvan şeklinde görünüyor" demişti. Kardeşimiz minibüste bu hali yaşarken insanları görmüştü; ama ayrıca o insanların üzerinde her birinin nefis haline göre farklı bir hayvanın olduğunu da görmüştü; çünkü o hayvanların gölgesi insanların üzerinde net bir şekilde bellidir. Kardeşimiz daha sonra; "şoföre inmek istediğimi söyleyip o minibüsten indim ve başka bir arabaya bindim; ama yine aynı şekilde kime baksam hayvan suretinde görünüyordu" dedi. Zaten dergâha da kan ter içinde kalmış bir şekilde gelmişti. Elbette ki Allah o perdeyi sürekli açık bırakmaz; çünkü açık bırakırsa hayat yaşanmaz olur.

Bunun gibi bir örneği başka bir kardeşimiz de yaşamıştı. O kardeşimiz de camide namaz kılarken Allah ona perdeyi açmış ve insanların nefis halini ona göstermişti. O kardeşimiz bana gelip dedi ki; "bir baktım ki hayvanların içindeyim; ama içlerinde böyle tek tük insan görünüyor. İmam da dâhil olmak üzere oradakilerin çoğu hayvan suretindeydi. Ben bir şey yapmadım, namazımı kıldım ve çıktım." Zaten sonra; "acaba namazımı iade etmem gerekiyor mu" diye bana sormuştu ben de; imam da bir hayvan suretindeyse o halde namazı iade

etmesi gerektiğini söyledim. Nitekim imamı insan olarak görmüş olsaydı bu durumda iade etmesine gerek yoktu.

Bu örnekleri anlatmamın sebebi nedir?

Hiç kimse kendinden emin olmamalıdır. Herkes insan olmak için, Hz. İnsan olmak için, Allah ile güzel olmak için mutlaka çaba, gayret sarf etmelidir. Allah ayet-i kerimede kendi ayetlerini dinlemeyenler için; **"onlar hayvan gibidir hatta hayvandan daha aşağıdır"**[3] buyurur. Allah bu hali burada perdelemiştir; ama öbür tarafta bu perde açılır. Allah ayet-i kerimede kıyamet için; **"kişi o gün anasından, babasından kaçar"**[4] buyurur. O gün karşısında vahşi bir canavar görürse tabi kaçar! Ana baba evladından, evlat anasından, babasından kaçar; yani birbirlerinin beşer hallerinden kaçarlar. İnsanın beşer tarafı onun hayvani tarafıdır.

İnsanın, beşeri tarafının arzularından, isteklerinden, nefsinden kurtulması için tek bir yol vardır o yol da bir Hz. İnsan ile beraber olmaktır. Ama bu beraberlik öyle kuru kuruya bir beraberlik değildir; kişinin o Hz. İnsana uyması, onunla beraber Hz. İnsan olmaya çalışması gerekir.

Mürşid-i kâmil Allah'ın rızasının ve gazabının nerde olduğunu bilir, bilmek zorundadır. Zaten bilmiyorsa Allah'ın kullarına yardım edemez. Mürşid-i kâmil kendisine tabi

[3] Arâf /179
[4] Abese /35

olanları her neden sakındırıyorsa orda mutlaka bir tehlike vardır, her neye de davet ediyorsa orda da mutlaka Allah'ın rahmeti vardır.

Mürşid-i kâmil; Allah ile güzel olmuş insan demektir. İhsanı; yani güzel olmayı anlatıyoruz ya işte Mürşid-i kâmil bu güzelliğe, ihsana erişen, Allah'ın huzurunda olduğunu bilen, Allah'ın güzelliğiyle güzelleşen ve Allah'tan aldığı o güzelliği etrafına saçan insandır.

Tam tersi de aynen geçerlidir; yani Mürşid-i kâmil, etrafına güzellik saçtığı gibi küfrüyle kâfir olmuş, şirkiyle müşrik olmuş, nifakıyla münafık olmuş, şeytanın çirkinliğiyle çirkinleşmiş biri de etrafına küfrü, şirki, münafıklığı ve çirkinliği saçar. Kim kiminle beraber olursa ondan istifade eder; yani bir Mürşid-i kâmille beraber olan ondan imanı, güzelliği alır; bir müşrikle beraber olan da ondan şirki, çirkinliği alır. Bu yüzden herkesin kiminle birlikte olduğuna bakması gerekir.

Bunun için Allah; **"Allah'ın ipine hep beraber toplu halde tutunun, bölünüp parça parça olmayın"**[5] buyurur. Yalnız bir Mürşid-i kâmil bulmak gerçekten zor şeydir. Bir insan hayatı boyunca onu arasa yeridir. Hatta geçmişteki zatlar Mürşid-i kâmile tabi olmak konusunda; "bir Mürşid-i kâmil dünyanın öbür ucunda da olsa oraya gitmek herkese farzdır" demişlerdir. Onunla beraber olup Hz. İnsan olmak

[5] Âli İmran/103

için Mürşid-i kâmili bulmak gerekir. Yoksa kendi nefsimizle, varlığımızla, beşeri tarafımızla baş başa kalırız ki bu durumda ondan kurtulmamız mümkün olmaz; çünkü Allah'ın bir Âdetullah'ı vardır. Allah her şeyi bir vesileyle yapar ve yaratır ve Allah hiç kimse için de âdetini değiştirmez.

Rivayete göre Kütahya'dan Konya'ya bir cemaat gelir ve Mevlana'ya;

-"Bize bir şeyh lazım, bize gönderseniz de bize Allah'a giden yolu öğretse, biz de onunla beraber bu yolda yürüsek" der.

O arada Mevlana onlara;

-"Elhamdulillah! Buyrun, hangisini seçerseniz seçin hepsi işi yapabilecek konumdadır" der.

Kütahya'dan gelen cemaat birini tercih edince de Mevlana onlara; "tamam, alın gidin, o gerekeni yapar" der. Sonra Mevlana'nın en yakın dervişlerinden olan Hüsamettin Çelebi bir de oğlu Sultan Veled Mevlana'ya gelip;

-"Bizim merak ettiğimiz bir şey var, onlar; 'bize bir şeyh gönderin' deyince sizin 'elhamdülillah' demenizin sebebi neydi" diye sorarlar.

Mevlana da onlara;

-"Ben bir an için "bize bir derviş gönderin" diyeceklerinden korktum. Elhamdülillah ki şeyh istediler;

çünkü dervişi biz bulamıyoruz. Eğer derviş isteseydiler ya benim ya da Hüsamettin'in gitmesi lazımdı. Şeyh ise hepsi şeyh, o yüzden şeyh istemeleri sorun değil" diye cevap verir.

Şeyhler çoktur, şeyhlerle ilgili sorun yoktur; ama derviş olmak çok zor bir şeydir. Derviş olmak; Hz. İnsan olmak, kâmil manada kul olmak, kulluğu sevmek demektir.

Bedevinin biri, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e gelip;

-"Ya Resulullah! Bana kısaca kendini tanıtır mısın? Öyle uzun olmasın, aklımda kalsın ki unutmamayım" der.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz bunun üzerine;

-"Benim sermayem marifetullah, kazancım muhabbetullah, dinimin aslı da akıldır"[6] *buyurur.*

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz üç şey söyler; marifetullah, muhabbetullah ve akıl. Sermayem marifetullahtır; yani Allah'ı bilmek, Allah'ı tanımak, Allah ile olmaktır. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in bunun karşılığında kazancı muhabbetullahtır; yani Allah'ı tanıdıkça Allah'a olan muhabbetinin, imanının artmasıdır. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz hepimiz için örnektir. Bizim de bu durumda ona uymamız gerekir. O halde asıl sermayemiz demek ki marifetullahtır; yani her şeyi Allah'ın ayeti olarak okuyup, rabbimizin tecellisini, esmasını her şey üzerinden okuyarak marifetimizi arttırmak; çünkü

[6] Kidî İyâz, Eş Şafâ Bî Tarifî, Halûkı'l-Mustafa, 1 /289

marifetimiz artınca muhabbetimiz artar ve muhabbet kazanırız.

Sonrasında; "dinimin aslı akıldır" dedi Resulullah (s.a.v.) Efendimiz. Demek ki bütün bunları yaparken aklı sonuna kadar kullanmak gerekir; yani düşünmek, tefekkür etmek, tefakkuh etmek, akletmek, tedebbür etmek gerekir. Bunların hepsi Kur'an'i beyanlardır. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz aklın islamdaki önemiyle ilgili olarak başka bir hadisinde; *"aklı olmayanın dini olmaz"*[7] buyurur. Bu durumda birinin aklı yoksa o kişi sorumlu değildir.

Peki, aklı olup da aklını kullanmayana ne olur?

Allah ayet-i kerimede; **"Allah aklını kullanmayan bir topluluğun üzerine pisliği döker."**[8] **"Canlıların en kötüsü aklını kullanmayan sağır ve dilsiz insanlardır"**[9] buyurur. Normalde "canlıların en kötüsü hangisidir" diye sorulduğunda insan; "herhalde domuz olabilir" diye düşünür; ama Allah canlıların en kötüsünün aklını kullanmayan insanlar olduğunu söyler.

Kul marifet sahibi oldukça, rabbini tanıdıkça rabbine âşık olur; yani âbd olur. Âbd olmak demek; sevmek, "rabbimi biraz daha tanıyayım" deyip rabbini sevmenin peşinden koşmak demektir.

[7] Deylemi, 3/ 217; No: 4629, Kenzul Ummal. C. 14, S. 73
[8] Yûnus /100
[9] Enfâl /22

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz bir hadis-i şerifinde; *"Allah kendini sevdiklerine tanıtır"* buyurur. Kul, rabbini tanımanın peşinden koştukça, o marifeti kullandıkça, varlığa bakarken Allah'ın ayetlerini okumaya ve anlamaya çalıştıkça, Allah'ın El Esmau'l Husna'sını bütün varlık üzerinde görmeye çalıştıkça, Allah'ın indirdiği ayetleri okuyup onların üzerinde tefekkür ettikçe marifeti, dolayısıyla muhabbeti artar ve muhabbeti ne kadar artarsa Allah'a o kadar da yakın olur. Allah'a yakınlık muhabbetle; yani imanladır. Kulun imanı ne kadar kâmilse Allah'a o kadar yakın olur, o kadar Hz. İnsan olur. Bütün ibadetler de aynı şekilde imanımızı kemale erdirmek içindir.

Allah ile güzelleşmiş en güzel insan ya da insanlar kimlerdir, diye sorulsa vereceğimiz cevap; Resulullah (s.a.v.) Efendimiz ve peygamberlerdir, olur. Allah Resulullah (s.a.v.) Efendimiz için ayet-i kerimede; **"sen azim bir ahlak üzeresin"**[10] buyurur. Allah'ın bu ayette kullandığı kelime Allah'ın Azim ismidir. Bu; Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in ahlakında Allah'ın azametinin güzelliği tecelli etmiş, her bir isminde de azametle Allah'ın güzelliği tecelli etmiş demektir.

Biz de Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e ne kadar benzersek o kadar Hz. İnsan oluruz, ahlakımız da o kadar azim olmuş olur; yani azim olan Allah'ın güzelliğinden o kadar güzellik almış oluruz. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in en öndeki sıfatı rahmet oluşudur. Bu yüzden Allah ayet-i

[10] Kalem /4

kerimede ona; **Rahmeten lil âlemin:**[11] "Âlemlere rahmet" demiştir. Bu durumda biz de Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e ne kadar uyarsak etrafımıza da o kadar rahmet oluruz.

Allah başka bir ayet-i kerimede; **"de ki: Allah'ı seviyorsanız bana tabi olun ki Allah da sizi sevsin, günahlarınızı mağfiret etsin"**[12] buyurur. Allah'ı sevdiğimizi, Allah'a iman ettiğimizi iddia ediyorsak bu durumda Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e tabi olmamız gerekir. Ona ne kadar tabi olur, onu ne kadar örnek alıp onun gibi olmaya, onun gibi yapmaya çalışırsak Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e o kadar benzemiş oluruz. Dolayısıyla Allah'ın sevgisine de, sevilmeye de o kadar layık olmuş olur, Allah ile o kadar güzelleşmiş oluruz.

İnsanın güzelliği manevi güzelliktir; yani gönül, ruh güzelliğidir ve o güzellik de Allah'a aittir. Eğer biri sadece insandaki zahiri güzelliğe bakarsa, yani insanın beşeri tarafına bakarsa; insani bir bakışla değil, hayvani bir bakış, beşeri bir bakışla bakmış olur. Aklını kullanan herkes asıl güzelliğin gönül güzelliği olduğunu anlar.

Mesela görüyoruz; iki kişi birbirine âşık olup evleniyor, üç beş ay sonra da birbirlerine tahammül edemez hale geliyorlar. Böyle olmasının sebebi; birbirlerinin zahiri güzelliğine bakmalarından dolayıdır. Evlendiklerinde ise onların içinde olan çirkinlik dışarı çıkar ve onlar birbirlerinin

[11] Enbiyâ /107
[12] Ali İmrân /31

içlerindeki çirkinliği gördüklerinde birbirlerinden nefret etmeye başlarlar ve aralarındaki o sevgi de biter. Artık o zahiri güzellikleri onların manevi tarafını; yani içini örtmez, örtemez.

Mesela aynı şekilde, sana soğuk ve itici gelen biriyle karşılaşırsın; ama onunla üç beş kelime konuştuğunda, ona biraz yakın olduğunda onun içindeki güzelliği görürsün sonra bakarsın ki gerçekten onu sevmeye başlamışsın ve onu sevdikçe de o senin yakının olur, arkadaşın olur; yani biri zahiren ne kadar güzel olursa olsun içinde çirkinlik varsa onu tanıdığın zaman ondan soğuyor aynı şekilde içinde güzellik olan birini tanıdıkça da onu seviyorsun. Demek ki asıl güzellik zahiri değil manevi güzellikmiş.

Herkesin içini, gönlünü, kalbini, sırrını bilen Allah'tır. Allah münafıkları anlatırken; **"sen onları konuşmalarından tanırsın"**[13] buyurur. Dil, gönlün aynası olduğu için insan biriyle konuşunca onun niyetini anlar. İnsanın gönlündeki dilinden dökülünce karşıdaki kişi onu anlar ve tanır.

Bize düşen; şık olalım, temiz olalım, güzel görünelim diye dışımıza, zahirimize gösterdiğimiz o ihtimamı en az onun kadar içimize de göstermektir; çünkü içimize bakan Allah'tır. Bu yüzden insanlar gördüğü için zahirimize gösterdiğimiz önemin daha fazlasını içimizi temizlemeye göstermemiz gerekir.

[13] Muhammed /30

Muhsin; Allah'ın huzurunda olduğunu bilen, Allah'ın her anda içine, gönlüne, kalbine nazar ettiğini bilen demektir. Muhsin olmak istiyorsan içini rabbin için düzeltmen, temizlemen ve süslemen gerekir. Rabbini seviyorsun ya, iman etmişsin ya, o da seni sevsin istiyorsun ya, gönlünü onun için temizlemen gerekir. Nasıl ki dış görünüşünü sevdiklerin için düzeltiyor, temizliyor, "sevdiğime güzel görüneyim" diyorsan, içini de "rabbime güzel görüneyim" diye temizlemen gerekir. Bu, imanın gereğidir. Eğer imanın gereğiyse bunu böyle yapman gerekir.

Hep beraber ayetlerle İhsanı anlamaya çalışacağız, sonra devam edeceğiz inşallah!

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Tilke âyâtul kitâbil hakîm:[14] "Bunlar hâkim olan kitabın ayetleridir." Hikmet dolu kitabın ayetleridir. Bu ayetler hikmetlidir; yani her ayette Allah'ın bir muradı vardır. Allah, bunun anlaşılmasını istiyor. Bu ayetler kime hidayettir, kimin için rahmettir? **Huden ve rahmeten lil muhsinîn:**[15] "Muhsinler için hidayet ve rahmettir." Güzel olmak isteyenler için, güzel yapmak isteyenler için hidayet ve rahmettir. Eğer

[14] Lokmân /2
[15] Lokmân /3

birinin derdi rabbinin güzelliğiyle güzelleşmek olursa bu ayetler onun için hidayet ve rahmet olur. Birinin de böyle bir derdi yoksa herhangi bir kitabı okur gibi bunu okur ve herhangi bir sözü dinler gibi bunu dinlerse onun için hidayet ve rahmet yoktur, dedi Allah.

Allah muhsinlerin kim olduğunu beyan eder; **Ellezîne yukîmûnes salâh:** "Onlar namazlarını ikame ederler." Yani Allah'ın huzurunda dik dururlar, Allah'ın rızasını kazanmak için hayatlarını yaşarlar. **Ve yu'tûnez zekâh:** "Temizlenmek için verirler." Allah'ın kendilerine ikram ettiklerinden nefislerini temizlemek, mallarını temizlemek, bir de günahlarından temizlenmek için verirler. **Ve hum bil âhırati hum yûkinûn:**[16] "Bunlar ahirete kesinkes inanmış olanlardır." Nefislerini ikna etmiş olanlardır.

Ulâike alâ huden min rabbihim: "Onlar rablerinden (gelen) hidayet üzeredirler." Kur'an'ın hidayeti üzeredirler. **Ve ulâike humul muflihûn:**[17] "Kurtuluşa erenler (saadete erenler) bunlardır." Güzel düşünenler, güzel olmayı isteyenler, Allah ile güzel olmak isteyenler için en güzel söz Allah'ın sözüdür. Bu nedenle Allah ayet-i kerimede; **"en güzel söz Allah'ın sözüdür"**[18] buyurur.

[16] Lokmân /4
[17] Lokmân /5
[18] Zumer /23

İnne sa'yekum le şettâ:[19] "Muhakkak ki sizin çalışmalarınız (çabanız, gayretiniz) farklı farklıdır." Yani herkesin çabası, gayreti, niyetine, hedefine göredir. Onun için her birinizin çalışması, çabası farklı farklıdır, dedi Allah. Eğer çalışan Allah yolundaysa ve Allah'ın rızasını istiyorsa kendi fıtratına göre Allah'ın rızasını kazanmaya çalışır. Bu çalışma onun Allah'ın rızasını kazanmasına mani değildir. Bu yüzden herkesin çalışması farklı farklı olsun, fıtratına göre olsun; ama hedefi bir olsun, bu çalışmayı Allah'ın rızasını kazanmak için yapsın.

Allah doğru çalışmanın ne olduğunu beyan eder; **Fe emmâ men a'tâ vettekâ:** "Kim verir ve takva sahibi olursa." Malından, ilminden, muhabbetinden, zamanından verir, canını verir ve takva sahibi olursa; yani Allah'a karşı sorumluluğunu kabul edip onu yerine getirmeye çalışırsa. **Ve saddeka bil husnâ:** "Ve en güzeli tasdik ederse." Peki, en güzel nedir? -En güzel, Allah'ın kitabı Kur'an'dır. Eğer biri malını verir, takva sahibi olur ve en güzeli de tasdik ederse. **Fe se nuyessiruhu lil yusrâ:**[20] "Biz de onu en kolaya müyesser kılacağız." En kolaya başarılı kılacağız; yani önünü açıp işini kolaylaştıracağız. Allah onların işini neyle kolaylaştırır? -En güzeli tasdik ettiği, Allah'ın kelamını sevdi için Allah da ona ayetleriyle yolu, hidayeti göstererek rızasının nasıl

[19] Leyl /4
[20] Leyl /5-7

kazanılacağını öğretir, ona cennetin yolunu açar ve kolaylaştırır.

Ve emmâ men bahıle vestagnâ:[21] "Ama kim de cimrilik yapar, kendini ihtiyaçsız (müstağni) görürse." Böyleleri kendini kime karşı müstağni görür? -Tabi ki, Allah'a karşı kendini müstağni, ihtiyaçsız görür. "Benim Allah'a, en güzele, onun sevgisine ihtiyacım yok, benim onu sevmeme de gerek yok. Dolayısıyla benim bilgim ve öğrendiklerim bana yeterlidir" diyerek kendini Allah'a karşı ihtiyaçsız görür. Bir de cimrilik edip; "benim vermem gerekmiyor" der. Söz de akıllıdır, kendini akıllı zanneder, temiz zanneder, bu yüzden de verip temizlenmeyi istemez, cimrilik yapar ve kendini bundan müstağni görerek "vermesem de olur" diye düşünür.

Ve kezzebe bil husnâ: "En güzeli de yalanlarsa." Öyle yapanlar en güzeli; yani Allah'ın kelamını yalanlamıştır. **Fe se nuyessiruhu lil usrâ:** "Biz de onu zor olana müyesser kılacağız." Allah'ın, kulunu zor olana müyesser kılması ne demektir? -Allah'tan kaçmak, kâfir olmak, müşrik olmak, münafık olmak zor şeydir. Kul, kâfir olmaya, münafık olmaya çalışırken, Allah onun önüne kulu rabbine dönsün diye zorluklar koyar. Bu yüzden hayatı zorluklarla geçer; yani Allah'ın onu zor olana müyesser kılması onun rabbine dönmesi için hayatının zorluklarla geçmesi demektir. **Ve mâ yugnî anhu mâluhû izâ teraddâ:**[22] "O (cehenneme)

[21] Leyl /8
[22] Leyl /9-11

yuvarlandığında onun (o topladığı) malı ona fayda vermez." Allah; "güzelliğin karşılığı güzelliktir" buyurur. Bu nedenle güzel yapanlar güzellik bulur, güzel yapanlar güzel olur.

Fe bi eyyi âlâi rabbikumâ tukezzibân: "Siz rabbinizin hangi nimetini yalanlayabilirsiniz?" **Hel cezâul ihsâni illâl ihsân:**[23] "İhsanın karşılığı (güzelliğin karşılığı) güzellik değil midir?" Eğer ihsan, Allah'ı görüyormuşçasına Allah'a âbd olmaksa, güzelliğin, ihsanın karşılığı ihsansa bu durumda Allah da sana rab olarak muamelesini yapar. Sen onunla güzel olmaya çalışırken o da güzelliğinden sana ihsan eder, ikram eder. Çünkü Allah; "güzelliğin karşılığı güzelliktir" buyurur ve Allah va'dinden dönmez. Ne varsa dünyada vardır; çünkü her şey burada kazanılır.

Vallâhu yed'û ilâ dâris selâm: "Allah sizi selam yurduna (cennete) davet eder." **Ve yehdî men yeşâu ilâ sırâtin mustekîm:**[24] "(Allah) Dilediğini sırat-el mustakime hidayet eder." Kim, Allah'tan sırat-el mustakimi isterse Allah da onu sırat-el mustakime, cennetin yoluna hidayet eder.

Lillezîne ahsenûl husnâ ve zîyâdeh: "Güzel yapanlar için güzellik vardır, bir de fazlası vardır." Allah, kulun yaptığı güzelliğin karşılığını ona güzellik olarak verir, bir de onun için bu güzelliğin fazlası vardır, buyurdu. Fazlası, Allah'ın ona kendinden güzellik vermesidir. **Ve lâ yerheku vucûhehum katerun ve lâ zilleh:** "Onların yüzlerine ne toz bulaşır ne de

[23] Rahmân /59-60
[24] Yûnus /25

bir zillet.” Bu hem dünyada hem de ahirette böyledir. Güzel yapanlar ne dünyada ne de ahirette rezil olur; çünkü Allah onlarla beraberdir ve onlar Allah’ın güzelliğiyle güzel olmuşlardır. Allah onlara sadece yaptığı güzelliklerin karşılığını değil bir de kendinden güzellik vermiştir. **Ulâike ashâbul cenneti, hum fîhâ hâlidûn:**[25] “Onlar cennet ehlidirler ve onlar orada ebedi olarak kalırlar.” Bunlar güzel yapıp, güzel olanlardır.

Vellezîne kesebûs seyyiâti cezâu seyyietin bi mislihâ: “(Kim) Bir kötülük yaparsa onlara da yaptığı kötülüğün misli (aynısı) vardır.” Ona yaptığı kötülüğün fazlası yoktur, aynısı vardır. **Ve terhekuhum zilleh:** “Onları zillet kaplar.” **Mâ lehum minallâhi min âsim:** “Hiç kimse onları Allah’tan, (Allah’ın) gazabından kurtaramaz.” **Ke ennemâ ugsîyet vucûhuhum kıtaan minel leyli muzlimâ:** “Onların yüzlerini kapkara gecenin karanlığı gibi karanlık kaplar.” Neyden dolayı yüzlerini bir karanlık kaplar? -Sıkıntıdan dolayı, cehenneme gideceklerini bildiklerinden dolayı yüzlerini gece karanlığı gibi bir karanlık kaplar. **Ulâike ashâbun nâr, hum fîhâ hâlidûn:**[26] “Onlar ateş ehlidirler ve onlar orada ebedi olarak kalırlar.” Güzel yapanlar güzel yere, kötü yapanlar kötü yere gider, dedi Allah.

Ve lillâhi mâ fîs semâvâti ve mâ fîl ard: “Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah’ındır.” **Li yecziyellezîne esâû bimâ**

[25] Yûnus /26
[26] Yûnus /27

amilû: "(Allah) Kötülük yapanları yaptıklarından (kötülüklerinden) dolayı cezalandıracak." **Ve yeczîyellezîne ahsenû bil husnâ:**[27] "Güzel yapanları da güzellikle mükâfatlandıracak." Kötülük yapanlar yaptıklarıyla cezalandırılır ve onlar şeytan gibi olur. Güzel yapanları da Allah güzellikle mükâfatlandırır, onlar da peygamberleri gibi olur, Allah'ın nuru olur.

Belâ: "Bilakis." Yani hayır, iş sizin anladığınız, zannettiğiniz, öğrendiğiniz gibi değildir. İşi size ben öğreteyim, diyor Allah. **Men esleme vechehu lillâh:** "Kim yüzünü Allah'a teslim ederse." Kendini Allah'a teslim ederse. **Ve huve muhsin:** "Ve o, muhsin olursa." Muhsin olma, güzel olma, güzel olmayı isteme şartıyla. **Fe lehû ecruhu inde rabbih:** "Onun ecri rabbi katındadır." Yani ecri Allah katındadır, onun mükâfatını Allah verir; ama bir şartla o şart kulun Muhsin olmasıdır. Allah Muhsin olanların ecrini kendi katından verir. O, Allah'ı kendisine rab olarak kabul ettiğinden dolayı rabbi de onu muhsin yapar, güzel yapar. **Ve lâ havfun aleyhim ve lâ hum yahzenûn:**[28] "Onlar için bir korku yoktur ve onlar mahzun da olmazlar."

Ve men ehsenu dinen: "Daha güzel din sahibi kimdir?" **Mimmen esleme vechehu lillâh:** "Kendini Allah'a teslim edenden." **Ve huve muhsinun:** "Ve o, muhsin olursa." Yalnız muhsin olma şartıyla. **Vettebea millete ibrâhîme hanîfâ:** "Ve

[27] Necm /31
[28] Bakara /112

Allah'a hiç bir şeyi şirk koşmayan İbrahim'in milletinden olanlardan." Bunlardan daha güzel din sahibi kim vardır? **Vettehazallâhu ibrâhîme halîlâ:**[29] "Allah, İbrahim'i dost edinmiştir." Eğer güzel olmak, Allah ile güzelleşmek için Allah'a hiç bir şeyi şirk koşmazsanız, Allah'a teslim olursanız en güzel dine sahip olmuş ve Allah'a dost olmuş olursunuz, dedi Allah.

Ves sâbikûnel evvelûne minel muhâcirîne vel ensâr: "Muhacirlerden ve ensardan sabikunlar, evvelkiler." Yani yarışanlar, önde gidenler, müsabaka yapanlar. **Vellezînettebeûhum bi ihsân:** "Bir de güzellikle onlara (onların güzelliğine) tabi olanlar." Bu hitap sahabeden sonra yaşayan bütün mü'minler için geçerlidir. Yani ayet aynı zamanda; "o muhacir ve ensar gibi güzel yapmaya çalışanlar, güzel yapma yolunda müsabaka yapanlar" manasına gelir. **Radıyallâhu anhum ve radû anh:**[30] "Allah onlardan razı olmuştur, onlar da Allah'tan razı olmuştur."

Demek ki Allah'ın bizden razı olması için ne gerekiyormuş?

Muhacir ve ensardan o yarışanlar, müsabaka yapanlar gibi olmamız gerekiyormuş. Onlar malını, evlatlarını ve her şeyini geride bırakıp, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'le beraber Allah için hicret ettiler. Ensar da onları kardeş olarak kabul edip Allah için mallarını ikiye böldü. Allah da güzellikte onlara

[29] Nisa /125
[30] Tevbe /100

tabi olanlardan, onlar gibi güzel yapıp yarışanlardan, müsabaka yapanlardan razı oldu, onlar da Allah'tan razı oldular. Aslında ikisi de aynı şeydir; çünkü kul, Allah'tan razı olunca Allah da kulundan razı olur.

Nimet denince onu sadece dünya nimetleri zannediyoruz; oysaki öyle değildir. Allah bir kuluna ister mal, ister sağlık, ister ilim, ister muhabbet vermiş olsun o fark etmez eğer o verdiğiyle kuluna ebedi hayatını kazanma imkânını verip; "haydi kulum kazan" demişse o nimettir. Bu, ebedi hayatını insana kazandıracak olan nimettir.

Asıl nimet, büyük nimet, gerçek nimet, hakiki nimet de budur; ama kendisine sadece bir beşer olarak bakanlar, ruh taraflarını görmeyip sadece hayvani taraflarına bakanlar, bu nimetin farkında olmayıp Allah'ın ikram ettiği bu nimeti göremeyenler ebediyen kaybeder. Bu nimeti görmek lazım; çünkü Allah, kuluna ebedi hayatını, Allah'ın rızasını kazanması için imkân verir. Bu yüzden "Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuştur" dedi Allah.

Ve eadde lehum cennâtin tecrî tahtehâl enhâru hâlidîne fîhâ ebedâ: "(Allah) Onlar için altlarından ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır. Onlar orada ebedi olarak kalırlar." **Zâlikel fevzul azîm:**[31] "İşte büyük saadet budur." Büyük saadete erenler bunlardır.

[31] Tevbe /100

SADAKALLAHULAZİM

İhsanı, muhsin olmayı, husnayı, güzelliği anlamaya çalışıyorduk. Bütün güzellikler Allah'a aittir[32] ve kul, Allah ile güzeldir.

Allah ayet-i kerimede; **"kim Allah ile güzel olmak isterse Allah bunu ona verir. Kim de Allah'tan yüz çevirir, güzelliği, kıymeti, değeri, şerefi, başka yerde ararsa ona da o istediğini verir. Takdir ettiğimiz kadarıyla ona da ondan veririz"**[33] buyurur. Allah, ona da ondan veririz derken böyle köpeğe bir kemik atarız gibi bir vermeyle bunu söyler. Başka bir ayette ise; **"onlar ebedi olarak hüsrana uğrar, ahireti kaybeder"**[34] buyurur.

Eğer biri dünyaya ebediymiş gibi bir muamelede bulunur, dünyayı ahiretin tarlası olarak anlamazsa, malından verince kazandığını kabul etmez, anlamazsa bu durumda rabbini tanımamış ve anlamamış olur. Aynı zamanda kendisini tanımamış, ebedi bir varlık olduğunu anlamamış, buna da iman etmemiş olur.

Her ne olursa olsun mutlaka; "ben mü'minim, ben Müslümanım, ben Allah'a iman etmişim" diyen biri için Allah en önde olmalıdır, hem de onun dünyevi hiç bir hesap

[32] Nisa /79
[33] Şura /20
[34] Zumer /15

yapmadan Allah'ı en önde tutması gerekir. Tabi, kişinin bunu anlaması için ona bir önder, bir rehber, bir imam, Allah'ın tabiriyle bir hidayetçi, bir mürşit, bir resul gerekir. Eğer mürşide, hidayetçiye kendimize baktığımız gibi bakarsak bir şey alamayız. Tam tersine kendimizi hasta olarak kabul eder, onun da bizi tedavi edeceğine iman edersek teslim oluruz ve başka hesaplar da yapmayız. Eğer Allah'a giden, vuslata giden yolcu olduğumuzu kabul edersek mutlaka önümüzde yürüyene, bize yolu gösterene uyar, itiraz etmez ve ona; "neden buradan gidiyorsun" diye de hesap sormayız.

Eğer biri, Allah'tan bir yol göstericinin, bir mürşidin gittiği yolu beğenmeyip kendine göre; "böyle olsaydı şöyle güzel olurdu, böyle olması daha doğrudur" diyorsa ona söylenilecek söz; "eğer yolu biliyorsan buyur, sen gel önümüzde yürü. Bizimle beraber yürümeyi ya kabul edersin ya etmezsin, ikisinden biridir. Bizimle yürümeyi kabul ediyorsan bize uy, kabul etmiyorsan kendine başka bir rehber, başka bir hidayetçi, başka bir imam, başka bir mürşit bul" demektir.

Mürşid-i kâmil; rüştüne, kemaline ermiş aynı zamanda insanları rüştüne, kemaline erdiren kul demektir. Eğer sen kemale ermişsen zaten bir mürşide ihtiyacın yoktur. Eğer sıhhat bulmuş, nefsinin bütün kötülüklerinden; yani şirkinden, nifakından, küfründen, kibrinden, gururundan, riyandan, hasedinden, zahiri olarak yanlışlarından kurtulmuşsan senin zaten bir mürşide ihtiyacın olmaz ve

bizimle birlikte gelmene de gerek yoktur; ama “ihtiyacım var” diyorsan bu durumda uyman, tabi olman, teslim olman gerekir.

Teslim olmak demek; Allah’a, Kur’an’a teslim olmak, peygambere tabi olmak demektir. Eğer bunu başka türlü anlarsak hiç tabi olmayalım; çünkü başka türlü bir tabiyet yanlış bir tabiyet olur.

Onun için Allah’tan başka bir şeye davet etmiyoruz; Allah’ı sevmeye, Allah’a itaate, resulüne tabi olmaya, Hz. İnsan olmaya, kâmil insan olmaya, Allah’a halife ve ayna olmaya, Allah’ın güzelliği ile güzel olmaya davet ediyoruz. Her zaman söylediğim gibi; “eğer Allah’ın vahyinden başka bir şey söylersem, resulünün söylediğinden veya yaptığından başka bir şey yaparsam kesinlikle buna uymayın ve bunu kabul etmeyin.” Böyle bir durumda uymak zaten akıl kârı değildir, yanlış bir şeydir.

Her birimize düşen; rabbimizin güzelliğini kendimizde bularak kendimizi tanımak, Allah’ın nefhettiği o ruh, o güzellik olmaktır. Biri Allah’ın muhatap aldığı o ruh olunca, Hz. İnsan olunca Allah ona müjdeler verir, ikramlarda bulunur, kendini ona tanıtır. Yaratılışın gayesi de zaten budur.

Her Fatiha okuyuşumuzda **İyyâke na’budu ve iyyâke nestaîn** derken “yalnız sana âbd oluyor ve yalnız seni istiyoruz” deriz. Peki, Allah’ı nasıl isteriz? -Allah’ı tanımak, bilmek ve Allah’a âbd olmakla Allah’ı isteriz. Âbd olmak; aynı

zamanda Allah'ı tanımak, marifetullahı istemek demektir; çünkü Allah kendini sevdiklerine tanıtır. Yani "iyyâke na'budu ve iyyâke nestaîn" derken; "seni seviyoruz, seni istiyoruz, seni senden istiyoruz, seninle olmak istiyoruz, senin bizim üzerimizdeki muradın gerçekleşsin istiyoruz" demiş oluruz.

Hep beraber Allah ile aramızdaki engelleri düzeltmeye çalışacağız inşallah! Yanlışımız, günahımız her ne olursa olsun onu Allah ile aramıza koymayacak, onu silip düzeltmeye çalışacağız inşallah! Geçmişi de perdeleyerek; "ben tövbe ettim, istiğfar ettim, rabbim beni affetti, ben de kendimi affettim" deyip artık geriye dönüp bakmayacağız. Rabbimize yakın olmak için, rabbimizle beraber olmak, ona vasıl olmak için çabamızı, gayretimizi sarf edip, onun huzurunda olduğumuzu unutmamaya çalışacağız inşallah!

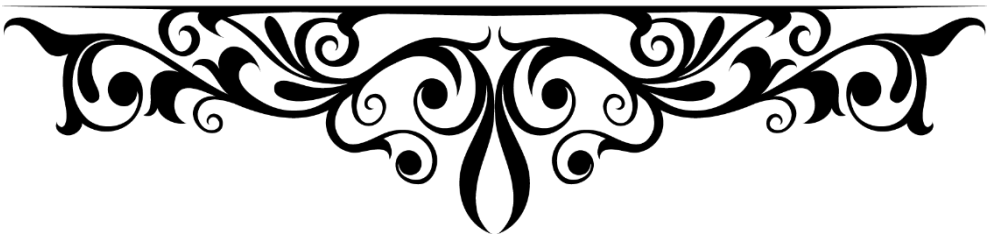
Eğer çabamızı, gayretimizi sarf edip, Allah'ın huzurunda olduğumuzu unutmazsak rabbimizin bize yakınlığını tattırdığını görürüz. Biz böyle yaparsak Allah bizim gücümüzün yetmediği yerde bize yardım edip, engelleri kaldırır, çukurları düzeltir, eksikleri tamamlatır. Eğer çabamızı, gayretimizi sarf edersek kazandığımızı, kazanacağımızı, görürüz. Onun için en kestirme yoldan kazanmaya çalışmamız gerekir ve hep beraber de kazanacağız inşallah!

Allah hepimizi muhsinlerden eylesin! Kendisiyle, kendisini sevmekle, iman etmekle güzel olanlardan eylesin inşallah!

Allah hepinizden razı olsun.

İHSAN 3

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyayi vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep beraber ihsanı anlamaya devam ediyoruz inşallah.

Allah ayet-i kerimede; **"Allah muhsinleri sever."**[1] Yani ihsan edenleri, güzel olanları, güzel yapanları sever, buyurur. Güzel yapanlar, güzelliklerini Allah'tan almıştır. Güzel olamayanlar ise şeytanın eline, tuzağına düşmüş, şeytanın çirkinliğiyle çirkin, kötülüğüyle de kötü olmuştur. Allah bunlar hakkında; **"onların yeri ebedi cehennemdir"**[2] buyurur. Bu nedenle insan ya güzeli, güzelliği tercih eder ya da şeytanın eline, tuzağına düşer; yani tercih bütünüyle insana aittir; çünkü Allah ona irade ve tercih etme hakkı vermiştir.

Aslında insanda sevmekten ve aşktan başka bir şey yoktur. Yalnız bunun bir sebebi vardır. O da; Allah'ın, insanı kendi aşkından yaratmasıdır. İnsan bilse de bilmese de bu böyledir. Onun için insan güzelliğe âşıktır, güzelliği sever ve sevdiği her şeyin de kendisine ait olmasını ister. Bu yüzden

[1] Ali İmrân /148, 134, Bakara /195, Maide /13
[2] Nisa /121

hayatı yaşarken kendisine göre güzel olan şeyi sever ve arzu eder.

Bir de insanın korkuları, endişeleri vardır. İnsanın korkusu ve endişesi de sevgisinden kaynaklanır. İnsan, sevdiğini kaybetmekten veya kazanamamaktan korkar, endişe eder; yani sevmesi de, korkması da, endişe etmesi de sevgisindendir. Bu yüzden sevdiğine bir zarar gelmesini istemez; çünkü insan kendisine göre güzel olanı sever ve onu kaybetmek istemez. O sevdiği şeyi veya kişiyi kazanmamışsa kazanmak için çaba, gayret sarf eder. İnsan, sevdiklerinin yanında bir de kendini sever. Kendini sevdiği için de kendisine bir zarar gelmesini istemez.

Onun için insan saf sevgiden ibarettir ve güzellik tercihini de kendisi yapar. Bu tercihini de genel olarak etrafındaki insanlara göre yapar. Etrafındaki insanlar neyi seviyor, neyi istiyor, neyin peşinden koşuyorlarsa o da onlara uyup onlar gibi yapar. Bu durum onun elindeki bir şey değildir; ama buluğa erdiği andan itibaren artık Allah onu sorumlu tutar ve ondan gerçek sevgiliyi, rabbini aramasını ister; çünkü Allah ona gerçek sevgiliyi arama fıtratı vermiştir. Bunun için de rabbini arasın ve bulsun diye Allah onun önünü açar.

Mesela köy yerindeki birine; “ne istiyorsun” diye sorsak “şu tarlalar benim olsun, bu kadar hayvanım olsun, böyle bir bahçem olsun” diye cevap verir. Şehirdeki birine

sorduğumuzda ise; “ben hayvanı, tarlayı ne yapacağım! Allah bana bir fabrika versin, şu arabayı ya da şu villayı versin” der. Yani insanlar genelde etrafındakilerine göre bakar ve içinde yaşadığı toplumun ölçüsü neyse onu ölçü edinir. Bu tercih bedene, nefse, kişinin kendi zahirine göre yaptığı tercihtir. Zahiri olarak durum böyledir.

Bir de manevi tercih vardır. Allah’ın nefhettiği ruh, sahibini, kendisini yaratanı ister. Biri insana; Allah’a, sahibine gidecek yolu gösteremezse insanın kendisi Allah’a giden yollar aramaya başlar. Buluğa erenler zaten bunu bilir. Kişi buluğa erince; “acaba kim doğru yapıyor, acaba cennetin yolu nerden gidiyor, acaba nasıl yapsam Allah’ın rızasını kazanırım” deyip bir arayışın içine girer. Cemaati öğrenince de kendisine bir yol, bir cemaat aramaya başlar ve “acaba şu cemaate mi gitsem, yoksa bu cemaate mi gitsem” der. Eğer Allah’a giden yolu bulamazsa kalbi mutmain olmaz ve girdiği o cemaatte bir süre oyalanır ve “benim aradığım bu değildir” deyip oradan bir başka yere gider. Ya da artık aramamak için kendisini sarhoş edip, aklını örter. Bunu da içkiyle, uyuşturucuyla ya da başka bir şeyle yapar.

Mesela; kişi dünyayla kendini sarhoş edebilir. “Benim bütün derdim dünyayı kazanmaktır” deyip dünya sevgisi ile sarhoş olabilir. Yahut gönlünü başka bir şeyin peşine takıp onunla sarhoş olabilir. Onu sarhoş eden şey her ne olursa olsun o fark etmez, sonuçta o arayışını unutmak için bunu yapmıştır. Kişi, Allah’a giden yolu bulamadığı için bu

sarhoşlukla feryat eden ruhunun sesini bastırmaya çalışır. Kendi ruhuna Allah'ın güzelliğini tattırmak ve göstermek yerine dünyaya ait şeyleri ruhuna güzel diye takdim eder; ama ruhun feryadını, ruhun rabbine olan sevgisini, aşkını ne yaparsa yapsın bastıramaz; çünkü ruh, rabbi için hep feryat halindedir. O kişi de kendi gönül âleminde, vicdanında bunun rahatsızlığını devamlı yaşar. Bu yüzden Allah ayet-i kerimede; **"kalpler ancak Allah'ın zikriyle mutmain olur"**[3] buyurur. Yani kişi Allah ile beraber olup "Allah" deyince gönlü mutmain olur, sükûn bulur, sekinet bulur. Başka şey onu huzura erdiremez.

Eğer insan dünyadayken ruhunun önünü kapatır, ruhunu maşukunun yoluna koyup, ona yolculuk yaptırmaz, ona vuslat ettirmezse yarın Allah'ın ona tanıdığı süre tamamlandığında perdeler açılır, her şeyi olduğu gibi görür ve pişmanlığı sonuna kadar yaşar. Bu nedenle Allah ahirete gidenler için ayet-i kerime de; **"bugün gözün keskin görüyor, perdeyi sana biz açtık"**[4] buyurur. Yani Allah ölenlere; "gözünü kapatmaya çalıştığın hakikatin, gözünü yumduğun hayatın ne olduğuna bak bakalım" diyecek.

İnsan ahirette neyi görür?

Allah, insanın orada neyi göreceğini en ince ayrıntısına kadar Kur'an'da beyan etmiş, açıklamıştır. Allah ayet-i kerimede; **"(sizden biri öldüğünde) varacağı yer Allah'ın**

[3] Ra'd /28
[4] Kaf /22

huzurudur"[5] buyurur; yani insan, ruhunu Azrail (a.s.)'a teslim eder etmez Azrail (a.s.) onu Allah'ın huzuruna götürür. Allah başka bir ayet-i kerimede ise; **"and olsun ki seni ilk yarattığım gibi yine tek başına huzurumuza geldin"**[6] buyurur. İlk yarattığım gibi geldin. Allah, kulunu kendi huzurunda hesaba çeker. Bu yüzden hiç kimse Allah'ın huzurunda bilmedim veya anlamadım diyemez.

Neden kimse; "ben anlamadım" diyemez?

Çünkü onu yaratan rabbi, onu kendisine âbd olsun, Hz. İnsan olsun diye yaratmıştır. Allah, kulunun üzerinde kendi güzelliğini görmek için kulunu yaratmıştır. Bu yüzden ona bu imkânı mutlaka tanır. Eğer Allah'ın muradı kulun üzerinde gerçekleşmiyorsa ve kul da bunu anlamamışsa bu, kula zulüm olur. Allah, kulunu anlamadığı bir şeyden hesaba çekmez. Bir de Allah ona bu yolu göstermezse bu durumda Allah onu kul olarak, âbd olarak yaratmamış demektir. Hâşâ, böyle bir şey olmaz! O zaman bilmek, anlamak ve öğrenmek isteyen herkese Allah öğretir, öğretmemesi mümkün değildir. Eğer insanın kendisi öğrenmekten kaçmışsa bu ona ait bir suçtur ve bunun cezasını da ebedi kaybediş olarak çeker.

Bir şeyin güzelliği kişinin ona olan sevgisiyle ölçülür; yani bir şeyi ne kadar çok seviyorsak o bizim için o kadar güzel

[5] Kıyâmet /12
[6] Kehf /48

olmuş olur. Bir şey de bizim için ne kadar güzel olursa onu da o kadar sevebiliriz.

Bu yüzden El Esmau'l Husna Allah'a aittir,[7] en güzel Allah'tır, en sevilmeye layık olan Allah'tır, diyoruz. Çünkü Allah ayet-i kerimede; **"mü'minlerin Allah'a olan muhabbetleri çok şiddetlidir"**[8] buyurur. Yani "mü'minler Allah'a âşıktır" dedi. Çok şiddetli muhabbet, aşk demektir. Eğer birinde Allah'a karşı aşk yoksa Allah'ı bilmediği, Allah'ın kendisini tanıttığı gibi tanımadığı içindir.

İman; Allah'ı her şeyden çok, canından çok sevmektir; çünkü Resulullah (s.a.v.) Efendimiz; *"Allah ve resulünü her şeyden çok, canınızdan da çok sevmedikçe iman etmiş olmazsınız*"[9] buyurdu. İnsan, sevgisini gönül âleminde kendisi sevk ve idare eder; yani istediğini sevebilir, istediğini sevmeyebilir. Allah ayet-i kerimede; **"iman eden bir delille iman etsin, kâfir olan da bir delille kâfir olsun"**[10] buyurur. Bu; "beni sevecek olan ayetlerimi okuyup, anlasın, bir delille, bir ayetle beni sevsin" demektir.

Kuru kuruya, gelişi güzel bir sevgi olmaz. Sadece, kendini ve bütün varlığı bir ayet, bir kitap olarak okuduğunda Allah'ı sevebilirsin. Seveceksen, iman edeceksen bari bu imanının bir delili olsun. Biri sana Allah'ı niye seviyorsun diye

[7] Araf /180
[8] Bakara /165
[9] Buhârî, Muhtasarı Tecrid-i Sarih Terc, I,31
[10] Kehf /29

sorduğunda ona verebileceğin bir cevabın olmalıdır. Aynı şekilde biri Allah'ı neden sevemiyorsun, diye sorduğunda da verebileceğin bir cevabının olması gerekir. Eğer Allah'ı sevemiyorsan Allah'ı kabul etmiyorsun demektir. Bu durumda kabul etmeyişinin, güzelliği neden örttüğünün, neden kâfir olduğunun da bir delili olmalıdır.

Allah'ı sevenler; Allah'ı tanıyanlar, bilenler, ona iman edenler, Allah'a âşık olanlardır. Allah'ı tanıyanlar ise onu öğrenmek için çabasını, gayretini sarf edip hem afaktaki, hem enfüsteki; yani hem kendi nefsindeki hem dışardaki hem de Allah'ın Kur'an'da indirdiği ayetleri okuyanlar, anlayanlardır. Eğer biri Allah'ı sevemiyorsa ayetleri okumuyor demektir.

Onun için Allah'ın ilk emri; **İkra' bismi rabbikellezî halak:**[11] "Yaratan rabbinin ismiyle oku" emridir. Yaratan rabbinin ismini oku, ismine okudur. Bu okuma; insanın kendisini, kendisini yaratanı, Allah'ın yarattıklarını yaratan rabbinin ismiyle okumasıdır. Okumak için elbette ki insanın aklını kullanması gerekir. Eğer insan yaratan rabbinin ismiyle okursa bütün varlıkta Allah'ın güzelliğini görür, Allah'ın güzelliğine şahit olur. Şahit olunca da "eşhedu en lâ ilâhe illallah" deyip kelime-i şehadet getirerek Allah'ı sever.

Allah, insanı ebedi bir varlık olarak yaratmıştır. İnsanın ebedi olan tarafı ruh tarafıdır. İnsan ya ebediyen cennete ya da cehenneme gider. Çünkü beden ölür; ama ruh ölmez.

[11] Alak /1

İnsan öldüğünde sevdiğini ve ona ait her ne varsa hepsini de terk eder. Bu yüzden insanın mutmain olabilmesi için öyle bir şeyi sevmesi lazım ki o sevdiği ebedi olsun ve kişi öldüğünde onu terk etmesin. Bu yüzden sevilecek olan sadece Allah'tır.

Biri Allah'tan başka neyi severse sevsin öldüğünde mutlaka onu terk eder ya da sevdiği ölünce onu terk eder. Eğer sevdiği şey ebedi değilse öldüğünde onu terk etmesi kişiye elem verir, keder verir. Çünkü aklı olan biri, gönlünü o fani olana bağladığında o sevdiğinin onu mutlaka terk edeceğini, ondan ayrılacağını bilir ve bu yüzden de üzülür, kederlenir. O sevilen ne olursa olsun, kim olursa olsun durum böyledir.

Allah'ı sevenlere ise o sevgileri saf muhabbet verir; çünkü Allah ebedidir, ebedi olan ruhun seveceği de ebedi olmalıdır. Bütün sevgiler sonuç itibari ile elem ve kederdir; ama iş Allah'ı sevmeye gelince, Allah'ı sevmek hem başlangıç itibari ile hem de sonuç itibari ile saf muhabbet, saf mutluluk ve saf saadettir. Bununla beraber sevgiye ancak hain olanlar ihanet eder. Allah asla sevgiye ihanet etmez; çünkü Allah sadıktır, "Sadık" Allah'ın ismidir. Sevgiye en çok kıymet, değer veren Allah'tır. Allah'a olan sevginin bir zerresi bile imandır ve o sevginin bir zerresine bile cennet vardır.

Allah'ı sevenler hem dünyada hem ahirette saadeti bulur; ama Allah'ı sevmekten mahrum olanlar bu saadeti hiçbir zaman bulamaz. Herkes "ben Allah'ı seviyorum"

diyebilir; ama kişinin Allah'a olan sevgisi bütün sevgilerin üzerinde olmalıdır; yani her şeyi kaybetmeyi göze alabilmeli ama Allah'a olan sevgisini kaybetmeyi göze alamamalıdır. Kazandığı Allah'ın sevgisinin bir zerresine bile zarar gelmesini kabul etmemelidir; çünkü Allah'ı sevmek iman demektir. Allah'ı seven de o imanını arttırmak, çoğaltmak için çabasını, gayretini sarf etmelidir.

Cennet kulun amelinin karşılığıdır; ama bunun için o amelin imandan meydana gelmesi gerekir; çünkü cennet; Allah'ın, kuluna olan sevgisinin tecellisidir. Allah, kulunu sever ve kulunun ne istediğini bilir. Cenneti de onun istemesine, sevmesine göre yaratmıştır. Dolayısıyla cennet; Allah'ın, kuluna olan sevgisinin tecellisi ve kuluna olan sevgisine karşılık ikramıdır.

Allah'a olan sevgi karşılıklıdır. Bununla ilgili olarak Resulullah (s.a.v.) Efendimiz sahabelere;

-Siz, Allah katındaki yerinizi bilmek ister misiniz, diye sorar.

Sahabeler;

-Evet, ya Resulullah, deyince Resulullah (s.a.v.) Efendimiz;

-O zaman gönlünüze bakın. Sizin gönlünüzde Allah neredeyse, siz de Allah katında oradasınız[12] buyurur.

Yani bir insan kendi gönlünde Allah'a ne kadar yer vermişse, Allah'ın hesabını ne kadar yapıyorsa Allah katında da yeri o kadardır. Bu nedenle Allah'a olan sevgi karşılıklıdır.

Bu yüzden herkesin kendi gönlünde Allah'ı ne kadar sevdiğine bakması gerekir ve sevgi mutlaka ispat ister. Dünya imtihan yeridir; sevgiyi, imanı ispatlama yeridir. Sen; "ben iman ettim" dediğinde Allah seni imtihana tabi tutup; "hadi sevgini göster, kaç paraya göre sevdiğini, üç kuruş mu yoksa beş kuruş kadar mı sevdiğini ispatla. Vaktinden, zamanından günde bir saat mi iki saat mi feda edebildiğini, gerektiğinde ahireti mi yoksa dünyayı mı, benim cemalimi ve rızamı mı, yoksa kendi canını ve nefsini mi tercih ettiğini bana göster" der. Hesap böyle yapılır.

Bütün peygamberler ve peygamberlere iman edip onlarla beraber olanlar imanlarını ispatlamak için malını ve canını Allah yolunda sarf etmiştir. Dünyalarını verip cenneti, varlıklarını verip, rablerinin rızasını almışlardır. Onun için Allah ayet-i kerimede; **"Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır, Allah onları razı etmiştir"**[13] buyurur. Allah'ın, kuluna olan bu razı oluşu kulun muhsin olmasına, güzel olmasına göredir.

[12] Suyuti, Camius Sagir 6/49, Hadîs No: 8386
[13] Beyyine /8, Tevbe /100, Mâide /119

Allah'a göre güzellik; insanın Allah'ın rızasını, cenneti kazanmasıdır. Peki, insana göre güzel olan nedir?

Nefsine göre güzel olandır. İnsan ne uğrunda her şeyi yapmayı göze alıyorsa en güzel olarak onu kabul etmiş, dolayısıyla kendisi için güzel olan o şeyi de Allah'ın önüne koymuştur. İnsanın güzel olarak kabul ettiği o şey kendi nefsine göredir, hakikatine göre değildir. Hâlbuki insanın hakikati Allah'ın nefhettiği ruhtur. Onun için eğer insan kendi kendisi olur, kendi hakikatine kavuşursa seveceği, kendisi için her şeyi yapacağı, her türlü sıkıntıyı göze alacağı ve her türlü fedakârlığı yapacağı sadece Allah olur.

Ölmeden önce kendimizi mutlaka hesaba çekmemiz, kontrol etmemiz gerekir. Eğer biri; "ya rabbi, ben seni seviyorum; ama senin için bir şey yapamam" derse Allah böyle bir sevgiyi kabul etmez. Allah kulundan bir şey istiyorsa almak için değil vermek için ister. Allah eğer "dünyayı ver" diyorsa cenneti vermek içindir, "canını ver" diyorsa zatıyla ve sıfatıyla tecelli etmek içindir. Allah yolunda verenler kazanır, vermeyenler ise tercihi kendisi yapıp kaybeder.

Allah ayet-i kerimede mü'minleri tarif ederken; **"mü'minler o kimselerdir ki Allah zikredildiğinde kalpleri ürperir, onlara Allah'ın ayetleri okunduğunda imanlarını arttırırlar ve onlar bütünüyle Allah'a tevekkül eder, güvenirler"**[14] buyurur. Allah'ın, mü'minler için, kendisini

[14] Enfâl /2

sevenler için yaptığı tarif budur. Eğer biri kendisini yaratan ve her şeyini borçlu olduğu rabbine âşıksa o halde rabbinin ismi zikredildiğinde kalbi ürperir. Allah'ın ayetleri ona okunduğunda imanını da arttırır; çünkü onun rabbi konuşmuştur onun, imanı, sevgisi, marifeti bu durumda artmaz mı! Kulun marifeti artınca muhabbeti de artar. Biri ona Allah'ın ayetlerini okuduğunda ya da kendisi ayetleri okuduğunda marifeti artar, marifeti de onun muhabbetini arttırır.

Allah; **"onlar bütünüyle Allah'a tevekkül ederler"** buyurdu. İnsan hiç kendisini seven rabbine tevekkül etmez mi, güvenmez mi! Eğer güvenmiyorsa kendisinde bir sorun vardır. Bu sorun; Allah'ı sevmemesi ve kendi imanından, kendi sevgisinden emin olmadığı için Allah'a güvenmemesidir. Kendi sevgisinden emin olmadığı için Allah'ın kendisini sevdiğinden de emin olmaz; yani emin olmadığı sevgi, Allah'ın kendisine olan sevgisi değil aslında kendisinin Allah'a olan sevgisidir. Onun için Allah'ı sevdiğinden emin olan biri Allah'ın da kendisini sevdiğinden emin olur. Dolayısıyla kendisini seven rabbine her şeyiyle güvenir, bütünüyle tevekkül eder ve her şeyini ona teslim eder. Onun sözünü dinlerken de ona güvenir ve "acaba bu doğru mu yoksa değil mi" demez.

Hep beraber ihsanı; yani güzelliği anlamaya çalışıyorduk. Ben ayetlerle kısaca biraz daha izah edeyim.

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Va'budûllâh: "Allah'a âbd olun." Yani Allah'ı sevin, Allah'a âşık olun. Hayatınız Allah için olsun, hayatınızı yaşarken Allah yolunda yaşayın; çünkü Allah'a âbd olan biri ebedi hayatını kazanır. **Ve lâ tuşrikû bihî şey'â:**[15] "Ona hiçbir şeyi şirk koşmayın." Allah'a şirk koşmanın ne olduğunu hep beraber anlamaya çalışmıştık; herhangi birini, herhangi bir şeyi Allah'tan daha çok seversek veya herhangi bir sözü Allah'ın sözünden, kelamından daha çok seversek onu Allah'a şirk koşmuş, dolayısıyla ona âbd olmuş, kul olmuş oluruz.

Evet, Allah'a âbd olun ve Allah'a hiçbir şeyi şirk koşmayın, buyurdu Allah. **Ve bil vâlideyni ihsânâ:** "Anaya, babaya ihsan da bulun (güzellikte bulun)." Anaya, babaya karşı güzellik yap, iyilik yap. Neden? -Çünkü öncelik ananızın, babanızındır. Siz küçükken, henüz onlara muhtaçken onlar sizi yedirmiş, içirmiş, size rahmetle muamele etmiştir. Allah ana babaya güzellikte bulunmakla ilgili başka bir ayette; **"anası onu güçlükle dokuz ay taşımış ve zorlukla doğurmuştu, onu emzirip büyütmüştü. Onun için ihsanda bulun"**[16] buyurur. İhsanda bulunun ki; size iyilik edenlere, size karşı güzellik yapmış olanlara nankör olmayasınız; yani güzelliği, iyiliği görmezden gelmeyesiniz. O güzellik zerre

[15] Nisa /36
[16] Ahkâf /15

kadar bile olsa mutlaka sizin yapmanız gereken şey yine güzellikle ona karşılık vermektir.

Allah ayet-i kerimede; **"güzelliğin karşılığı güzellik değil midir?"**[17] **"Kim güzellik yaparsa onun karşılığı güzelliktir. Allah bir de kendinden bir güzellik verir"**[18] buyurur. Onun için anaya, babaya muamele ederken muameleyi Allah'a göre yapmamız; "ya rabbi! Sen güzellik yap demişsin ya o halde ben de senin istediğin gibi güzellik yaparım" dememiz gerekir. Yalnız bu güzellik, içine her şeyi alır. Yoksa bu güzellik ana, babaya sadece üç, beş kuruş vermek, zahiri olarak onlara ikram edip bakmak değildir. Gerekirse onlar rahat etsin diye onları sırtımızda taşımamız gerekir.

Ve bizil kurbâ: "Akrabaya da (yakın olanlara da güzellik yap)." **Vel yetâmâ:** "Yetimlere de (güzellik yap)." Allah'ın "ver" dediği ayetler başka, bu ayetler başkadır; okuduğumuz bu ayetler ihsanla ilgili ayetlerdir. **Vel mesâkîn:** "(Hiçbir şeyi olmayan) Miskinlere de." **Vel câri zil kurbâ:** "Yakın komşuya." **Vel câril cunub:** "Uzak komşuya." **Ves sâhıbi bil cenb:** "Yakın arkadaşa." **Vebnis sebîl:** "Yolda kalmışlara." Dışarıda kalmışlara. **Ve mâ meleket eymânukum:** "Emrinizde olanlara." Bunlara güzel davranın güzellik yapın. Allah'ın "güzellik yap" demesinin içine her şey dâhildir. Allah tek kelime ile; "güzel ol, güzellik her yanından saçılsın" buyuruyor. **İnnallâhe lâ yuhıbbu men kâne muhtâlen**

[17] Rahmân /60
[18] Şura /23

fehûrâ:[19] "Muhakkak ki Allah, kendini beğenip böbürlenen kimseleri sevmez." Eğer bunu böyle yapmazsan; yani güzel olmaz, güzellik yapmazsan kibirlenmiş, böbürlenmiş, kendini övmüş olursun.

Ve vassaynâl insâne bi vâlideyhi husnâ: "Biz insana, anasına ve babasına güzellik yapmasını tavsiye ettik." Son söz olarak bunu (tavsiye ettik). **Ve in câhedâke li tuşrike bî:** "Eğer seninle mücadele edip (Allah'a) şirk koşmanı isterlerse." Seni buna zorlarlarsa. **Mâ leyse leke bihî ilm:** "Hem de senin bilmediğin konuda." Veya onlar bilmeden seni zorlarlarsa. **Fe lâ tutı'humâ:**[20] "İkisine de itaat etme." Allah söz konusu kendisine şirk koşulmaya gelince ne anaya ne babaya ikisine de itaat etme buyurdu; ama son söz olarak onlara güzellik yapmasını söyledi; yani "ana, baba öyle yapsa, Allah'a şirk koşsa bile onlara güzel davranmaya, güzel yapmaya devam et" dedi Allah.

Ayet devam eder; **İleyye merciukum:** "Hepinizin dönüşü banadır." Yani benim huzuruma gelip hesap vereceksiniz. Bu yüzden sen nankör olma, güzelliğini yapmaya devam et. Bu yüzden Allah'ın bu emrini yerine getirip ana, babamıza ihsanda bulunmamız, onların rahat etmeleri için onları dinlememiz lazım; ama ana, babamız bize Allah'a şirk koşmayı tavsiye eder, bizi buna zorlarsa o zaman onların bu isteğine itaat etmememiz lazım. **Fe unebbiukum**

[19] Nisa /36
[20] Ankebût /8

bimâ kuntum ta'melûn:[21] "Yaptığınız şeyleri size haber vereceğim." Huzurumuza geldiğinizde her birinize yaptıklarınızı haber vereceğim.

Fe minen nâsi men yekûlu rabbenâ âtinâ fîd dunyâ ve mâ lehu fîl ahirati min halâk: "İnsanlardan öylesi var ki 'rabbim bana dünyada ver' derler. Böylelerinin ahirette nasibi yoktur." **Ve minhum men yekûl:** "Onlardan öylesi de var ki şöyle derler." **Rabbenâ âtinâ fîd dunyâ haseneten ve fîl âhirati haseneten ve kınâ azâben nâr:**[22] "Rabbim bize dünyada güzellik ver, ahirette güzellik ver ve bizi ateş azabından koru." Yani bize dünyada güzellik ver, seninle, iman ile güzel ahlak ile güzel olalım, derler.

Peki, Allah ile güzel olmazsak ne olur?

Yanarız, dünyada ve ahirette yanar bunun cezasını çekeriz. Allah, mü'minlerin "ahirette bize güzellik ver" dediğini söyledi; yani "dünyadaki güzelliğimiz ile beraber ahirete gittiğimizde de bizi güzelleştir, güzel yere layık et" dediğini söyledi. Ve bir de mü'minler "bizi ateş azabından koru yoksa yanarız" diyorlardı. Demek ki güzel olmayanlar, güzellik kazanamayanlar hem dünyada hem de ahirette yanıyorlarmış.

Allah ayet-i kerimede; **Zuyyine lin nâsi hubbuş şehevâti minen nisâi vel benîne vel kanâtîril mukantarati minez**

[21] Ankebût /8
[22] Bakara /200-201

zehebi vel fıddati vel haylil musevvemeti vel en'âmi vel hars, zâlike metâul hayâtid dunyâ: "İnsanlara dünya malı, kadınlar, oğullar, yük yük biriktirilmiş altın ve gümüşler, salma atlar, davarlar ve ekinler gibi nefsin şiddetle arzuladığı şeyler süslü ve çekici görünür. Bunların hepsi dünya hayatının geçici menfaatidir" buyurur. Bunlar insana süslü görünür, insanlar onları güzel görür ve kendisine ait olsun ister. Bunların hepsi dünya hayatının geçici menfaatidir. Ayetin sonunda ise **Vallâhu indehu husnul meâb:**[23] "Asıl güzel olan, güzel sonuç Allah katındadır" buyurdu Allah.

Güzellik Allah katındadır, dünyaya ait güzellikler ise kısacık dünya hayatında bir menfaattir, faydalanmadır. O faydalandıklarımız güzel değil, asıl güzellik Allah katındadır. Asıl güzellik; Allah'a iman etmemiz, Allah'ı sevmemiz, Allah ile beraber olmamızdır. Asıl güzellik Allah katında olduğu için asıl güzelliğin ne olduğunu ahirete gittiğimizde hepimiz anlarız.

Ellezîne âmenû ve amilûs sâlihâti tûbâ lehum ve husnu meâb:[24] "O iman edip salih amel işleyenlere müjdeler olsun, onlara yurtların en güzeli vardır." Allah cennete; "yurtların en güzeli" dedi. En güzel yurt, cennettir ve bu yurt iman edip salih amel işleyenlere aittir. Bunu Allah söylüyor.

İllâ men zaleme summe beddele husnen ba'de sûin: "Ancak o kişiler (daha önce yaptıkları) zulümden sonra kötülüklerine karşılık güzellik yapmışsa." Onlar ki kötülükler,

[23] Âli İmran/14
[24] Ra'd /29

yanlışlar, günahlar yapmışlar, kendilerine, başkalarına zulmetmişler ve o yanlışlardan sonra tövbe etmiş, o çirkinlikleri ve kötülüklerini güzelliğe çevirmişlerse. **Fe innî gafûrun rahîm:**[25] "Muhakkak ki ben (onlar için) ğafur ve rahimim." Yani onları mağfiret edeceğim, kötülüklerini silip onlara rahmetimle muamele edeceğim.

İnsan yanlış yapmış olabilir, yeter ki tövbe etsin ve yaptığı yanlışların ve kötülüklerin yerine güzellikler yapsın! Böyle yapanlar için "ben ğafur ve rahimim" dedi Allah; yani hiç kimse için geç değildir, yeter ki kul, rabbine dönsün, yanlışları yerine güzellikler yapsın, buyurdu.

Hâzâ zikr: "Bu size bir hatırlatmadır." Allah bize bunları hatırlatır. **Ve inne lil muttekîne le husne meâb:**[26] "Muhakkak muttakiler için güzel sonuç vardır." Takva sahipleri için; yani Allah'a karşı sorumluluğunu bilip yerine getirmeye çalışanlar için güzel sonuç vardır. Allah, muhsinlere hem dünyada hem ahirette güzel bir muamelenin olacağını beyan ediyor.

Bir de Allah ayet-i kerimede Hz. İbrahim (a.s.) için; **Ve vehebnâ lehû ishâka ve ya'kûbe kullen hedeynâ ve nûhan hedeynâ min kablu ve min zurriyyetihî dâvude ve suleymâne ve eyyûbe ve yûsufe ve mûsâ ve hârûn:** "Biz ona İshak'ı, Yakup'u ihsan ettik ve hepsini hidayete erdirdik. Daha önce Nuh'u da hidayete erdirmiştik. Nuh'un zürriyetinden gelmiş olanlardan Davud'u, Süleyman'ı, Eyyub'u, Yusuf'u,

[25] Neml /11
[26] Sa'd /49

Musa'yı, Harun'u da hidayete erdirmiştik." **Ve kezâlike neczîl muhsinîn:**[27] "Biz güzel yapanları (güzel olanları) böyle mükâfatlandırırız" buyurur.

Peki, Allah güzel yapan o kulları neyle mükâfatlandırmıştır?

Tabi ki, peygamberlikle mükâfatlandırmıştır. Allah, ezeli ve ebedi ilmine göre kimin güzel yapacağını, o güzellikle güzel olacağını bilir ve muameleyi de ona göre yapar. Allah, ezeli ilminde onların güzel yapacağını bildiği için onlara resul ve nebi olma şerefini bahşetmiştir. Yani Allah bu ikramı onlara, güzel yapmalarından dolayı ikram etmiştir.

Lehum mâ yeşâûne inde rabbihim: "Onlar rablerinden her neyi isterlerse onlar için vardır." **Zâlike cezâul muhsinîn:**[28] "İşte muhsinlerin mükâfatı böyledir." Allah'ın muhsinlere yapacağı muamele böyledir. Allah ayette saydığı bütün peygamberlere bir de "muhsin" demiştir. Onun için onlara; "rablerinin katından ne dilerlerse vardır. Muhsinlere yapılacak olan karşılık budur, mükâfat budur" buyurdu Allah.

Evet, ayet devam eder; **Li yukeffirallâhu anhum esveellezî amilû:** "Allah onların (önceden) işledikleri yanlışları, kötülükleri örtecek." **Ve yecziyehum ecrahum bi**

[27] En'âm /84
[28] Zumer /34

ahsenillezî kânû ya'melûn:[29] "Onların yapmakta oldukları amellerin en güzeli ile onlara karşılık verecek."

Allah, Hz. Yusuf (a.s.)'ı anlatır. **Ve lemmâ belega eşuddehû:** "Ne zaman ki Yusuf buluğa erdi." **Âteynâhu hukmen ve ilmâ:** "Biz ona hikmet ve ilim verdik." **Ve kezâlike neczîl muhsinîn:**[30] "İşte güzel yapanlara (güzel olanlara) bizim muamelemiz böyledir." Hz. Yusuf (a.s.) daha yeni buluğa erdiği halde Allah ona onun ilmine göre muamele etmiştir; çünkü Allah onun güzel olacağını biliyordu, bir de Hz. Yusuf çocukken bile güzel yapıyordu, güzelliği çocukken tercih etmişti, buluğa erdiğinde ise Allah ona hikmet ve ilim verdi. Bu nedenle Allah; "işte biz muhsinlere, güzel olanlara böyle muamele ederiz, onları böyle mükâfatlandırırız" dedi. Allah yine Hz. Yusuf (a.s.) ile ilgili ayet-i kerimede; **"biz Yusuf'u oraya (Mısır'a) yerleştirdik, onu orada hüküm sahibi yaptık. Biz rahmetimizi hak edenlere nasip ederiz. İşte biz güzel yapanların ecrini böyle zayi etmeyiz"**[31] buyurdu.

Bu da Hz. Yusuf (a.s.)'ın, kendi kardeşlerine söylediği sözdür; **İnnehu men yettekı ve yasbir:** "Kim (Allah'a karşı) muttaki olur ve sabrederse." **Fe innellâhe lâ yudî'u ecrel muhsinîn:**[32] "Muhakkak ki Allah muhsinlerin (güzel yapanların) ecrini zayi etmez." Yani "Allah bana bu ikramı

[29] Zumer /35
[30] Yûsuf /22
[31] Yûsuf /56
[32] Yûsuf /90

yapmışsa güzel yaptığım, Allah'a karşı sorumluluğumu kabul edip sabrettiğim içindir" dedi.

Ve lemmâ belega eşuddehu vestevâ: "Ne zaman ki (Musa) buluğa erip, aklı tam olarak bir anlayışa sahip olunca." **Âteynâhu hukmen ve ilmâ:** "Ona hüküm ve ilim verdik." **Ve kezâlike neczîl muhsinîn:** "İşte biz güzel yapanların (güzel olanların) ecrini böyle mükâfatlandırırız." Demek ki peygamberlik gökten gelmiyormuş; Allah o kavim içinde güzel yapanları seçip onlara ikram ediyormuş.

Bu hitap da Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in hanımlarınadır; **Ve in kuntunne turidnallâhe ve resûlehu ved dâral âhırah:** "Eğer siz Allah'ı, resulünü ve ahiret yurdunu istiyorsanız." **Fe innallâhe eadde lil muhsinâti minkunne ecran azîmâ:**[33] "Allah, sizin içinizden güzel yapanlar için büyük bir ecir hazırlamıştır."

Vettebiû ahsen: "En güzeline tabi olun." Peki, o en güzel olan nedir? **Mâ unzile ileykum min rabbikum:** "Rabbinizden size indirilmiş olandır." **Min kabli en ye'tiyekumul azâbu bagteten ve entum lâ teş'urûn:**[34] "Haberiniz olmadan ansızın gelecek olan azap size gelmeden önce (en güzeline tabi olun)." Öldüğümüzde artık iş bitmiştir. Bu yüzden Allah; "o gün gelmeden önce rabbinizin size indirdiği o en güzele tabi olun" dedi.

[33] Ahzâb /29
[34] Zumer /55

En tekûle nefsun: "(Kıyamet günü geldiğinde) Kişi diyecek ki." **Yâ hasratâ alâ:** "Bana yazıklar olsun!" **Mâ ferrattu fî cenbillâh:** "Allah'a karşı taşkınlık yaptığımdan dolayı." **Ve in kuntu le mines sâhirîn:** "Gerçekten ben Allah'ın ayetlerini alaya almışım." **Ev tekûl:** "Ya da şöyle diyecek." **Lev ennallâhe hedânî:** "Eğer Allah bana hidayet etmiş olsaydı." Eğer ben, Allah'ın hidayeti ile hidayete ermiş olsaydım, rabbimi dinlemiş olsaydım. **Le kuntu minel muttakîn:**[35] "Muttakilerden olurdum." Rabbimi ciddiye alırdım.

Ev tekûle hîne terâl azâb: "Ya da azabı gördüğü vakit." **Lev enne lî kerraten**: "Keşke, benim için bir daha (dünyaya) dönüş olsaydı!" **Fe ekûne minel muhsinîn:** "O zaman ben muhsinlerden olurdum." Kişi o günkü pişmanlığından dolayı; "dünyaya dönseydim güzel olanlardan, güzel yapanlardan olurdum" diyecek. Allah cevap verir; **Belâ:** "Hayır (bilakis)." **Kad câetke âyâtî:** "Sana ayetlerim gelmişti." **Fe kezzebte bihâ:** "Sen onları yalanladın." Benim ayetlerimi ciddiye almayıp yalanladın. **Vestekberte:** "Sen kibirlendin (büyüklendin)." Benim Allah'ın ayetlerine ihtiyacım yok, anlamasam da olur dedin ve sözümü ciddiye almadın. **Ve kunte minel kâfirîn:**[36] "(Bunu yaparak) Kâfirlerden oldun."

Ve yevmel kıyâmeti terâllezîne kezebû alâllâhi vucûhuhum musveddeh:[37] "Kıyamet günü, Allah'a yalan

[35] Zumer /56-57
[36] Zumer /58-59
[37] Zumer /60

isnat etmiş olanların yüzlerini kapkara (simsiyah kesilmiş) olarak görürsün." Allah'a yalan isnat edenler bu isnadı nasıl yapar? -Öyle bir ayet olmadığı halde Allah böyle söylemiş derler, dolayısıyla böyle yaparak Allah'a yalan isnat ederler. Mesela; "şu haramdır" derler; ama Allah onu haram etmemiştir ya da "şu helaldir" derler; hâlbuki Allah tam tersini söylemiştir. Allah'a yalan isnat edenler kendilerine göre din üretip; "Allah bunu böyle istiyor, Allah'a göre doğru budur" derler. İşte böyle söyleyenler Allah'a yalan isnat edenlerdir. Allah bunlar için; "o gün onların yüzünün simsiyah, kapkara kesildiğini görürsün" buyurdu. **E leyse fî cehenneme mesven lil mutekebbirîn:**[38] "(Ayetlerimize karşı) Kibirlenmiş olanlara cehennemde yer mi yok!"

Ve yuneccîllâhullezînettekav bi mefâzetihim: "Allah, o takva sahiplerini selamete erdirmek için kurtarır." **Lâ yemessuhumus sûu:** "Onlara bir fenalık dokunmaz." **Ve lâ hum yahzenûn:**[39] "Onlar mahzun da olmazlar."

İnnel muttekîne fî cennâtin ve uyûn: "Muhakkak ki muttakiler (Allah'a karşı sorumluluğunu bilip, kabul edenler) cennette pınar başlarındadırlar." **Âhizîne mâ âtâhum rabbuhum:** "Rablerinin kendilerine verdiği şeyi almış olarak." Rablerinin ikramını almış olarak cennette pınar başlarındadırlar. **İnnehum kânû kable zâlike muhsinîn:**[40]

[38] Zumer /60
[39] Zumer /61
[40] Zâriyât /15-16

"Çünkü onlar bundan önce (dünya hayatındayken) Muhsin olanlardandı." Dünya hayatındayken güzel yapıp güzel olanlardandı.

Allah muttaki olanların nasıl güzel yaptığını beyan eder;

Kânû kalîlen minel leyli mâ yehceûn: "Onlar geceleyin az uyurlardı." Demek ki muttaki olanlar geceleyin kalkıp ibadet ediyormuş. **Ve bil eshârihum yestağfirûn:** "Seher vaktinde de istiğfar ederlerdi." **Ve fî emvâlihim hakkun lis sâili vel mahrum:**[41] "Bir de onların mallarında isteyenler ve mahrum olanlar için bir pay vardı." Onlar kendi malından hem isteyenlere (ihtiyaç sahiplerine) hem de mahrum kalmış olanlara pay ayırıp, ikram ederlerdi.

Allah başka bir ayette; **"mü'minlere kendi canlarını peygamberden önce tutmak yaraşmaz"**[42] buyurur. Onun için mü'minlerin Allah'ın resulü ile beraber olurken çektiği her sıkıntıya mutlaka bir karşılık vardır. Kul, peygamberiyle beraber her ne sıkıntı çekmiş olursa olsun mutlaka Allah onun karşılığını verir.

İnnallâhe lâ yudîu ecrel muhsinîn:[43] "Allah güzel yapanların ecrini zayi etmez." Yani muhsin olanlar, güzel olanlar zerre kadar bir güzellik yapmış olsa bile Allah onların ecrini zayi etmez.

[41] Zâriyât /17-19
[42] Tevbe /120
[43] Hûd /115

SADAKALLAHUL AZİM

Hep beraber üç sohbettir ihsanı, muhsini, hüsnü, güzelliği anlamaya çalıştık. Allah'ın "güzel, güzellik" deyince; yani "ihsan, hüsn, muhsin" deyince ne demek istediğini hep beraber ayetlerle anlamaya çalıştık. Eğer anlamışsak biliriz ki Allah bizden güzel olmamızı ve güzellik yapmamızı ister. Bu güzelliğin hem Allah'a karşı âbd olarak, ibadet olarak olması hem de insanlara karşı ihsan ederek olması gerekir.

Allah ayet-i kerimede güzel yapanlar, muhsinler, mü'minler, muttakiler için; **"gece az uyur, kalkıp ibadet ederler. Seher vakti de istiğfar ederler"**[44] buyurur; yani böyle yaparsak rabbimiz ile baş başa olur ve bir âbd olarak güzel yapmış oluruz.

Bir de bu güzelliği insanlara ikram etmemiz gerekir. Allah'a göre güzel olanlar güzelliği insanlara nasıl ikram ederler? -Kendi mallarında isteyenlere ve mahrum olanlara pay ayırıp infak eder, ikram eder, ihsan ederler. Yoksullara, fakirlere, yolda kalmışlara, anaya, babaya da ikram ederler. Yalnız anaya, babaya özel olarak ihsan etmek gerekir. Tabi, ihsan sadece vermek değildir, aynı zamanda güzel bir söz, tatlı bir dil ve birinin sıkıntısını gidermek de ihsandır.

[44] Zâriyât /17-18

İnsan, muhsin olarak, güzel olarak yaratılmıştır; yani ahsen-i takvim üzere yaratılmıştır.[45] Dolayısıyla insan güzelliğin ne olduğunu bilir. Mesela insanların, kendisine güzel muamelede bulunmasını ister, kötü muamelede bulunmasını da istemez. O zaman insan, gönül itibari ile muhsini, ihsanı, hüsnü, güzelliği biliyor demektir; zaten bunu bilmeyen hiç kimse de yoktur. Aynı şekilde insanın başkalarına da muamele ederken güzel bir muamelede bulunması gerekir.

Bununla ilgili Resulullah (s.a.v.) Efendimiz; *"biri kendisi için istediğini kardeşi için de istemedikçe mü'min olmaz"*[46] buyurur. Yani kendin için neyi istiyorsan kardeşin için de onu istemen gerekir. Eğer istemiyorsan mü'min değilsin, demektir. Eğer istiyorsan ona göre de muamele yapman gerekir; yani sen düştüğünde biri seni tutsun kaldırsın istiyorsan, o zaman senin de öyle yapman gerekir. Bir yanlış yaptığında karşındaki seni affetsin istiyorsan, senin de biri yanlış yaptığında yanlışını affetmen gerekir. Birine iyilik yaptığında, güzellik yaptığında karşındaki sana teşekkür etsin istiyorsan, senin de biri sana iyilik yaptığında ona teşekkür etmen gerekir. Bu her konuda böyledir.

Sen her güzellik yaptığında Allah'ın bir ismi sende tecelli eder; yani sende Allah'ın güzelliği, El Esmau'l Husna'dan bir ismi tecelli eder. Her yaptığına karşılık Allah sana güzellik

[45] Tin /4
[46] Buhârî, İmân 7; Müslim, İmân 71, 72; Tirmizî, Kıyâme 59; Nesâî, İmân, 19, 33

verir, bir de kendinden güzellik verir. Kötülük yaptığında ise kendi güzelliğinin üstünü örtmüş, o güzelliği lekelemiş olursun. Bu durumda bir daha güzellik yapman gerekir. Allah bu yüzden ayet-i kerimede; **"o kötülük yapmış, yanlış yapmış olanlar onun yerine güzellik yapınca, onu güzellik ile silince Allah onları mağfiret eder, rahmeti ile onlara muamele eder"**[47] buyurur. Allah böyle yapanların günahını ve yanlışını sildiğini söyledi. O zaman bize düşen; güzelliklerimizi çoğaltmaya çalışmak, bir yanlış yaptığımızda da onu bir güzellik ile hemen silmektir.

Allah başka bir ayet-i kerimede; **"güzelliğin karşılığı güzelliktir"**[48] buyurur. Yani güzel yapanlar güzel olur ve güzel yere; yani cennete layık olur. Allah, dünyadaki hiçbir şeye "güzel" dememiş sadece cennete "güzel" demiştir; ama dünyadaki mal, mülk Allah yolunda sarf edilirse onunla cennet satın alınmış olduğundan o zaman o harcanan dünya malı da güzel olmuş olur.

Bununla ilgili Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'den bir örnek anlatayım;

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz bir kurban keser ve akşam eve geldiğinde Hz. Aişe (r.a.) annemize;

-Kurbandan bir şey kaldı mı, diye sorar.

[47] Neml /11
[48] Rahmân /60

Hz. Aişe (r.a.) annemiz;

-"Evet, ya Resulullah!" deyip bir parça et getirir ve "bunu ayırdım, gerisini dağıttım, bu da bize kaldı" der.

Bunun üzerine Resulullah (s.a.v.) Efendimiz;

-Yanlış söyledin, bu bize kalmadı, o dağıttın bize kaldı. Bunu yiyeceğiz; ama o dağıttığın ahirette bizimdir[49] buyurur. Evet, ebedi olan o dağıtılan kurban etidir ve Allah yolunda verdiklerimiz bizim olur, vermediğimiz bizim olmaz.

Bu, hayatımız için de böyledir. Hayatımızı ebedileştirmemiz gerekir. Allah yolunda hayatımızı sarf edersek ebedi hayatımızı kazanırız. Hayatımızı Allah yolunda sarf etmek; güzel yapmak demektir. Yaptığımız güzellikler güzel yere, cennete gider; çünkü amellerimiz ya cennete ya da cehenneme gider. Yaptığımız güzellikler cennette bizim için nimet olur, kötülükler de cehennemde bizim için azap olur. Bu yüzden hayatımızı cennete gönderip göndermediğimize; yani hayatı yaşarken işlediklerimizi, amellerimizi cennete mi yoksa cehenneme mi gönderdiğimize bakmamız gerekir.

Allah hepimizi güzel yapanlardan, muhsinlerden, ihsan edenlerden eylesin! Allah bizi hüsn sahibi, güzellik sahibi olanlardan, güzelliğini Allah'tan alanlardan, Allah'ın güzelliği ile, El Esmau'l Husna ile güzel olanlardan eylesin! Her anda

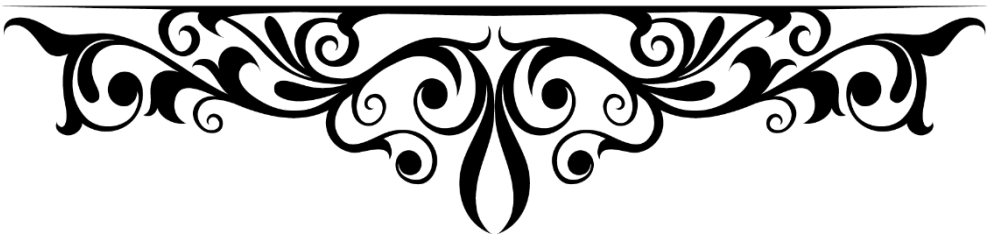
[49] Tirmizî, Sıfatü'l-Kıyâme 35

Allah'ın huzurundaymış gibi bir hayatı yaşayanlardan, bir an bile rabbinin huzurundan gafil olmayanlardan eylesin! Rabbimiz bizi gaflette koymasın, gaflette olanlardan eylemesin! Her an rabbinin huzurunda olduğunu tadanlardan eylesin! Hayatını rabbinin huzurunda yaşayıp, Kıyamet günü Allah'ın huzuruna çıktığında mahcup olmayanlardan eylesin, yüzü aydınlık olanlardan, başı dik olanlardan eylesin! Yüzü kara olanlardan eylemesin. Allah hepimizi; "sen benim rabbimsin ben de senin kulunum" diyenlerden, diyebilenlerden eylesin.

Allah hepinizden razı olsun.

İHSAN 4

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyayi vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hz. Ebubekir için anlatılan bir rivayet vardır. Mutlaka aranızdan daha önce duyanlar olmuştur; Mekke fethedildikten sonra müşrikler Müslüman olmak için Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in huzuruna gelirler. Gelenler arasında Hz. Ebubekir'in babası da vardır. Babasının gözleri artık görmediği için Hz. Ebubekir onun elinden tutar ve onu Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in huzuruna getirir. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz kelime-i şehadeti söyler ve ondan da tekrarlamasını ister. Hz. Ebubekir'in babası da aynen Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in dediği gibi yapar ve kelime-i şehadeti tekrarlar. Bu durum karşısında Hz. Ebubekir dayanamaz ağlamaya başlar. Onun bu halini gören Resulullah (s.a.v.) Efendimiz, Hz. Ebubekir'e; "ya Ebubekir, mutluluktan mı ağlıyorsun" diye sorar. Hz. Ebubekir de; "hayır, ya Resulullah! Siz vaktiyle amcanız Ebu Talib için 'ya rabbi ona hidayeti ihsan eyle' diye dua etmiştiniz, ben de o sırada 'ya rabbi benim babama da hidayeti ikram et' diye içimden geçirmiştim; ama sizin amcanız iman etmedi, benim babam iman etti. Allah sizin duanızı değil de benim duamı kabul etti. Buna ağlıyorum, keşke benim babam iman etmeseydi de sizin amcanız iman etseydi. Sizin amcanız iman etseydi de benim

babam cehenneme gitseydi. Keşke sizin duanız kabul olsaydı da benim duam kabul olmasaydı" diye cevap verir.

Anlaşılması için bunu izah edeyim. Öyle ki iyice anlaşılsın, neyin ne olduğu bilinsin.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'den sonra mü'minler karşı karşıya gelmiş, daha doğrusu grup grup olmuşlardır. Her biri "bizim söylediğimiz doğrudur" deyip kendi sözlerini sanki dinmiş gibi insanlara takdim etmiştir. Bunların adına da genel olarak "Sünni ve Şii" denmiştir. Bu genel olanıdır, aslında onlar da kendi içlerinde gruplara ayrılmıştır.

Sünnilerle, Şiiler yüzyıllar boyunca birbirlerine karşı suçlamalarda bulunmuş, birbirlerini eleştirmiş, yermiş, küçümsemiş, çekiştirmiştir. Sünniler Şiileri, Şiiler ise Sünnileri hep yanlış yapmakla itham etmiştir. Hâlbuki iki taraf da mü'min ve Müslümandır; ama her iki taraf da aşırı gitmiştir. Aşırı gidenler aslında iman etmeyenlerdir. İman etmemişler, bunun yanı sıra zahire göre hüküm verip aşırıya gitmiş, haddi aşmış, birçok uydurma hadis ve hikâyeler anlatmışlardır. Biz de o zamanda yaşamadığımız için bu uydurma hikâyeleri dinliyor, "herhalde doğrudur" deyip kabul ediyor, bu uydurmaları doğru zannediyoruz. Oysaki hakikat öyle değildir. Sünniler ve Şiiler o kadar çok yanlış yapmışlar, o kadar büyük iftiralar atmışlardır ki kitaplar neredeyse bunlarla doludur. Bunlar kendilerine bir de mü'min, Müslüman diyenlerdir. Hâlbuki mü'min; Allah'ı sevendir.

Sahabelerin her biri Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'i canından çok seviyordu. O halde biri eğer mü'minse, Allah'ı ve resulünü seviyorsa o zaman sahabeyi de sevmesi lazım; çünkü Allah onları övmüş, ayet-i kerimede; **"hicret**

edenlerden, imanda önde gidenlerden, Allah razı olmuştur, onların yeri cennettir.[1] **Bedir'e katılanlardan, ağacın altında biat edenlerden Allah razı olmuştur"**[2] buyurmuştur. Bunların hepsi sahabedir. Bu durumda biz sahabelerden birini onların içinden çıkarıp; "yok, bu cehennemliktir, şu cennetliktir" diyebilir miyiz? -Elbette ki diyemeyiz. Hatta bazıları sınırı o kadar aşmış ki en büyük sahabe için bile laf edip onun yanlış yaptığını söylemiştir. Böylelerine; "sen orda mıydın? Allah onları övmüş, sen onlar hakkında böyle konuşamazsın" demek lazım.

Aslında böyle yapanlar sahabeleri kendileri gibi gördüğü için böyle yapıyor, hatta sahabeleri kendisi kadar bile görmeyip; "o benden daha aşağıdır, Allah'ın resulüne karşı böyle yanlış yaptı" diyor. Bunu bir de büyük sahabeler için söylüyor. Sahabelere böyle bakış olmaz, dengeyi kurmak, doğru bakmak gerekir.

Sahabelere söz söylemek için mesela ne demişlerdir?

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in amcası Ebu Talib için "iman etmedi" demişlerdir. Bu, yanlış bir hükümdür. Yanlış bir hüküm olduğunu nerden anlamamız gerekir? -Hanımından anlamamız gerekir. Kadın olsun, erkek olsun biri iman ettiğinde eğer eşi müşrikse onunla nikâhı düşer. Bir mü'min bir müşrikle evlenemez. Allah bunu haram kılmıştır;[3] ama baktığımızda Ebu Talib'in hanımı iman ettiği halde Ebu Talib'in yanındadır, hiçbir sorun da yoktur. Bu durumda Ebu Talib iman etmiş olmasaydı hanımının ondan ayrılması

[1] Tevbe /100
[2] Fetih /18
[3] Nur /3

gerekmez miydi! İman edip etmediğiyle ilgili gerekçeyi söylüyorum.

Bir de şöyle düşünmek lazım; Ebu Talib, bütün hayatı boyunca Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in yanında durmuş, ona hayatı pahasına yardım etmiştir. Müşrikler onu ve bütün mü'minleri şehirden çıkarınca, o da onlarla beraber çıkmıştır; yani her ne olursa olsun Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'le beraberdir, ona böyle bir sevgisi vardır. Bir de Ebu Talib bunları yaparken Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in peygamber olduğunu biliyordu. İman etmeseydi bunları yapmazdı, yapamazdı.

Peki, kim onun iman etmediğini söylüyor?

Sünniler, ehl-i sünnet vel cemaat dediğimiz insanlar. Bunu yaparken de karşı tarafı küçümseme adına yapıyorlar. Yarın Kıyamet günü onun iman etmediğini söyleyenler Ebu Talib'i gördüğünde Ebu Talib onlara; "siz benim için böyle söylediniz. İnsanların benim için su-i zanda bulunmalarına sebep oldunuz" derse onlar ne cevap verebilirler? Tabi bunu önce kim yaptıysa sorumlu olan odur.

Bir konuda hiçbir bilgimiz yoksa bu durumda hüsn-ü zanla bakmamız gerekir. O, hep Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in yanındaydı, ona hep yardım etti ve destek oldu. Bunun bir karşılığının olması gerekmez mi! "Ebu Talib bu yardımları onun amcası olduğu için yaptı" denilse bile doğru olmaz; çünkü Ebu Leheb de Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in amcasıydı; ama Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e yardım etmedi. Üstelik amcası olduğu halde onun en azılı düşmanlarından biriydi. Demek ki Ebu Talib akrabalık

bağından dolayı Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e yardım etmemiştir.

Bu yüzden Ebu Talib için "iman etmedi" demek doğru değildir. Eğer Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'i kabul etmesiydi ona yardım etmezdi. Biz de hüsn-ü zanla bakıyor "inşallah iman etmişti" diyoruz. Hüsn-ü zanla bakınca bir şey kaybetmeyiz; ama su-i zanla baktığımızda bunun hesabını veremeyiz.

Nasıl ki Sünniler, Şiileri küçümsemek için böyle uydurma rivayetler anlatmışsa aynı şekilde Şiiler de yalan, yanlış şeyler demiş, sahabelerin yanlış yaptığını söylemişlerdir. Sahabe iman konusunda nasıl yanlış yapar!

Mesela Şiiler; "işte hilafet, Hz. Ali'nin hakkıydı da diğerleri hilafeti Hz. Ali'ye vermeyerek yanlış yaptı" demişlerdir. Aklımızı sonuna kadar kullanmamız gerekir; yani Resulullah (s.a.v.) Efendimiz bu hakkı Hz. Ali'ye verir de sahabeler bunu kabul etmeyerek hep beraber nasıl bu yanlışı yapar! Onlar dünyaya dönüp bakamazlardı, onlar rabbini tercih edip her şeylerini Allah yolunda kurban etmişti. Başka biri halife olacak diye bütün sahabeler toptan nasıl o yanlışı yapar ya da Hz. Ali'nin kendisi buna nasıl göz yumar, nasıl böyle bir şey olur! Hz. Ali, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz onu istediği halde başkasının halife olmasına göz yumarsa zulme rıza göstermiş, emri yerine getirmemiş olur. Şiiler böyle söyleyerek en büyük hakareti aslında Hz. Ali'ye kendileri yapmış oldular.

Bu yüzden böyle söylemek yanlıştır. Bize düşen; onların hesabını değil kendi hesabımızı görmektir. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in sahabeyi nasıl sevdiğini, bununla beraber

sahabenin de Resulullah (s.a.v) Efendimizi nasıl sevdiğini görmemiz gerekir. Onlar Allah yolunda canlarını ölümüne feda etmişlerdir. Allah ayet-i kerimede; **"mü'minlere canlarını peygamberden önce tutmak yaraşmaz"**[4] buyurmuştur. Zaten bu mü'minin imanıdır, peygamberin canını kendi canından üstün tutması onun elindeki bir şey değildir. Sahabeler de bunu en güzel şekilde yapmış ve yaşamıştır.

Bununla beraber Allah başka bir ayet-i kerimede; **"onlar bir ümmetti geldi geçti. Onların yaptıkları onlara, sizin yaptıklarınız sizedir"**[5] buyurur. Allah bu ayetle; "siz kendinize bakın" diyor. Bu yüzden devamlı; "örnek alınacak konuda onları örnek alacağız, yanlış olan konuda da onlardan ibret alacağız" diyoruz. İbret alırken de onları hesaba çekmek adına değil kendimiz için, doğruyu yapmak için ibret alacağız. Şu anda da aynı şey geçerlidir.

Bir de sahabeler gibi yapmamız lazım dediğimiz de bazıları çıkıp; "onlar dünde kaldı, bizim bugüne bakmamız lazım" diyor. Hâlbuki dünle bugün arasında ne fark vardır! Allah için ne dün, ne bugün, ne de yarın vardır. Zaman ve mekân bizim için geçerlidir. Allah için zaman ve mekân söz konusu değildir. Nasıl ki onlar o zamanda kulluklarını yaptılarsa şimdi de bizim bu zamanda onlara bakarak kulluğumuzu yapmamız gerekir.

Bu yüzden sahabenin yaptığını yapmadan sadece "geçmiştekiler şöyle yaptı, böyle yaptı" demekle hiç bir şey kazanamayız. "Şu anda biz ne yapıyoruz, onlar gibi yapıyor

[4] Tevbe /120
[5] Bakara /134

muyuz" deyip kazanmaya bakmamız gerekir. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'i sahabeyi, onların imanlarını, hayatlarını, işlerini, Allah'a teslim oluşlarını her anda örnek almamız gerekir. Sahabenin bir kısmı yanlış yapmış olabilir. Onlar insan değil mi, tabi ki yanlış yapacaklar. Yanlışları da bizim için ibrettir. Yanlışlarını ibret olarak alalım; ama onların yanlışlarına bakarken onları hesaba çekmeyelim. Zaten onları hesaba çekmek için değil yanlışlarından ders çıkarmak için ibret almamız gerekir, diyoruz. Yoksa onların yanlışını söylemek; "şöyle, şöyle yanlış yaptılar" demek edebe aykırıdır.

Evet, kulluğumuzu yapabilmemiz için bize hem örnek, hem de ibret lazımdır. Allah da zaten ayetlerinde peygamberleri anlatırken hem peygamberlerle beraber olanları, hem de onlara karşı olanları anlatır. Böyle anlatmasının sebebi; güzel yapanların bize örnek olması, yanlış yapanların da ibret olmasıdır. Bu her zaman için böyledir. Her birimize düşen de; kendimize bakmak "ben ne yapıyorum, ne kadar iman etmişim, Allah'a ne kadar teslim olmuşum, her şeyi Allah'a kurban edebilecek bir imana sahip miyim, imanım var mıdır, yok mudur, imanıma şirki karıştırıyor muyum, karıştırmıyor muyum, Allah'ı zikredebiliyor muyum edemiyor muyum" deyip kendimize bakmamızdır. Sahabeler zamanıyla şimdiki zaman aynıdır, hiçbir şey değişmemiştir; çünkü kulluk aynıdır ve hiçbir zaman değişmez.

Genel olarak cemaatlere baktığımızda bu hali onlarda görüyoruz, hatta bir takım âlimler çıkıp sahabeler hakkında; "bunlar doğru yapmış, ötekiler yanlış yapmış" diyor. Böyle söylemek hiç kimsenin işi değildir. Elimizde Allah'ın kitabı

Kur'an vardır. Allah kitabında Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in teslimiyetini, imanını, peygamberi, peygamberinin halini anlatıp her türlü örneği verir. Bu durumda Allah'ın kitabını okumamız, kendimizi peygamberimizin ölçüsüne vurmamız gerekmez mi!

Birilerini övmek hamddır. Hamd da âlemlerin rabbi olan Allah'a mahsustur. Biri hakkında "şöyle iyiydi, şöyle güzeldi" demek bize bir şey kazandırmaz. Biri güzel yapmışsa onun güzelliğini örnek almak gerekir; çünkü o kişi dünyaya gelip gitmiştir, artık Allah'ın huzurundadır. Yanlış yapmışsa hesabını Allah'a verir, bu da bizi ilgilendirmez. Bizim kendimize bakmamız, örnek alınması gerekeni örnek, ibret alınması gerekeni ibret olarak almamız, hayatımızı doğru yaşamamız, sırat-el mustakimde Allah'a koşmamız, kazanmamız; yani Hz. insan olmamız gerekir.

İşimiz de, derdimiz de bu olmalıdır. Zaten kendi nefsimize baktığımızda; nefsimizin bize nasıl itiraz ettiğini, şeytanın bizi yoldan nasıl çıkarmaya çalıştığını, bizi nasıl saptırmaya, başka tarafa döndürmeye çalıştığını görürüz. Bu kadar düşmanımız varken, onlarla savaşmamız gerekirken başkalarının nefsiyle olan savaşını anlatmamız doğru değildir.

Evet, hepsini bileceğiz, öğreneceğiz, hem örnek, hem de ibret alacağız ama Allah yolunda kendimiz koşacağız; çünkü kazanabilmemiz için koşmamız, yaşadığımız zamanda, yaşadığımız mekânda, yaşadığımız insanlarla beraber kul olmaya çalışıp, kul olmaya davet etmemiz gerekir.

Övgüye layık olan bir tek Allah'tır. Peygamberi ve onlarla beraber olanları da överken kulluklarıyla, imanlarıyla, Allah'a teslimiyetleriyle, haşyetleriyle, Hz. insan oluşlarıyla

överiz; ama bu övgü kuru bir övgü olmamalıdır. Onların kazandığını kazanabilmek için onları, onların bu hallerini örnek almamız lazımdır.

Bu yüzden Fatiha Suresi'nde; **İhdinâs sırâtel mustakîm, Sırâtallezîne en'amte aleyhim:**[6] "Bizi sırat-el mustakime hidayet et. O yol ki nimet verdiğin kullarının yoludur." "Fatiha'da anlattığın kendisine nimet verdiğin kullarla beraber sırat-el mustakimde yürüyüp onların kazandığı nimeti kazanmayı bize de ihsan et, ikram et ya rabbi" diyoruz. Böyle deyip o kullarla beraber yürümek lazım ki kazanabilelim. Başka türlü kendimizi kandırmış, kibirlenmiş, kendimizi müstağni görmüş, "ben bana yeterim" demiş oluruz. Kendi kendimize yettiğimizi zannedersek olduğumuz gibi kalırız. Allah ayetlerinde bu kadar örnek gösterip anlatıyorsa "örneğe uy, ona tabi ol, kendisine nimet verdiğim kullarımla beraber ol. Yoksa **gayril magdûbi aleyhim ve lâd dâllîn**[7] ayetinde söylediğim gibi gazaba uğrar, delalete kalırsın" buyurur.

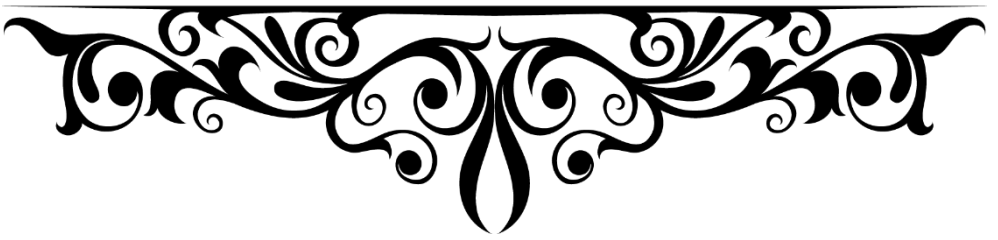
Allah hepimizi sahabeleri tanıyanlardan, hayatı sahabeler gibi olanlardan eylesin. Allah ve resulü yolunda sahabelerin yaptığı gibi canıyla, malıyla hizmet edenlerden eylesin. Allah bizi sahabeler hakkında su-i zanda bulunanlardan eylemesin. Allah bizi sırat-el mustakime girip Allah'ın nimet verdiği kullarla beraber olanlardan, onlarla beraber kendisine yürüyenlerden eylesin.

Allah hepinizden razı olsun.

[6] Fatiha /6-7
[7] Fatiha /7

İHSAN 5

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyayi vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Görünen o ki arkadaşlar artık Allah'a dost olmaya karar vermişler. Bize de düşen; kapıları açıp gerekeni yapmaktır. Onları içeri davet edip "buyrun" demektir. Bunu yapacağız inşallah. Din ve iman hayal değildir. Hayal olan din, din değildir, iman da iman değildir. Bu yüzden "iman inanmak değildir. İman; aşktır, âşıklıktır" diyoruz.

Allah ayet-i kerimede; **"Allah nankörleri sevmez"**[1] buyurur. Nankör; nimeti görmeyen, nimete karşı kâfir olan, hakikati örten, hakikati örtüp teşekkür etmeyen demektir. İnsanlardan bazıları nankörlük deyince öncelikli olarak; "nan= ekmek, kör de nimeti görmeyen, görmezlikten gelen demek olduğu için nankörlük; zahiri nimeti görmemektir" diye düşünür. Neden? -Onlar için ekmek çok kıymetlidir de ondan. Onlara göre insan, hayatını ekmekle devam ettiriyor da ondan.

Hâlbuki en büyük nankörlük zahiri nimete yapılan nankörlük değildir. Evet, bütün nimetler için şükretmek, nankörlük yapmamak gerekir; ama "en büyük nimet nedir"

[1] Hacc /38

diye sorulsa her mü'minden alacağımız cevap iman nimeti olmalıdır. O halde asıl nankörlük iman nimetine karşı yapılan nankörlüktür. Bu yüzden bizim de iman nimetine şükür mü ettiğimize yoksa nankörlük mü yaptığımıza bakmamız gerekir; çünkü bakmadan şükredip etmediğimiz anlaşılmaz.

Devamlı söylüyoruz; "iman, âbdiyet sevmektir, aşktır." Çünkü Resulullah (s.a.v.) Efendimiz; "*sizden biri Allah ve resulünü her şeyden çok, canından çok sevmedikçe iman etmiş olmaz*"[2] buyurmuştur. İman inanmak demek olsaydı müşrikler de, Yahudiler de, Hristiyanlar da Allah'a inanıyordu, inandığını söylüyorlardı; ama Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e de düşmanlık yapıyorlardı. Bu yüzden iman inanmak, bilmek hatta görmek değildir; çünkü iman inanmak, bilmek olsaydı iblisin de mü'min olması gerekirdi. İblis, meleklerle beraber huzurdaydı, Allah ona hitap ediyordu; ama ayetlere baktığımızda Allah onun kâfir olduğunu söylemiştir.

Evet, nankörlüğü anlatıyoruz. Nankör, hakikati örten demektir. Allah, kulunu sevmiş öyle yaratmıştır. Bu sevgiye karşı nankörlük de nankörlüğün en büyüğüdür; çünkü kul bu sevgiyi bütün şiddetiyle gönlünde tadar, ondaki bütün sevginin, bütün vasıfların Allah'a ait olduğunu bilir. Bu durumda biri bunları görmezden gelip yok sayarsa ondan daha büyük nankör olur mu!

Bir de nankörlük etmeleri şöyle dursun bazıları iman ettiğinden, kulluk yapmaya çalıştığından dolayı bu kulluklarını Allah'a minnet edip "ben böyle, böyle kulluk yapıyorum" derler. Allah, ayet-i kerimede Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e buyurur; **"onlar iman ettiklerinden dolayı bunu sana minnet**

[2] Kenzu'l-Ummal, H. No: 70

ederler. Söyle onlara, Allah sizi hidayete, selamete erdirdiği için asıl siz Allah'a karşı minnet borçlusunuz."[3] Bir de sizin iman ettiğiniz için ayrıca şükredip hamd etmeniz gerekmez mi? Allah size hidayeti verip ikramda bulunmuş, siz de ona minnet ediyorsunuz öyle mi!

Evet, en büyük nankörlük imana karşı; yani Allah'ın sevgisine, Allah'ı sevmeye karşı yapılan nankörlüktür.

Bir kul, imanını ya da nankörlüğünü nasıl test etmelidir?

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz bir hadis-i şerifinde; *"kula teşekkür etmeyen Allah'a şükretmiş olmaz"*[4] buyurur. Biri bir kula, kulun sevgisine karşı nankörlük yapıyorsa bilsin ki rabbine karşı da nankördür. Kulun kendisine olan sevgisini yok sayıyor, ciddiye almıyor, hafife alıyorsa Allah'a karşı da nankördür. Kullar ona bir ikramda, iyilikte, güzellikte bulunduğunda onlara teşekkür etmiyorsa aynı şekilde Allah'a karşı da nankördür; çünkü onun gönlü, hali böyledir. Allah'ın kullarına teşekkür eden bir kulun da gönlü her daim Allah'a şükür ve hamd halindedir.

Bu yüzden bizim de sevgiye, bizi sevenlere karşı nankör olup olmadığımıza, sevgiyi ne kadar ciddiye alıp ona ne kadar kıymet, değer verdiğimize bakmamız gerekir.

Bir damladan deryayı anlamak lazımdır. Allah'a yapılacak şükür Allah'ın verdiği nimetin cinsiyle yapılır. Eğer Allah birine nimet olarak imanı, sevgiyi vermişse bu durumda yapılacak olan şükrün karşılığı iman ve sevmek olmalıdır. Allah, kullarını sonsuz bir sevgiyle sever; ama kul bunu

[3] Hucurat /17
[4] Tirmizi Birr 35; Ebu Davud Edeb 11

gönlündeki genişliği, sevgisi muhabbeti kadar tadar. Kulun da, Allah'ın tecelli ettiği bu sevgiyle Allah'a karşılık verip rabbini sevdiğini ispatlaması gerekir. Zaten imtihan da budur. Biri rabbinin onu sevdiğini, onun da rabbine olan sevgisini ispatlaması gerektiğini anlamadıysa nankör biridir. Allah da ayet-i kerimede "**Allah nankörleri sevmez"** buyurmuştur.

İnsanın rabbine olan sevgisinde kendini anlaması için basit bir şekilde kullara karşı olan tavrına bakması yeterlidir; yoksa kendi kendini kandırır. Sonra bu sevgi elle tutulur, gözle görülür bir şey olmadığı için "ben, Allah'ı seviyorum, Allah'ın sevgisine karşı nankörlük yapmıyorum" der. Zaten genel olarak baktığımızda herkesin böyle dediğini görürüz.

İnsanın başına ne geliyorsa kendi kendini kandırmasından dolayı gelir. Kişinin kendini kandırmaması için kullardan gelen sevgiye eksik mi yoksa fazla mı karşılık verdiğine bakıp kıyas yapması lazımdır; çünkü insan olabilmek için Allah'ı sevmek, Allah'a âşık olmak, onun aşkıyla, imanıyla diri olmak gerekir. Allah ayet-i kerimede iman etmeyenler için; **"onlar ölüdür, kördür, sağırdır, dilsizdir (kalpsizdir, gönülsüzdür)"**[5] buyurmuştur. Onlar neden böyledirler? -Allah'a iman etmedikleri için böyledirler.

Allah'ın aşkıyla, muhabbetiyle; yani imanla dirilmek gerekir. Birinin insan olup olmadığını, Allah'ın aşkıyla, muhabbetiyle diri olup olmadığını anlamak için bunu hem kendine, hem de karşısındakine sorması gerekir. Bu yüzden kendimize ve bunu gerçekten samimi bir şekilde öğrenmek isteyenlere soruyoruz; "sen hiç Allah'a âşık oldun mu, her şeyini Allah'a kurban edecek kadar kendini kandırmadan

[5] Nahl /21, Bakara /18

samimi ve ciddi bir şekilde ‘seni seviyorum ya rabbi’ dedin mi?” Bir kul eğer bu şekilde rabbine “seni seviyorum” derse “kulum, ben de seni seviyorum” diye rabbinden cevap alır.

Allah’ın sevdiği bir kulun kazanamadığı bir şey var mıdır? -Elbette ki yoktur. Aynı şekilde Allah’ın sevgisini kazanamayan birinin kazanabileceği bir şey var mıdır? -Yoktur, biri rabbinin sevgisini kazanmamışsa kazanabileceği bir şey olmaz. İnsan başka türlü sadece kendini kandırır. Oysaki Allah, insanı âbd olsun diye, kendisini sevsin diye yaratmıştır. Âbd olmak, iman etmek; sevmek demektir.

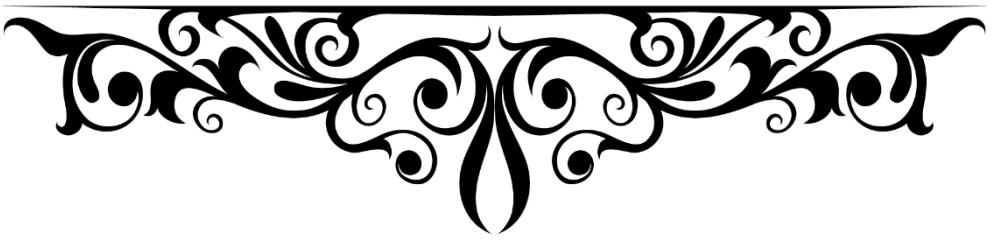
İnsanlar Allah’tan para isteyebilir. Siz para istemeyin, aşk isteyin, muhabbet isteyin, iman isteyin, Allah’a yakınlık isteyin, onun rızasını, dostluğunu isteyin. Herkes manevi büyüklüğüne göre Allah’tan istemelidir. Eğer Allah’tan hala para istiyorsak çocuklardan bir farkımız yok demektir.

Allah bizi onun aşkını, muhabbetini isteyen kullarından eylesin. Allah’a karşı nankör olanlardan eylemesin. Allah’ın ikram ettiği imanın bir nimet olduğunu bilen ve bunun şükrünü yapanlardan eylesin. Allah bizi imanla dirilen, tek derdi; Allah’ın rızası, dostluğu, aşkı ve muhabbeti olan kullarından eylesin. Allah bizi canıyla, malıyla her şeyiyle kurban olmuş kullarından eylesin.

Allah hepinizden razı olsun.

İHSAN 6

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyayi vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hep söylüyoruz; bu âlemde aşktan başka hiçbir şey yoktur. İster nefsani, ister mecazi, ister hakiki olsun, herkesin peşinde koştuğu bir aşk mutlaka vardır. Herkes bir aşkın peşinden koşar; çünkü bu hayatta aşktan başka bir şey yoktur. Herkes bir şeyleri sever ve hayatını o yolda harcayıp sarf eder. Bu aşk bazen dünyadır, bazen nefsin arzuları, istekleridir, bazen de bir mevki, bir makamdır; ama Hz. İnsan olmayı kabul edenler, bilenler Allah'ın aşkının peşindedir.

Allah ayet-i kerimede; **"ey nefsini, kendini (hayatını) harcayan kullarım! Allah'ın rahmetinden umudunuzu kesmeyin. Allah bütün günahları affeder"**[1] buyurur. Yani "dön, nereye kadar gitmişsen gitmiş ol; ama dön. Allah beni artık affetmez, kendimi, hayatımı yanlış yerde harcadım, iş işten geçti deme. Benim rahmetimden umudunu kesme. Ben, rahman ve rahimim[2], rahmeti zatıma yazdım,[3] tövbe ettim döndüm de. Böyle yaparsan seni rahmetimin içine aldığımı, rahmetimi görürsün" der Allah.

[1] Zumer /53
[2] Fatiha /3
[3] En'âm /12

Allah ayet-i kerimede; **"Kıyamet günü her topluluğu (cemaati) imamıyla beraber huzura alırız"**[4] buyurur. Allah'ın ne demek istediğini anlamak gerekir. "Her topluluğu imamıyla beraber huzura alırız" demek Allah ilk önce imamı hesaba çeker demektir. Eğer bir cemaatin imamı peygamberse o zaman Allah ilk önce peygamberi hesaba çeker.

Allah ayet-i kerimede Hz. İbrahim için; **"rabbi, İbrahim'i bir takım kelimelerle imtihana tabi tuttu, hepsinin gereğini yerine getirince 'seni insanlara imam kılacağım' (dedi)"**[5] buyurmuştur. Bu yüzden bütün peygamberler aynı zamanda imamdır.

İmam; önde olan demektir. Aynı zamanda imam "üm" kelimesinin harflerinden türetilmiştir. Üm kelimesi de; ana, anne demektir. Yani kendisine tabi olanları manevi olarak doğurmuş, anlamındadır. Ümmet de aynı şekilde bir anneden doğan çocuklar demektir.

Peygamberin anne olması demek; kendisiyle beraber olanlara anne gönüllü, anne şefkatli olmasıdır. Bunun ötesinde başka bir şey daha vardır; peygamberler kendisine tabi olanlarla birdir. Ana nasıl ki evlatlarını kendinden ayırmıyorsa gerektiğinde yemiyor yediriyor, içmiyor içiriyor, hatta gerektiğinde kendini tehlikeye atıyor, evladını koruyorsa imam da böyledir. Kimse böyle olmadan; yani Allah onu bir takım kelimelerle imtihana tabi tutmadan, o da bu imtihanları kazanmadan kimse imam olamaz. Yoksa öyle öne geçip namaz kıldırmakla imam olunmaz.

[4] İsra /71
[5] Bakara /124

Her ayetin mutlaka detayları, farklı farklı anlatımları, bir genel, bir de özel anlamı vardır. Her ayetin, derine doğru indikçe yedi farklı anlamı çıkar. Daha doğrusu ayetlerin her nefsin mertebesine göre farklı farklı anlamları vardır. Ben bir tanesini söyleyeyim.

Allah ayet-i kerimede Resulullah (s.a.v.) Efendimiz için; **"o sizden gaybın sırlarını gizlemez, söyler"**[6] buyurur. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz bunları söylüyorsa bilelim diye söylüyor; çünkü bilmedikçe iman etmemiz mümkün değildir. Bu yüzden Allah'ın ilk emri "oku" dur.[7] Önce okumak, bilmek gerekir. Bilirsek iman etme, anlama, gereğini yapma imkânımız olur. Bütün Mürşid-i kâmiller aynı zamanda imamdır, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in varisidir. Eğer Resulullah (s.a.v.) Efendimiz söylüyorsa bu durumda onun varisi olan Mürşid-i kâmiller de insanlar bilsin diye bunları söyler.

Evet, Allah'ın her cemaati, her topluluğu imamıyla birlikte huzura alacağını söyledik.

Allah her cemaati imamıyla beraber huzura alıyorsa önce imamı hesaba çeker. Hesaba çekerken imama bir de; "sen, rabbine imana davet ederken sana ne cevap verildi, kim sana ne cevap verdi" diye sorar. Allah ona bunu soruyorsa onun da cevap vermesi lazım. Allah, her bir peygambere; "sana ne cevap verildi"[8] diye sorduğu gibi aynı şekilde her bir peygamber varisine de bu soruyu sorar.

[6] Tekvîr /24
[7] Alak /1
[8] Mâide /109

İmamdan sonra hesaba çekilecek olanlar da Allah'a bu cevabı verecek; yani "davetini işittik, ona tabi olduk ve davetine hemen icabet ettik" diyecekler. Allah ayet-i kerimede; **"onlar derler ki: Allah'a davet eden bir münadi feryat edip bizi Allah'a davet ediyordu. Biz de onun davetine hemen icabet ettik"**[9] buyurur. İmama; "sana ne cevap verildi" diye sorulduğunda imam kendisine tabi olanların her birinin cevabını tek tek verecek, kim ne cevap vermişse onu söyleyecek; yani ona 100 kişi ya da 1000 kişi tabi olmuşsa bu durumda imam her biri için tek tek hesap verecek. Tabi imamla beraber olan kişinin de bu soruya cevap vermesi lazım; çünkü Allah "sana ne cevap verdi" diye sorduysa bu hesap o tabi olanları da ilgilendirir. O halde cemaattekilerin her biri hesaba çekilirken imamları da onlarla beraber hesaba çekilir; yani imamın hesabı daha ağırdır. Bu yüzden imam sadece önde namaz kılan değildir.

Mesela hesaba baktığımızda ne söyleyeceğimizi herkes bilir. Biz kardeşlerimize muamele ederken toptan muamele ediyor; "kapı açıktır, buyrun, hepiniz gelin, gelmek isteyen buyursun" diyoruz. Herkesin, imamların davetine icabetinin farklı olduğu gibi her imamın da kendine göre bir muamelesi vardır.

Şu anda yüzlerce, binlerce kişi bize tabi olmuş durumdadır, hatta cemaat halinde tabi olmuş olanlar da vardır. Hatırlayamadıklarım hariç Ankara'dan, Balıkesir'den, İzmir'den, Makedonya'dan bir cemaat, İstanbul'dan ve Azerbaycan'dan iki cemaat mürşitleriyle beraber toplu halde bize tabi olmuştur. Bunlar toptan cemaat halinde tabi

[9] Âli İmran/193

olanlardır. Artık sayıyı buna göre hesap etmek gerekir. Eğer biri gerçekten tabi olduysa, "sizinle beraber yürümeyi kabul ediyorum, size uyuyorum" dediyse artık hesabı beraber vereceğiz demektir.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz bir hadis-i şerifinde; *"ölmeden önce ölün"*[10] buyurmuştur. Gerçi âlimlerimiz bu hadisi açıklarken "hesaba çekilmeden evvel hesabınızı görün" demişlerdir; ama bu hadisin manası daha farklıdır. Çünkü Resulullah (s.a.v.) Efendimiz aynı şekilde; *"hesaba çekilmeden evvel kendinizi hesaba çekin"*[11] diye de buyurmuştur. Biz de herkes gibi kendimizi hesaba çekiyoruz. Hesaba çekerken sorumluluğumuzu biliyor, kendimizi öyle hesaba çekiyoruz. Bu hayali bir şey değildir. Manevi olarak gördüğümüz şey; bütün kardeşlerimizle beraber hem de her biriyle tek tek hesaba çekildiğimizdir; çünkü "sana ne cevap verildi" hesabını vermek gerekir.

Eğer biri gerçekten "la ilahe illallah" dediyse tek sefer "ya rabbi seni seviyorum" dediyse imanı önde günahı ise geridedir, sırtındadır. Onun günahı sırtındaysa aynı zamanda ona imamlık yaptığımız için bizim de sırtımızdadır. Günahı geride olduğu gibi imanı da; "ya rabbi! Seni seviyorum" demesi de önündedir. Onu manevi olarak sırtımıza alıp vuslat yolculuğunu yaparken önce imanını önümüze koyuyoruz. İmanına karşılık ona güveniyoruz. Kardeşlerimizin muhabbetlerini, "ya rabbi, seni seviyorum" demelerini, "lâ ilâhe illallah Muhammed'un resulullah" demelerini, şehadetlerini, "ya rabbi, seni seviyorum" derken gösterdikleri fedakârlıkları önümüze koyup ona öyle bakıyor, onun

[10] Ali el-Karî
[11] Tirmizî, Kıyame, 25

günahlarını da arkamıza alıyoruz. Yalnız arkamızda dağlar gibi günahları var bunu da söyleyeyim; ama o imanın "ya rabbi! Seni seviyorum" demenin nuru bu karanlığı görmemeye, yok etmeye yetiyor.

Ne diyoruz?

"Ya rabbi! İmanımız, sana olan muhabbetimiz bu, günahımız da şudur. Ben kabul ediyorum, bütün kardeşlerimin günahını da, imanını da kabul ediyorum, her şeyimizle huzurundayız, buyur" diyoruz. Hesabımız neyse bu şekilde kabul ediyoruz; ama baktığımızda görüyoruz ki hesap dağlar gibi ağırdır. Bu yüzden ısrarla; fırsat varken, hazır nefes alıyorken tövbe edin; yani "ya rabbi tövbe ettim, deyin" diyoruz. Zaten yine hata yapacağız, yine yanlış yapacağız, bari tövbe edip istiğfar edelim. Sırtımızda dağlar gibi günahlar olsa da tek sefer "ya rabbi, seni seviyorum" demenin nuru o günahların karanlığını aydınlatır, Allah günahlarımızı "ya rabbi, seni seviyorum" dememizin, imanımızın hatırına verir, affeder.

Bu yüzden ısrarla; "ya rabbi! Seni seviyorum. Sana iman ettim, ben senin yaratmış olduğun aciz, günahkâr, hatalı, kusurlu, bununla beraber zayıf ve bütünüyle sana muhtaç kulunum, sen de benim rahman ve rahim olan rabbimsin. Sen benim ğafur olan, gaffar olan, tevvab olan, afuvv olan, ehad olan, vahit olan rabbimsin, sen benim ilahımsın, mabudumsun. Ben sana sığınıyorum. Sen zaten benim ne kadar zayıf olduğumu biliyorsun. Şu kadar yanlış yaptım, günah işledim; ama şimdi tövbe ediyorum, sana sığınıyorum, beni mağfiret et" deyip boynumuzu Allah'ın huzurunda bükelim, diyorum. Hepsi bu kadar; yani hiç zor değildir.

Gönlümüzü Allah'a çevirip böyle söylediğimizde Allah günahımızı olmamış gibi siler; çünkü Allah öyle buyurmuştur.[12]

Bir de böyle söyleyip ayrıca rabbimize gidecek olan yola sırat-el mustakime girsek bu sefer Allah günahlarımızı affetmekle kalmaz aynı zamanda ayet-i kerimede; **"onların günahını sevaba çeviririm"**[13] buyurduğu üzere günahlarımızı da sevaba çevirir. Demek ki Allah, günahları bir de sevaba çeviriyormuş. Neden? -Kulu sırat-el mustakimde yürüsün, koşsun diye.

Evet, ayrı gayrımız yoktur. Allah'a yemin ederim ki biriz, hesabımız da birdir; yalnız bunu en üst perdeden söylüyorum. İster anlayalım, ister anlamayalım, bu böyledir.

Birbirimize yardım edelim. Allah ayet-i kerimede; **"hayırda birbirinize yardım edin, şerde, günahta, yanlışta yardım etmeyin. Birbirinizi eleştirmeyin"**[14] buyurur. Öyleleri var ki yardım etmek, destek olmak şöyle dursun bir de bizi eleştirir! Hâlbuki niye eleştiriyorsun, eleştirecek ne vardır! Zaten bizim derdimiz bize yeter, zaten günahımız sırtımızdadır. Neden sırtımıza bir taş da sen atıyorsun! Yani illa taş atacaksan bize taş atmak yerine bari sırtındaki o taşları döküp at!

Evet, birbirimize yardım edelim. Daha doğrusu bana yardım edin, yardımınıza, desteğinize ihtiyacımız var. Allah imamlara, davetlerinin hesabını soracağını söylemiştir. Yoksa önde yürümek, sadece; "ben sizin önünüzdeyim, haydi siz de

[12] Zumer /53
[13] Furkân /70
[14] Mâide /2

benim arkamdan gelin" demek değildir. İmam olmak, önde olmak; arkasındakilerin sorumluluğunu, yükünü almak, bu konuda bütün çabayı, gayreti sarf etmektir, yoksa sorumluluktan kaçılmış olunur. Bu yüzden ben söylemezsem ve arkadaşlar da anlamazsa olmaz, böyle yaparsam ben sorumluluğumu yerine getirmemiş olurum. Bunları söylüyorum ki sorumluluğun ne olduğunu bilelim, kardeşlerimiz de hesaplarının farkında olsunlar.

Mesela Fatiha'yı okurken; **İyyâke na'budu ve iyyâke nesta'in:**[15] "Biz sadece sana âbd oluyoruz ve sadece seni istiyoruz." **İhdinâs sırat-el mustakim:**[16] "Bizi sırat-el mustakime hidayet et" diyoruz. Bunu söylerken "beni" değil "bizi" "hepimizi beraber" diyoruz. Sadece kendimiz için isteyemeyiz, "ben" diyemeyiz, dersek bu okuduğumuz Fatiha olmaz, dolayısıyla kıldığımız namazımız da namaz olmaz.

Bir cemaatin biz demesi için önce önde olanın, imamın biz demesi gerekir. Bu durumda önce benim "biz" demem gerekir ki benimle beraber olanlar da "ben" demekten kurtulup "biz" diyebilsin. Kardeşlerimiz "ben" demeyi bırakıp "biz" dediğinde Allah da cemaati bir olarak kabul eder ve cemaate toptan muamelede bulunur, o cemaattekilere farklı muamele yapmaz, bir olarak muamele yapar.

Eğer Allah onları imamlarıyla beraber huzura alıyorsa muamele birdir, tek muameledir. Onları birbirinden ayırmaz, aynı yere gönderir. Eğer Allah cemaati aynı yere gönderiyorsa bu durumda kardeşin güzel bir şey yaptığında sana yardım etmiş olur, kardeşin ilerlediğinde sen de onunla beraber

[15] Fatiha /5
[16] Fatiha /6

ilerlemiş olursun. Onun kazanması senin kazanman, onun kaybetmesi de senin kaybetmen olur; çünkü cemaatte birlik vardır.

Evet, elbette ki çoğunuz ne demek istediğimi anladınız, anlamayanlar da, yolu yürüdükçe, manevi olarak büyüdükçe, ilerledikçe anlar inşallah.

Herkesin hesabı kendisine aittir; ama bir de toptan hesap görülür. Mesela Resulullah (s.a.v.) Efendimiz sahabeyi bir işe veya savaşa davet edince sahabe; "ben gelmiyorum, şimdi müsait değilim" diyebilir miydi? -Elbette ki diyemezdi, deseydi münafık olurdu, hem de Allah ona "münafık" derdi. Böylelikle imanını ve ahiretini ebedi olarak da kaybederdi. Yani Allah muameleyi toptan yaptığında "ben, bence, bana göre" diyemezsin, dersen kaybetmiş olursun.

Bununla ilgili ayet söyleyeyim maksat tam olarak anlaşılmış olsun.

Allah ayet-i kerimede; **"o ağacın altında sana biat edenlerden Allah razı oldu"**[17] ve **"Bedir Savaşı'na katılanlardan Allah razı oldu"** buyurur. Allah razı olurken aralarından birkaç kişiden değil, orda bulunan bin beş yüz kişinin hepsinden razı oldu. Ancak Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'le beraber gitmeyenlere bunu ikram etmedi. Oradakilerin hepsinin hali ayrı ayrı, farklı farklıydı; ama Allah; **"onların gönlündekini bildiği için onlardan razı oldu"**[18] buyurmuştur. Onlar biat ederken ölümüne biat ettiler; çünkü bu bir gönül meselesi, gönül birliği meselesidir.

[17] Fetih /18
[18] Fetih /18

Son olarak bir şey daha söyleyeyim; Hesap daha bitmemiştir, herkesin hesabı önündedir ve herkes kendi hesabını görür. Aynı şekilde ben de kendi hesabımı görüyorum. Yeminle söylüyorum, hesabıma bakarken söylediğim tek kelime vardır; "eyvah"! Başka bir kelime söyleyemiyorum. Sadece "eyvah" deyip feryat ediyorum.

Bu yüzden; yardıma, desteğe ihtiyacımız var. Birbirimize yardım edelim, birbirimize muhabbet olalım, iman olalım, aşk olalım, hayır olalım, ikram olalım, birbirimize cehennem değil, azap değil, bela değil, musibet değil, sıkıntı değil cennet olalım, birbirimizin sıkıntısını gidermeye çalışalım. Bir engel varsa onu hem kendimizin, hem de birbirimizin önünden kaldırmaya çalışalım, öyle ki yürüyelim, yürüyebilelim.

Mesela; umreye giderken her sene kardeşlerimizi beraber götürmeye çalışıyoruz. Bir dahaki sefere yine öyle yapacağız inşallah. Hepiniz biliyorsunuz ki geçen sefer altmış kişiye yakın kişinin; yani umreye gelenlerin neredeyse yarısının parasını biz ödedik. Kardeşlerimiz biliyor, paramız olmadığı için borç aldık, umre paralarını bu şekilde ödedik. Acaba kardeşlerimizin umre paralarını neden biz ödüyoruz diye herkesin durup düşünmesi gerekir. Peki, neden ödedik? -Tabi ki Allah için, kardeşlerimiz iman kazansın diye ödedik.

Yük bizim sırtımızda değilse o halde bu derdimiz nedir! Daha bir önceki umrenin borcu bitmeden bir daha borç edip kardeşlerimizi umreye götürdük ki orada "Allah" desinler, "ya rabbi, senin için canımı veririm" desinler, öyle ki imanları önlerinde olsun. Böyle yaparak aslında kendi hesabımızı veriyoruz; çünkü bir olunca hesap hepimizin hesabı olur.

Evet, baş gözüyle bakınca anlaşılmaz, akılla anlamaya çalışırsak bunu anlamayız. Bu yüzden imanımızla bakmamız, artık tanışmamız gerekir; çünkü birbirimizle ne kadar tanışırsak birbirimizi o kadar anlarız.

Bütün mesele elimizden geleni yapmaktır. Tevhit, vahdet bir demektir. İnsan gönül itibariyle tevhitte olmadan "lâ ilâhe illallah" demiş olmaz. "Lâ ilâhe illallah" diyebilmek için kulun, Allah'ın nazarıyla nazar etmesi gerekir. Allah, kullarını bir ve beraber görmek ister; yani bir konuda emir verdiğinde "sen böyle yap" demez "siz böyle yapın" der, bir kişiye hitap etmez, herkese birden hitap eder. Bunları söylememin sebebi; bakışımızın doğru olması, birliğe, tevhide göre olması için, bir olduğumuzu bilmemiz içindir.

Unutmamamız gerekir ki birine yardım ettiğimizde kendimize yardım etmiş oluruz. Biri kazanınca onunla beraber biz kazanmış, kaybedince onunla beraber biz de kaybetmiş oluruz.

Allah ısrarla "birbirinizi çekiştirmeyin, su-i zanda bulunmayın, dedikodu yapmayın, iftira atmayın, gıybet etmeyin, fitne çıkarmayın, fitne adam öldürmekten daha beterdir, mü'minler kardeştir, kardeşlerinizin arasını bulun, birbirinizi sevin"[19] buyurur. Bu yüzden arayı bulmak, birliği, beraberliği, tevhidi sağlamak gerekir. Allah'ın isteği budur. Yoksa sadece hayal kurmuş oluruz. Oysaki din, iman, kulluk hayal değildir, gerçektir, haktır.

Bir anne hamile kalırken ana rahmine düşen yüzlerce, binlerce sperm, beşer olma yarışındadır. İstisna haricinde

[19] Hucurat /12, Bakara /191, Hucurat /10

kapı o binlerce spermden bir tanesine açılır ve o bir tanesi içeri girip insan olarak doğmaya hak kazanır. Gerisi artık hiçbir mana ifade etmez; çünkü çöpe gitmiştir.

Ana rahminde yarışı kazanıp beşer olarak dünyaya geldin, bir tek sen kazandın; ama yarış devam ediyor. Bu yüzden Allah ayet-i kerimede; **"genişliği yer ile gök kadar olan cennete koşun"**[20] buyurur. Koş değil, koşun; yani beraber koşmak gerekir. Ayrıca **"hep beraber Allah'ın ipine sarılın"**[21] **"hepiniz Allah'a firar edin"**[22] buyurur. Demek ki yolculuk devam ediyormuş. Bu yüzden koşmaya, firar etmeye devam edeceğiz inşallah.

"Ben kimsenin hakkını yememişim, yanlış da yapmamışım, cennete giderim" demekle kimse cennete gitmez. Sen böyle gidersen cennetin kokusunu bile alamazsın. Cennete gidebilmen için cennete koşman, varman gerekir. Bu bir yolculuktur, bu yüzden sırat-el mustakimde bu yolculuğu yapman lazım. Evet, yarış devam ediyor; ama bu seferki yarış daha farklıdır. Ya birbirimize tutunur, hep beraber koşar, birbirimize destek oluruz ya da hep beraber yarışı kaybederiz.

Allah ayet-i kerimede; **"insanların çoğuna uyarsan seni Allah'ın yolundan saptırırlar." "İnsanların çoğu akletmez, çoğu iman etmez, çoğu şükretmez"**[23] buyurur. Dolayısıyla insanların çoğuna uyarsan küfre, şirke, batıla düşer ve kaybedersin. Bu, çoğunluğa uyma meselesi değil; hakka uyma

[20] Âli İmran/133, Hadîd /21
[21] Âli İmran/103
[22] Zâriyât /50
[23] Ankebût /63, Ra'd /1, Mu'min /59, Mu'min /61

meselesidir. Bunu Allah söylüyor. Demek ki çoğunluk iman etmiyormuş, cehenneme gidiyormuş.

Cennete varman için koşman lazım; ama tek başına koşamazsın, Allah ayette; "Allah'ın ipine beraber sarılın" buyuruyorsa bu durumda beraber sarılman gerekir. Beraber sarılın ki birbirinize yardım edebilesiniz. Yoksa bu öyle kuru kuruya bir sarılmak değildir.

İp; Allah'ın kitabı, Kur'an'dır, sırat-el mustakimdir, Allah'ın peygamberidir aynı şekilde peygamber varisleridir. Mürşid-i kâmil, o ipin kendisidir, ona tutunman lazım; yani Allah "ipime tutunun" derken "orada birbirinize yardım edin" demiş, bu yüzden ayet-i kerimede; "birbirinize hayırda yardım edin, şerde yardım etmeyin"[24] buyurmuş, "önde yürüyün" demiştir.

Hayır; bizi Allah'a, cennete yaklaştırandır. Önde yürüyenler de; sabikun, mukkarebun olanlardır, hayırda yarışanlardır;[25] çünkü önde gidenler aynı zamanda peşinden gelenleri de çekip onlara yardım eder.

Biz de bütün kardeşlerimizin önde yürümesini istiyoruz. Birbiriyle uğraşanlardan değil; yarışanlardan, öndekilerden, mukarrabûnlardan, Allah'a yakın olanlardan olmasını istiyoruz. Eğer hesabı beraber vereceksek hesabımız bize yakışır olsun. Birbirimize karşı mahcup olmayalım.

Allah hepimizi önde yürüyenlerden, sabikunlardan eylesin. Hesabı hep birlikte, onun istediği gibi verenlerden, davete icabet edenlerden eylesin. İşi cemaat halinde, bir ve

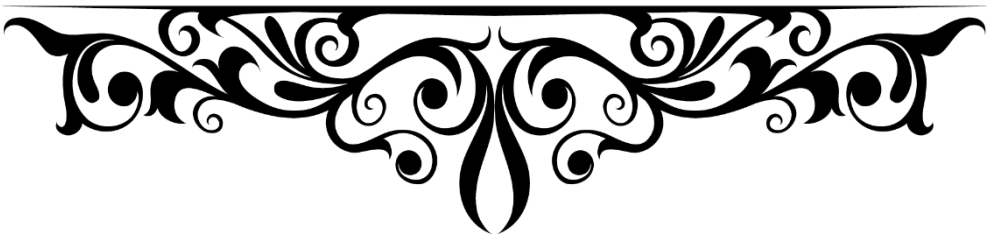
[24] Maide /2
[25] Vâkıa /10-11

beraber olarak yapıp “ben” demeyenlerden “biz” diyenlerden eylesin. Allah bizi cehennem çöpüne gidenlerden değil hep beraber cennete koşanlardan ve yarışı kazananlardan eylesin. Allah bizi onun rızasını, dostluğunu, yakınlığını, cemalini kazananlardan eylesin.

Allah hepinizden razı olsun.

İHSAN 7

EUZUBİLLAHİMİNEŞŞEYTANİRRACİM
BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdulillahi rabbil âlemin esselatu vesselamu aleyke ya seyyidel evveline vel ahirin ve ila cemiil enbiyayi vel murselin ve ila cemiil evliyayi vel hamdulillahi rabbil âlemin.

Hikâyeye göre imamın biri bir köye gitmiş; köylüler de imamı kovma derdindeymiş. Cuma günü hutbe zamanında; "hocam bize ne anlatacaksın" demişler. İmam da; "neyi sorarsanız sorun onu anlatacağım" demiş. Cemaattekiler de imamın gitmesini istediğinden onu zor duruma sokmak için "hepimiz Hz. Âdem'e kadar olan bölümü biliyoruz. Ondan sonrasını biliyorsan anlat, yoksa köyümüzden git" demişler. Zavallı hoca bilmediği için gitmiş tabi. Evet, bizim için sorunun ne olduğu fark etmez, ister öncesini, ister sonrasını sorun, hepsini anlatırız. Bu yüzden; "ne isterseniz sorun, cevabı olmayan hiçbir soru yoktur" diyoruz.

Geçen gün kanalları karıştırırken âlimlerimizin konuştuğu bir program gördüm. Durum çok vahimdir, zaten bundan dolayı böyle feryat ediyoruz. Mesela programda; "kim namazı terk ederse öldürülür, namazı terk edenin katli vaciptir" diyorlardı. Tabi, bunu kendi kafalarına göre söylemiyorlardı, önceki âlimlerin söylediğini naklediyorlardı. "Üç mezhebe göre namazı terk edenin katli vaciptir. Şafii, Hambeli, Maliki mezhebine göre biri üç gün namaz kılmazsa öldürülür. Hanefi mezhebine göre ise ölünceye kadar

hapsedilir. Mezhep imamlarımız böyle içtihat etmişlerdir" diyorlardı. Peki, Allah böyle söylüyor mu, peygamber böyle söylemiş mi, peygamberin böyle bir uygulaması var mı? -Yok. Peki, kim bunları söylüyor? -Sadece âlimlerimiz, mezhep imamlarımız böyle söylüyor.

Başka ne söylüyorlar?

Kim dinden dönerse öldürülür, hatta cenaze namazı kılınmaz, naaşı çöplüğe atılır. Bu da dört mezhebe göre böyledir. Peki, doğru mudur? -Tabi ki değildir. Allah böyle mi söylemiştir? -Hayır.

Allah ayet-i kerimede; **"kim dininden istidat eder, dönerse ve o hal üzere ölürse cezası ebedi cehennemdir"**[1] buyurmuştur. O hal üzere ölürse ne demektir? -"Onu kendi haline bırakın, ona karışmayın, nerden biliyorsunuz belki iman eder" demektir. Hatta âlimlerden biri üstüne üstlük; "biri dinden dönüp kâfir olsa sonra vazgeçip tövbe etse bile olmaz, hükmü uygulamak lazım, tövbe etse bile onu öldüreceksin" demiştir.

Bayanlar için de hüküm vermişlerdir. Mesela; "kaşını alan veya aldıran kadınlara Allah lanet etmiştir." Aynı şekilde "saçını boyalayanlara Allah lanet etmiştir" demişlerdir. Siyaha boyarlarsa zaten hiç kurtuluşları yoktur, bu onlara göre en büyük lanettir. Kim söylemiş? -Âlimlerimiz. Âlimlerimiz derken mezhep imamlarımız.

Âlimlerimiz kadınlar hakkında başka ne demişlerdir?

[1] Bakara /217

“Kadınları dövmek lazım, dövmek onlara yapılmış bir ikramdır” demişlerdir. Hatta bir tanesi kadının neden dövülmesi gerektiğinin sebeplerini de saymıştır. “Bu bütün âlimlerimizin içtihadıdır, kadınların mutlaka dövülmesi gerekir. Kadınlar üç şey için dövülür; ya emre itaat etmediği için, ya daha önce evde dayağa alıştığı için, ya da daha güzel yapması için dövülür. Dövmek onlara bir ikramdır, mutlaka dövülmelidirler” demiştir. Bu hükmü verirken hiç Resulullah (s.a.v.) Efendimiz kadınları dövmüş mü, böyle bir durumda o nasıl bir muamelede bulunmuş diye bakmamıştır.

Bunları neden söylüyorum?

Dinimizi yanlış bir şekilde değil doğru bir şekilde öğrenelim diye söylüyorum. Âlimlerimizin anlattıkları din değildir, islam değildir, Allah’ın dini değildir, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz’in sahabesiyle yaşadığı din değildir. Bu, Kur’an’ın dini değildir.

Bunların yapılmasında, bunların söylenmesinde işin başında mutlaka iblis vardır, amacı dini tahrif etmektir. Zaten iblis, hükümleri değiştirip Allah’ın söylemediğini söyleterek dini tahrif eder.

Âlimlerimizin söylediği ama ayetlerde olmayan hükümleri anlamaya devam edelim. Öyle ki dinimizi başkalarından değil Allah’tan öğrenmiş olalım. Mesela; “kadın olsun, erkek olsun kim zina ederse taşlanır, recm edilir, taşlanarak öldürülür” demişlerdir. Yine dört mezhebe göre bu böyledir. Peki, Kur’an’da böyle bir hüküm var mıdır? -Yok.

Bir de bunları kabul edenlere senin söylediğin hükümler Kur'an'da yoktur, dediğimizde; "varsın olmasın imamlarımız böyle söylemiş ya Kur'an'da olmasa da onların söylediği doğrudur" diyorlar. Hatta biri çıkıp "recmle ilgili bir ayet vardı; ama sonra Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'e unutturuldu. Bu yüzden recm cezası Kur'an'da olmasa da uygulanması gerekir" diyor. Hâşâ!

Bu, Allah'ın kitabını kabul etmemektir. Böyle söyleyenlerin Allah'ın kitabından, resulünden haberi yoktur. Bu, insanları sadece imandan, İslam'dan, Kur'an'dan, Allah'tan uzaklaştırmaktır. Böyle olur mu! Bu dinin kitabı hangi kitaptır, bu dinin peygamberi hangi peygamberdir! Siz bunu kendi kendinize ürettiniz. "Âlimlerimiz böyle söyledi" diyerek Allah'ın, resulünün sözünü yok saydınız.

Evet, aynı şekilde "kim dövme yaparsa Allah'ın laneti onun üzerinedir" demişlerdir. Yani onlara göre Allah dövme yapanları lanetlemiştir. Lanetlenmek, cehennemlik olmak demektir. Biri lanetlendiyse onun işi bitmiştir. Mesela; Allah'ın laneti iblisin üzerinedir, hepimiz iblisin cehennemlik olduğunu biliyoruz. Eğer biri Allah'ın lanetinin dövme yapanların üzerine olduğunu söylüyorsa bu durumda ona göre o dövme yapan kişi ebedi olarak cehenneme gidecek, demektir! Yani biri dövme yaptıysa ne olacak, ne var bunda! O kişi kendine eziyet ederek yanlış yapmıştır bu ayrı bir şeydir. Zaten "dövme yapmak güzel bir şey değildir" deseler sorun olmazdı; ama Allah lanet etti demek ne demektir, illa böyle mi demen gerekir. Sen Allah adına mı hüküm veriyorsun!

Bunlar yetmiyormuş gibi bir de; “kim sakalını jilet kullanarak tıraş ederse lanetlenmiştir” diyorlar. Yani makinayla alırsa bir şey olmaz; ama jilet kullanırsa Allah onu lanetler, diyorlar. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz’in de sakalı vardır, bu durumda onlara göre Resulullah (s.a.v.) Efendimiz de makineyle tıraş olursa lanetlenmez; ama jilet kullanırsa lanetlenir öyle mi! Bir de konuşanlar koca koca âlimler, sözde ümmete dinlerini öğretiyorlar.

Evet, böyle yapmak dini öğretmek değil, dinden uzaklaştırmaktır. Allah’ın dininin yerine başka şeyler koyup din diye takdim etmektir. Bunu ancak iblis yapar. Yaparken de birilerine yaptırır. Kime yaptırır? -Tabi ki cahillere yaptırır. Bunu gerçek bir âlime yaptıramaz; çünkü Allah, âlimleri anlatırken; **“ancak Allah’ın âlim kulları Allah’tan layıkıyla haşyet duyar”**[2] buyurmuştur. Allah’tan haşyet duyanlar Allah adına konuşurken sadece Allah’ın söylediğini söyler, onun dışında bir şey söyleyemezler. Allah’ın resulü Allah’ın vahyini, emrini nasıl uygulamışsa öyle anlatırlar, kafalarına göre anlatmazlar. Yani Kur’an’ı, Allah’ın resulüne göre anlar ve anlatırlar. Kendilerinden bir şey ilave etmezler. Kendi nefsinden konuşan birinin sözünü alıp nakletmez, nakletmeye cesaret edemezler.

Allah adına konuştuğunu iddia edenlere sormak lazım; “sen ‘Allah böyle söyledi’ diyorsun, peki, bu konu hakkında ayet var mıdır? Senin bu söylediklerin ayette yoksa o halde sen yalan söylüyorsun, Allah’a iftira atıyorsun. ‘Allah onları lanetlemiş, gazap etmiş, onların cezası ölümdür’ diyerek

[2] Fatır /28

kendine din üretmişsin ve ürettiğin bu din Allah'ın dini değildir" demek lazım.

Söylemiştim, Allah bizden canımızı istiyor, canımızı. Allah ayet-i kerimede; **"Allah mü'minlerden cennet karşılığında mallarını ve canlarını satın almıştır"**[3] buyurur. Allah ölçüyü koymuştur; cenneti satın almak istiyorsan malını ve canını vermen gerekir. Yoksa cennet öyle ucuz değildir.

"İşte kaşımızı almadık, saçımızı boyamadık, tırnaklarımıza boya sürmedik" veya "sakalımızı jiletle tıraş etmedik, sakalımız, cübbemiz var, namazımızı da kılıyoruz" demekle kimse kurtulamaz. Bir kere senin kıldığın namaz namaz değildir; çünkü sende merhamet yok! Bir de utanmadan "böyle yapanları öldüreceğiz, onların cenaze namazı kılınmadığı için cenazelerini alıp bir de çöplüğe atacağız" diyorsun. Neden? -Üç gün namaz kılmamış, diye. Sen ne kadar vicdansız, ne kadar merhametsizsin öyle!

Böyleleri insanlıktan nasibini almamıştır, bunlar nasıl âlim olur! Oysaki Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in dönemine baktığımızda zaten on sene boyunca namaz yoktu, oruç yoktu, hac yoktu, zekât yoktu. Allah sadece imanı anlattı. Peki, bu zaman zarfında sahabeler arasında hiç namaz kılmadan, zekât vermeden vefat edenlerin hali ne olacak?

Evet, dinimizi Allah'ın kitabından, resulünden, Allah'ın resulünün Allah'ın kitabını uygulamasından öğrenmemiz lazım. Eğer biri insan olamadıysa Müslüman olmaz, önce insan olmak lazım. İnsan kendine tanıdığı hakkı karşısındaki insana da tanıyandır. Zaten Müslüman da budur. Resulullah

[3] Tevbe /11

(s.a.v.) efendimiz; *"kim kendisi için istediğini kardeşi için de istemezse Müslüman olmaz.*[4] *Müslüman, insanların ellinden ve dilinden emin olduğu kimsedir."*[5] Mü'min zaten elinden, dilinden emin olunandır. Bir de *"insanların kendisinden fayda umduğu kimsedir"*[6] buyurmuştur. Mü'min, insanların dara düştüğünde sığındığı, yardımını beklediği, umduğu kimsedir.

İnsanın düşünmesi lazım, üç gün namaz kılmayanların üç mezhebe göre öldürülmesi, Hanefi mezhebine göre ölünceye kadar hapsedilmesi gerekiyorsa o halde bunu uyguladığımızda sağlam kimse kalmaz. Her aileden iki üç kişi gider, böyle eksiksiz namaz kılan kaç kişi vardır ki!

Biri çıkıp; "mezhepler böyle söylemiş kabul etmek lazım" diyebilir. Evet, mezhepler de, mezheplerin babası da söylese o anlattıklarını yine kabul etmiyoruz. Böyle şey mi olur! Ortada Allah'ın kitabı, peygamberi vardır. Bizim mezhebimiz Kur'an'dır, imandır, mezhebimiz Allah'ın resulüdür, Allah'ın resulünün sahabesiyle gittiği yoldur. Mezhebimiz aşktır, muhabbettir, Allah'ı sevmektir, Allah için sevmektir. Bu yüzden Allah'ın emrettiği Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'in de yaptığı şeyler dışında hiçbir şeyi kim söylerse söylesin asla kabul etmiyor, "bu doğrudur" demiyoruz, dememiz gerekir.

Mezhep din değildir. Öyle olmuş ki mezhepler böyle söylemiş diye bazıları artık Allah'ın söylediğini kabul etmiyor. Böyle bir şey olabilir mi! Âlim o anki, durum icabı kendine göre içtihat edip; "bu böyle olabilir, bence böyle olsa daha

[4] Buhârî, İmân 7; Müslim, İmân 71, 72; Tirmizî, Kıyâme 59; Nesâî, İmân, 19, 33.
[5] Buhârî, Îmân 4, 5, Rikak 26; Müslim, Îmân 64, 65. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 2; Tirimizî, Kıyâmet 52, Îmân 12; Nesâî, Îmân 8, 9, 11
[6] Tirmizi, İman, 12; Nesai, İman, 8

doğru olur" demiştir. Hal böyleyken onların her söylediğine kesin doğrudur mantığıyla yaklaşmak yanlıştır. Peki, onlar birbirine itiraz etmiş mi? -Tabi ki, etmişler. Birbirlerine itiraz etmeseler zaten başka mezhep çıkmazdı. Hiç biri ötekine uymamış, hepsi birbirine itiraz etmiştir.

Evet, biz de itiraz edeceğiz, herkes itiraz etmelidir. Allah'ın kitabına uymayan hiçbir hükmü kabul etmiyoruz. Hatta öyle yanlış içtihatları var ki insan söylemeye utanıyor; ama mezhep imamı olduğundan fitne için şeytana kapıyı açmak istemiyoruz. Mesela bu içtihatlardan bir tanesini söyleyeyim; Arapçada şarap içilen şey demektir. "Şerebe" kökünden gelir ve içti manasındadır. Allah şerebe derken sarhoş eden içkiyi kasteder. Bizim mezhep imamımız da "Allah burada şarap demiştir, öyleyse haram olan içki şaraptır, diğerleri haram değildir, diğerlerinden emin değiliz" diye içtihatta bulunmuştur. Yani rakı içsek bir şey olmaz mı! Böyle söylenerek içki içilmesine kapı açılmış olunuyor.

Şimdi biz de; "imamımız şarabın haram olduğunu söylemiş, öyleyse diğerlerini içelim" dersek bu doğru olur mu! Böyle bir şey olmaz. Allah; "kulum ben sana akıl verdim. Sana sarhoşken namaza yaklaşma[7] demedim mi, bak bunların hepsi sarhoş ediyor, şimdi şarapla diğer içkiler arasında ne fark var" diye sorsa "imamımız böyle söyledi" mi diyeceğiz. O zaman da Allah bize; "senin rabbin imamın mıdır, yoksa ben miyim" demez mi!

Bir de bu içtihadı hangi mezhebin imamı vermiş biliyor musunuz? -Hanefi mezhebinin imamı, İmam-ı Azam. İmam-ı Azam bir de; azametli imam, en öndeki imam demektir. Şimdi

[7] Nisa /43

o yanlış yaptı diye biz de yanlışını kabul edip “tamam” mı diyecek “o yanlış yapmaz” mı diyeceğiz. Herkes yanlış yapar, sadece Allah yanlış yapmaz. Mezhep imamlarının hepsi kuldur, beşerdir yanlış yaparlar, zaten yapmışlardır da.

Bu yüzden dinimizi Allah’ın kitabından, resulünden öğrenmemiz lazım, başka da çaremiz yoktur. Mezhebi öyle din zannetmek doğru değildir. Din zannedip onların her söylediğini uygularsak önümüze geleni asıp kesmemiz lazım, sonra da ortalık kan gölüne döner.

Evet, bütün kardeşlerimiz mutlaka Allah’ın kitabını okumalıdır. Anlamak için okumalıdır, anlamadan okumak olmaz, Bütün kardeşlerimiz mutlaka Resulullah (s.a.v.) Efendimiz’in hadislerini okumaya çalışmalı veya dinlemelidir. Televizyonumuzda her gün üç sefer; hem Arapça, hem Türkçe, hem de Türkçe- Arapça Kur’an-ı Kerim yayınlanıyor. Ayrıca bir de hadisler veriliyor, bu yüzden bu programları izleyip Allah’ın, resulünün ne söylediğini, rabbimizin bizden ne istediğini anlamamız gerekir.

Allah’ın bizden ne istediğini anlarsak; rabbimizin bizi imana, kendisine, kulluğa, âbd olmaya, onu sevmeye, onun için insanları sevmeye, insanlara yardım etmeye, insan olmaya, kardeş olmaya, bir ve beraber olmaya, birbirine hayır olmaya, ikram etmeye, hidayet olmaya, birbirini sevmeye, güzel yapmaya, güzellik yapmaya, ikram etmeye, infak etmeye, zekât vermeye, sadaka vermeye, düşküne, yoksula, yolda kalmışa, özgürlüğünü kaybetmiş olanlara, hapistekilere yardım etmeye davet ettiğini anlarız. Allah’ın bize sadece “güzel yap, yardım et kazan, Hz. İnsan ol” dediğini biliriz.

Ne buyurdu Resulullah (s.a.v.) Efendimiz; *"sevmeyen ve sevilmeyende hayır yoktur. En hayırlınız seven ve sevilendir."* Sevmek için gönül kazanmak lazım kırmak değil. Yardım etmek, insanların sıkıntısını almaya çalışmak lazım. Böyle olursak Allah'ın rahmetini, sevgisini, yakınlığını hak ederiz.

Evet, mezheplerle, imamlarla ilgili bu sohbeti siz de televizyonda hocaların böyle söylediğini gördüğünüzde şaşırmayın "bunlar acaba neden böyle söylüyor, doğru mu söylüyorlar" demeyin diye yaptım. Zaten hocaların her biri mezhep imamlarına göre konuşuyor. Hem de bu mezheplere hak mezhep diyorlar. Tabi ki bu mezhepler hak mezheptir; ama her söylediklerini, yanlış hüküm verdikleri yeri de kabul edeceğiz diye bir şey yoktur.

Dünya da Allah'ındır, ahiret de Allah'ındır.[8] Hepimiz yeryüzünde Allah'ın misafirleriyiz. Misafir ev sahibine karşı, rabbine karşı edepli olmalıdır. Diğer kullar da, diğer mahlûkatlar da Allah'ın misafiridir. Bu yüzden diğer misafirlere karşı da edepli olmak lazım, yoksa ev sahibini kızdırmış, küstürmüş, gazap ettirmiş oluruz. Bize düşen; Allah'ın bize ikram ettiğini yemek, içmek, insanlara ikram etmek, bir de şükretmektir.

Nasıl ki Kâbe'deyken dili, ırkı, rengi ne olursa olsun herkesle birlikte secde ediyor, tavaf ediyorsak, orada birbirimize kızmıyor, kardeş olduğumuzu biliyor, Allah'ın evindeyiz diye birbirimize hürmet ediyorsak memleketimize geldiğimizde de aynı hali devam ettirmemiz gerekir; çünkü

[8] Necm /25

Allah Kâbe'de bize aynı zamanda kardeşliği, misafirlere nasıl davranılması gerektiğini öğretir.

Bir de Kâbe'ye gidenler bilir, orda herkes rabbine dönmüş bir vaziyettedir. Herkes rabbini dert edinmiş, gönlünü gözünü rabbine çevirmiş ve gözyaşları içinde boyun bükmüştür. Oraya gidenler mutlaka bu hali yaşar, kendi acizyeti için, kulluğu için gözyaşı döküp Allah'tan af ve mağfiret ister.

Aynı şekilde mescitler, Allah'a secde edilen yerler de Allah'ın evidir, Kâbe'nin birer şubesidir. Bu yüzden Kâbe'de yaşananların mescitte de yaşanması, orada tadılanların mescitte de tadılması gerekir. Tadılmıyorsa orası mescit olmamış, Allah'ın evi olmamış, demektir.

Devamlı söylüyoruz; bir gözden Allah için yaş akmıyorsa eğer kör olsun daha iyidir. Gözyaşı rahmetten, merhametten, rabbimize karşı takvadan, rabbimizi ciddiye almamızdan, günahımızdan, yanlışımızdan, eksiğimizden, Allah'a karşı kulluğumuzu yapamadığımızdan ya da aşktan, muhabbetten akar. Gözden yaş akmadan olur mu hiç! Yaşarmayan göz kör olsun daha iyidir.

Allah ayet-i kerimede; **"gülüyorsunuz da ağlamıyorsunuz"**[9] buyurur. Bu ağlanacak halinize gülüyorsunuz demektir. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz seccadeyi ıslatacak kadar ağlıyordu, sahabelerin hepsi de böyle feryat halindeydi. Bir de "erkekler ağlamaz" derler. Asıl kalbi taşlaşmış olanlar ağlamaz, gözyaşı dökemez. Nasıl ki biri ağladığında gönlümüzdeki rahmet dalgalanıyorsa aynı şekilde

[9] Necm /60

kul günahından, eksiğinden, yanlışından, kulluk yapamadığından ya da Allah'ı sevdiğinden dolayı ağlayınca Allah'ın rahmet deryası dalgalanır, yoksa dalgalanmaz.

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz bir hadis-i şerifinde; *"cehennem, Kıyamet günü kıyamet yerindekilerini sarar sonra çember yavaş yavaş daralır, daraldıkça insanlar birbirine girmeye başlar ve sıkışır. Cehennem de kükremeye devam edip çemberini daraltırken ben ümmetimin Allah için, Allah'ı sevdiğinden dolayı veya kulluk yapamadığından dolayı döktüğü gözyaşlarını alır, kıyamet yerinde insanların üstüne savurur, serperim, cehennem ateşi de durur"* buyurmuştur.

Allah için dökülen gözyaşı cehennemi durdurur, cehennem ateşi o gözyaşından ileri geçemez. Bir kul, Allah için iki damla gözyaşı dökse bile her ne kadar görünen iki damla olsa da manevi olarak o iki damla diye görünmez. O iki damla Kıyamet günü sanki bir nehir gibi akar ve cehenneme, ateşe, Allah'ın gazabına mani olur.

Kul kendi üzerinden rabbini tanımalı, anlamalıdır. Mesela evladımızın veya bir yakınımızın bir yanlış yapıp bizi kızdırdığını farz edelim. Biz de ona kızsak sonra o gelip önümüzde diz çökse ve ağlayıp "beni affet" dese onu affeder miyiz? -Affederiz; ama öylece soğuk bir şekilde durup hiçbir şey yapmadan "beni affet" derse onu affetmeyiz. İşte, gözyaşı böyle kıymetli, böyle değerlidir. Bu yüzden Resulullah (s.a.v.) Efendimiz; *"yaşarmayan gözden, ürpermeyen kalpten hayır gelmez"* buyurmuştur. Evet, kalbin ürpermesi lazım, yoksa kalp taşlaşmıştır.

Unutmamamız gereken bir şey vardır; hiç kimse ibadetiyle cennete gidemez. Bununla ilgili olarak bir hadis

anlatayım; Resulullah (s.a.v.) Efendimiz *"hiç kimse ameliyle cennete gidemez"* buyurur. Bunun üzerine sahabeler; *"ya resulullah, ya sen"* diye sorar. Resulullah (s.a.v.) Efendimiz de; *"evet, ben de cennette gidemem ancak Allah'ın rahmetiyle"* buyurur. Demek ki Allah'ın rahmeti olmadan kimse cenneti hak etmiyormuş. Eğer Allah'ın rahmetine bütünüyle muhtaçsak o halde bu rahmeti hak etmemiz, kazanmamız gerekir.

Peki, Allah'ın rahmetini nasıl kazanırız?

Bunu nasıl kazanacağımızı yine Resulullah (s.a.v.) Efendimiz buyurur; *"yeryüzündekiler birbirine merhamet etmezse Allah onlara rahmet etmez. Yeryüzündekiler birbirine rahmet ederse, merhamet ederse Allah da onlara rahmet eder. Onları rahmetinin içine alır."*[10] Eğer yeryüzündekiler birbirine rahmet ettiğinde Allah'ın rahmetinin içine giriyorsa bu durumda birbirimize karşı merhametli olmamız lazım ki Allah'ın rahmetini, dolayısıyla cenneti hak etmiş olalım, yoksa cennet yoktur.

Evet, Resulullah (s.a.v.) Efendimiz rahmeten lil âlemîndir,[11] bütün âlemler için rahmettir. Biz de onu kabul etmişsek ona benzememiz, etrafımıza onun gibi rahmet olmamız gerekir. Yoksa asmakla, kesmekle, dövmekle, sövmekle ya da dedikodu yapmakla, iftira atmakla kimse bir şey kazanmaz.

Rahmet edenler rahmeti, sevenler, sevilmeyi, ikram edenler ikramı, affedenler ise affedilmeyi hak eder. İnsanların hatasını, günahını örtenlerin Allah da günahlarını örter.

[10] Buhârî, Tevhîd, 2
[11] Enbiya /107

Böyleleri günahlarının örtünmesini hak eder; yani insanlara nasıl muamele edersek öyle bir muameleye layık oluruz. Bu liyakati biz tercih ederiz veya etmeyiz. Eğer Allah'a "ben affetmem, sen beni affet, ben kimseyi sevmem; ama sen yine de beni sev, ben ikram etmem sen bana ikram et" dersek Allah bunu kabul etmez; çünkü Allah'ın bize nasıl bir muamelede bulunmasını istiyorsak öyle yapmamız gerekir. Öyle yapalım ki bu bizim duamız olsun, Allah da duamızı kabul etsin. Yoksa yalan söylemiş oluruz.

Kardeşlerimiz biliyor ki yaklaşık yirmi, yirmi beş yıldır sohbet ediyoruz. Sohbetlerimizde hep neyi anlattık? -Sadece Allah'ı, Allah'a hiçbir şeyin şirk koşulmamasını, sadece "la ilahe illallah" denilmesi, sadece Allah'a âbd olunması, âşık olunması gerektiğini anlattık. Önce ibadetten hiç bahsetmedik; çünkü ibadetleri beş yaşındaki çocuklar da bilir. Bir namaz hocası ellerine alsalar İslam'ın beş şartını ve bütün ibadetleri üç günde hemen öğrenirler; ama din bu değildir.

Kul, Allah'ı bilmeden, rabbini tanımadan ona iman etmeden dini, imanı olmaz. İmanı olmayanın dini mi olur! Hep söylüyorum; herkesin imanım var mıdır, yok mudur diye imanını test etmesi lazım! Allah imanın sevmek olduğunu söylemiş ayet-i kerimede **"mü'minlerin Allah'a olan muhabbetleri çok şiddetlidir"**[12] buyurmuştur. Çok şiddetli muhabbet aşk demektir. Mü'minleri anlatırken de; "**mü'minler o kimselerdir ki Allah zikredildiğinde kalpleri titrer (ürperir). Allah'ın ayetleri kendilerine okunduğunda imanlarını artırırlar, (Allah'a olan o muhabbetlerini artırarak) rablerine bütünüyle tevekkül ederler**

[12] Bakara /165

(güvenirler)"[13] buyurmuştur. Bunlar gerçek mü'min, hakiki mü'minlerdir. Hakiki mü'min olmayanlar sahte mü'min, imanı sadece dillerinde olanlardır.

Öyleyse Allah deyince kalbimizin ürperip ürpermediğine bakmamız lazım. Kalbimiz ürpermiyorsa Allah bizim için mü'min dememiştir. Kalbin ürperebilmesi için âşık olunması gerekir. Ancak âşık olduğumuz birinin ismini anınca, onu hatırlayınca kalbimiz ürperir. Eğer bizi yaratan âlemlerin rabbini andıysak, hatırladıysak, "Allah" deyip zikrettiysek işte o anda bitmemiz, dünyayı silmemiz gerekir. Allah'ı zikredince kalbimiz ürpermiyorsa, Allah'ın ayetleri okunduğunda imanımız artmıyorsa bizde bir sorun vardır. Bu yüzden kendimizi Allah bize mü'min demiş mi dememiş mi diye test etmemiz gerekir.

Allah ayet-i kerimede; **"kullarım sana beni sorarlar. (De ki) Ben yakınım, bana dua edenin (beni davet edenin) duasına (davetine) icabet ederim. Söyle, onlar da benim davetime icabet etsinler, bana iman etinler"**[14] buyurur. Allah, kullarını iman etmeye davet eder. Eğer Allah duamıza icabet edecekse anında müracaat eder, icabet eder.

Başka bir ayet-i kerimede Allah **Fezkurûnî ezkurkum**:[15] "Beni zikredin, ben de sizi zikredeyim" buyurur. Siz beni nasıl zikrederseniz ben de sizi öyle zikrederim. Yani kul, Allah derse Allah "buyur kulum" der. Kul, Allah'a "ya rabbi, şunu istiyorum" derse Allah onu ona ikram eder. Ya da o istediği onun için hayırlı değilse onu ona vermeyerek onu korur; ama

[13] Enfal /2
[14] Bakara /186
[15] Bakara /152

kul “beni koru” derse onu korur. Kul, Allah’a “ya rabbi, ben seni seviyorum, sana iman etmişim” derse alacağı cevap; “kulum, ben de seni seviyorum” cevabıdır.

İmanımızı test etmek için tek başımıza olduğumuz bir anda bütün gönlümüzle Allah’a dönüp; “ya rabbi, sen benim rabbimsin, sen beni yaratan rabbimsin. Kendinden bana varlık veren rabbimsin. Ben seni seviyorum, sen benim mabudumsun, sen benim ilahımsın, ben seni seviyorum” dediğimizde tabir-i caizse tüylerimiz diken diken olursa bu durumda rabbimiz “ben de seni seviyorum” demiştir. Çünkü Resulullah (s.a.v.) Efendimiz öyle buyurmuştur. *“Dua ettiğinizde duanızın kabul olduğunu nerden anlarsınız”* diye sormuş, sonra da *“eğer tüyleriniz diken diken oldu, içiniz bambaşka olduysa Allah duanızı kabul etmiştir”* buyurmuştur. Yoksa; yoksa kabul etmemiştir, yoksa sen dua etmemişsin demektir.

Bana dua edenin duasına icabet ederim, diyerek Allah söz vermiş, vaatte bulunmuştur. Ancak baktığımızda zaten Müslümanlar olarak duayı yapamıyoruz, bari hiç olmazsa rabbimize “seni seviyorum” diyelim. Bir kere olsun bu cevabı alalım. Daha doğrusu rabbimizin gönlümüze olan “ben de seni seviyorum” hitabını alalım. Bunun sesle olması gerekmiyor, sesle de olabilir; ama bunu tatmamız lazım. Söyledim; “ya rabbi seni seviyorum” dediğimizde tüylerimizin diken diken olması, bambaşka bir hal almamız gerekir; çünkü Allah da o anda gönlümüze “kulum ben de seni seviyorum” diyordur. İmanımızı böyle test edeceğiz.

Rabbimizi sevip sevmediğimizi ya da ne kadar sevdiğimizi veya rabbimize “seni seviyorum” derken yalan

söyleyip söylemediğimizi anlamak için böyle söylediysek; ama cevap alamadıysak; yani tüylerimiz diken diken, içimiz bir başka olmadıysa ya da herhangi bir şekilde cevap alamadıysak o halde kalbimiz taşlaşmış, taştan daha katı olmuş, demektir. Bu durumda ağlamamız, ağlayıp, secdeye kapanıp feryat etmemiz; "ya rabbi yoksa benim imanım yok mudur, yoksa ben sana iman etmemiş miyim? Daha sana 'seni seviyorum' diyemiyorum. Diğer ibadetler bir yana, ben daha sana 'seni seviyorum' diyemiyorum, ben nasıl bir kulum! Yani her şeyi sevmişim, bir tek seni sevememişim. Oysaki sen beni, seni seveyim, sana iman edeyim, sana âbd olayım diye yaratmışsın; ama bu bende yok, ibadetlerimin hepsi taklitmiş, hepsi lafmış" dememiz gerekir.

Evet, secdeye kapanıp feryat etmemiz lazım. Eğer böyle yaparsak rabbimizin "kaldır başını, ben de seni seviyorum" dediğini göreceğiz inşallah.

Din, hayal değildir, iman hayal değildir, Allah hayal değildir, kulluk hayal değildir. Bu yüzden "iman inanmak değildir. İman sevmektir ve onu tatmaktır" diyoruz. İmanı, tatmayanlar, bilmeyenler onu hayalden ibaret zanneder.

Mesela aşkı tatmamış bir çocuk aşkı bilmez, âşıklığı bilmez; çünkü küçüktür. Büyükler de çocuğa zahiri aşkı anlatamaz. Neden? -Çünkü çocuklar aşkı tatmadığı, bilmediği için büyükler aşkı istedikleri kadar anlatsınlar çocuklar aşkı anlayamazlar. İmanı tatmayanlar da aynen böyle aşkı bilmeyen, çocuklar gibidir. Onlar da imanı anlayamaz; çünkü Allah'a aşkı tatmayan, imanı anlayamaz. Biz "Allah'ı sevmek" diyoruz, onlar ise "sevmesek olmaz mı, namazımızı kılıyoruz, ibadetlerimizi yapıyoruz, yanlış yapmamaya da çalışıyoruz,

sevmesek olmaz mı” diye soruyorlar! Evet, sevmesek olmaz; çünkü bu, Allah’ın hakkıdır, Allah bunu tüm kullarından ister.

Allah bizi kendisini bilen tanıyan kullarından eylesin, Allah denildiğinde kalpleri titreyen, imanları kendilerine fayda veren kullarından eylesin. Allah bizi Allah’ın emretmediğini emretmiş gibi gösterenlerden eylemesin. Allah bizi kendinden haşiyet duyan edepli kullarından eylesin. İman’ı İslam’ı ve İhsan’ı onun anlattığı gibi anlayanlardan, yaşayanlardan eylesin. Allah bizi bütün gönlüyle kendine dönüp; “ya rabbi, seni seviyorum” diyen kullarından eylesin.

Allah hepinizden razı olsun.